Bogusław Kaczmarczyk
Teoretická bakalářská práce

OPOLSKÝ FESTIVAL FOTOGRAFIE

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ
Opava 2026

itf
Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě

OPOLSKÝ FESTIVAL FOTOGRAFIE

Bogusław Kaczmarczyk
Teoretická bakalářská práce

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě
Institut tvůrčí fotografie

OFF – OPOLSKÝ FESTIVAL FOTOGRAFIE

OFF – OPOLE PHOTOGRAPHY FESTIVAL

Bogusław Kaczmarczyk

Teoretická bakalářská práce
Obor: Tvůrčí fotografie
Vedoucí práce: MgA. Mgr. Michał Szalast
Oponentka práce: MgA. Iwona Germanek

Opava 2026

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Akademický rok: 2026/2027

Zadávající ústav: Institut tvůrčí fotografie

Student: Bogusław Kaczmarczyk

UČO: 25243

Program: Tvůrčí fotografie

Téma práce: OFF – Opolský festival fotografie

Téma práce anglicky: OFF – Opole Photography Festival

Zadání: Cílem práce je analýza šestnácti ročníků Opolského festivalu fotografie jako dlouhodobého projektu prezentace a podpory polské dokumentární fotografie, rozvíjejícího se ve specifických lokálních podmínkách města Opole.
Práce bude zahrnovat popis vzniku festivalu a činnosti Nadace 2.8, rekonstrukci programů jednotlivých ročníků a analýzu vybraných výstav a autorů.

Literatura: Katalogy jednotlivých ročníků festivalu a festivalové noviny, oficiální webové stránky festivalu a archivní materiály festivalu.
Fotografický tisk.
Internetové portály zaměřené na fotografii.
Rozhovory s tvůrci a organizátory festivalu.
Audiovizuální zdroje (záznamy setkání, podcasty) a internetové materiály, včetně webů muzeí, galerií, institucí a fotografických portálů (např. fotopolis.pl, szerokikadr.pl, culture.pl a autorské weby fotografů).
Časopis „Fotografia".
Vlastních rozhovory (se Sławojem Dubielem a Grzegorzem Gajosem).
Bakalářské práce Wojciecha Sienkiewicze „Jeleniogórská fotografická skupina".

Vedoucí práce: MgA. Mgr. Michal Szalast

Datum zadání práce: 21. 3. 2026

Souhlasím se zadáním (podpis, datum):

.....
prof. PhDr. Vladimír Birgus
vedoucí ústavu

Abstrakt

Práce je věnována historii a vývoji Opolského festivalu fotografie – OFF, který od roku 2011 pořádá Fundacja 2.8 (polská nadace). Jejím cílem je představit cestu festivalu od místní iniciativy fotografické komunity k uznávané události působící v rámci polské fotografické scény.

Analýza zahrnuje genezi OFF, úlohu jeho organizátorů a institucionálních partnerů, formování programu jednotlivých ročníků i význam vybraných výstav, projektů a doprovodných aktivit. Samostatná pozornost je věnována soutěži *Pokaż się,* Opolské kolekci polských fotografických knih, spolupráci s uměleckými vysokými školami a přítomnosti Institutu tvůrčí fotografie v Opavě v programu festivalu. Zvláštní důraz je kladen na místní fotografické archivy, autory spjaté s Opolím a Opolským Slezskem a na 16. ročník OFF, jehož významnou součástí byla jubilejní výstava u příležitosti 35. výročí Opavské školy fotografie.

Pramennou základnu práce tvoří festivalové katalogy a noviny, oficiální materiály Opolského festivalu fotografie, rozhovory s organizátory, záznamy setkání a podcasty, stejně jako publikace institucí a autorů spojených s festivalem. Práce má popisně-analytický charakter a představuje OFF jako platformu pro prezentaci fotografie, podporu debutujících autorů, vzdělávání, institucionální spolupráci a utváření vizuální paměti Opolí a regionu.

Klíčová slova

Opolský festival fotografie, OFF, Fundacja 2.8, dokumentární fotografie, fotografický festival, Opolí, polská fotografie, fotografické výstavy, Institut tvůrčí fotografie v Opavě, fotografické archivy, fotokniha.

Abstract

This thesis examines the history and development of the Opole Photography Festival – OFF, organised by the Polish foundation Fundacja 2.8 since 2011. Its aim is to trace the festival's transformation from a local initiative rooted in the photographic community into a recognised event functioning within the broader field of Polish photography.

The study discusses the origins of OFF, the role of its organisers and institutional partners, the development of the programmes of successive editions, and the significance of selected exhibitions, projects and accompanying activities. Particular attention is devoted to the *Pokaż się* competition, the Opole Collection of Polish Photobooks, cooperation with art schools, and the presence of the Institute of Creative Photography in Opava in the festival programme. The thesis also examines the use of local photographic archives, the presentation of photographers associated with Opole and the Opole Silesia region, and the sixteenth edition of OFF, which included a major anniversary exhibition marking thirty-five years of the Opava School of Photography.

The research is based on festival catalogues and newspapers, official materials published by the Opole Photography Festival, interviews with its organisers, recordings of meetings and podcasts, as well as publications by institutions and photographers associated with the festival. Using a descriptive and analytical approach, the thesis presents OFF as a platform for exhibiting photography, supporting emerging artists, education, institutional cooperation, and the construction of the visual memory of Opole and the region.

Keywords

Opole Photography Festival, OFF, 2.8 Foundation, documentary photography, photography festival, Opole, Polish photography, photographic exhibitions, Institute of Creative Photography in Opava, photographic archives, photobook.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracoval samostatně a použil jsem pouze citované zdroje, které uvádím v bibliografických odkazech.

Souhlas se zveřejněním

Souhlasím, aby tato bakalářská práce byla zařazena do Univerzitní knihovny Slezské univerzity v Opavě, do knihovny Uměleckoprůmyslového muzea v Praze a zveřejněna na internetových stránkách Institutu tvůrčí fotografie FPF SU v Opavě.

Poděkování

Děkuji MgA. Mgr. Michałovi Szalastovi za odborné vedení, cenné připomínky a pomoc při uspořádání materiálu shromážděného během práce na této bakalářské práci.

Zvláštní poděkování patří také Otakaru Karlasovi za mimořádně cenné připomínky k typografii a grafické podobě této publikace.

Sławojovi Dubielovi, Sławomirovi Mielnikovi a Michałovi Grocholskému děkuji za rozhovory, zpřístupnění archivních materiálů a možnost poznat historii Opolského festivalu fotografie z perspektivy jeho tvůrců.

Děkuji také všem, kteří se se mnou podělili o své znalosti a vzpomínky a poskytli mi fotografie, nahrávky, dokumenty a publikace využité v této práci. Jejich vstřícnost a otevřenost mi umožnily doplnit historii festivalu o řadu důležitých informací a osobních pohledů.

Na závěr děkuji svým nejbližším. Mé ženě Kasi za trpělivost, pochopení a neocenitelnou redakční pomoc. Mým dcerám – Dominice za zvědavost a zájem o to, na čem jsem pracoval, a Maji za podporu, rozhovory a přesné postřehy, které mi mnohokrát pomohly podívat se na tuto práci z jiné perspektivy.

V Opolí dne 23. 8. 2026 Bogusław Kaczmarczyk

Obsah

Prohlášení 8

1. Úvod 11
1.1. Cíl a rozsah práce 11
1.2. Publikace a prameny. 11
1.3. Metodologie a struktura práce 12

2. Počátky a kontext vzniku Opolského festivalu fotografie 13
2.1. Opolí a místní fotografické prostředí před vznikem OFF 13
2.1.1. Fotografické tradice po roce 1945 13
2.1.2. Tiskoví fotografové a dokumentární východiska OFF 14
2.1.3. Výstavní a vzdělávací instituce 15
2.1.4. Charakter prostředí před vznikem OFF 15
2.2. Geneze Opolského festivalu fotografie 16
2.3. Zakladatelé festivalu – biografie a prostředí 18
2.4. Kurátorský tým a spolupracovníci 19
2.5. Programová východiska OFF 21

3. Šestnáct ročníků OFF – rozvoj programu a institucionalizace. 23
3.1. Stálé prvky programu OFF 23
3.2. Od „Weekendu z fotografią“ k prvním ročníkům OFF. 24
3.3. Spolupráce s Muzeum Śląska Opolskiego a rozvoj hlavních výstav 25
3.4. OFF a místní prostředí: spolky, tvůrčí svazy a festivaly 25
3.5. Místní archivy a opolští autoři v programu OFF 26
3.6. Soutěž *Pokaż się* jako platforma debutu 29
3.7. Opolska Kolekcja Polskich Książek Fotograficznych 31
3.8. Vysoké školy: Fakulta umění UO, Filmová škola v Lodži, ITF v Opavě 35
3.8.1. Fakulta umění Opolské univerzity 35
3.8.2. Filmová škola v Lodži. 37
3.8.3. Institut tvůrčí fotografie v Opavě 38

4. 16. OFF – *Druga strona* a *35 lat Opawskiej Szkoły Fotografii* 41
4.1. Zahajovací víkend 16. OFF 43
4.2. Soutěž *Pokaż się* a Opolská kolekce polských fotografických knih 47
4.3. *35 lat Opawskiej Szkoły Fotografii* 49

5. Klíčové výstavy v historii OFF 53
RD – Renata Dąbrowska 53
Stany graniczne – Arkadiusz Gola 54
Studio Rolke – Tadeusz Rolke 55
6 metrów przed Paryżem – Eustachy Kossakowski 57
Boiko – Jan Brykczyński 58
Postrzyżyny – Tomasz Liboska a Michał Solarski 59
Portret prowincji (Portrét provincie) – Jacenty Dędek 61
f/5.6 – Bogdan Dziworski 62
Hotel – Krzysztof Gołuch 64
Mechanizm – Mariusz Forecki 66
Koniunkcja – Michał Konrad 67
Ruch Polski wokół Słońca – Andrzej Tobis 69
Albinosi – Michał Szalast 70
Słownik polsko-polski – Wojciech Wilczyk 71
Tu jest wojna – Wojciech Grzędziński 73

6. Závěr 75

7. Přehled výstav Opolského festivalu fotografie 2011–2026 77

8. Prameny a literatura 87
8.1. Tištěné a textové prameny 87
8.2. Autorské rozhovory a nepublikované prameny 87
8.3. Elektronické zdroje 87

9. Jmenný rejstřík 89

1. Úvod

1.1. Cíl a rozsah práce

Cílem práce je sledovat proměny, které vedly OFF od iniciativy vzniklé v prostředí opolských fotoreportérů k trvalé součásti celostátního fotografického dění. Zvláštní pozornost věnuji procesu formování programového profilu, rozvoji institucionální spolupráce a způsobům, jimiž festival propojuje prezentaci uznávaných tvůrců s podporou debutujících autorů, vzděláváním a publikační činností.

Rozsah práce zahrnuje genezi OFF a činnost Fundacja 2.8 (polská nadace), proces postupné institucionalizace festivalu, spolupráci s celostátními partnery a kurátory a úlohu soutěže *Pokaż się* a Opolské kolekce polských fotografických knih. Samostatný důraz je kladen na práci s místními fotografickými archivy, výstavy věnované autorům spjatým s regionem a účast městských spolků a institucí, díky nimž OFF integruje také místní prostředí a spoluutváří vizuální paměť Opolí.

Vzhledem k omezenému rozsahu práce není podrobně rozebrán program všech ročníků festivalu. Namísto úplné rekonstrukce jednotlivých ročníků OFF jsou analyzovány vybrané „milníky", nejvýznamnější výstavy, projekty a biografické medailony tvůrců, které nejlépe ukazují proměny identity festivalu a jeho význam pro současnou fotografii. Původní chronologický rozsah práce zahrnoval patnáct ročníků festivalu. Posunutí termínu dokončení však umožnilo zahrnout také 16. ročník OFF, který se uskutečnil v roce 2026. Tomuto ročníku je věnována samostatná, rozsáhlejší kapitola vzhledem k jeho mimořádnému významu pro vztah festivalu k Institutu tvůrčí fotografie v Opavě – podstatná část programu byla totiž vystavěna kolem 35. výročí Opavské školy fotografie.

1.2. Publikace a prameny

Materiály věnované Opolskému festivalu fotografie mají především informační a dokumentační, částečně také kritický charakter. Zahrnují avíza a přehledy programů jednotlivých ročníků, kurátorské texty, zprávy z událostí, recenze vybraných výstav a rozhovory s organizátory a tvůrci. Byly publikovány ve festivalových katalozích a novinách, v odborném tisku, na fotografických portálech a na webových stránkách kulturních institucí.

Pramennou základnu práce tvoří materiály vzniklé v přímé souvislosti s činností OFF. Patří k nim především oficiální webové stránky festivalu, které obsahují programy, popisy výstav, biografické medailony autorů, kurátorské texty a archivní informace o jednotlivých ročnících, dále tištěné katalogy a festivalové noviny. Tyto materiály umožnily rekonstruovat chronologii událostí, skladbu jednotlivých programů a proměny festivalového formátu.

Důležitým doplněním publikovaných pramenů jsou materiály shromážděné přímo autorem. Rozhovor se Sławojem Dubielem, jedním z organizátorů OFF, umožnil přiblížit

okolnosti vzniku festivalu, způsob jeho organizace a motivace, které stály za vybranými programovými rozhodnutími. Rozhovor s prof. Grzegorzem Gajosem z Fakulty umění Opolské univerzity pak poskytl informace o dlouholeté spolupráci univerzity s festivalem, zejména o zapojení studentů do přípravy vizuální identity a výstav uváděných v programu OFF.

Pramenný materiál doplňují záznamy autorských setkání, komentovaných prohlídek a rozhovorů zveřejněných organizátory, včetně podcastů vzniklých během posledních ročníků festivalu. Využity byly také webové stránky muzeí, galerií, vysokých škol, organizací a autorů spojených s prezentovanými projekty a vybrané odborné fotografické portály. Informace z blogů a sociálních sítí jsou používány pouze podpůrně a pokud možno ověřovány podle oficiálních festivalových materiálů nebo jiných důvěryhodných zdrojů.

1.3. Metodologie a struktura práce

Práce se soustředí na Opolský festival fotografie jako dlouhodobý výstavní projekt, který se rozvíjí současně v místním městském kontextu a v širším rámci současné polské fotografie. Byla zvolena popisně-analytická metoda: východiskem jsou katalogy, festivalové noviny, materiály z webových stránek OFF, záznamy setkání, rozhovory a kritické texty, které umožňují sledovat změny ve výběru autorů, kurátorů, partnerských institucí a témat jednotlivých ročníků. Analýza se zaměřuje na vybrané výstavy, projekty, soutěž *Pokaż się*, Opolskou kolekci polských fotografických knih a iniciativy spojené s místními archivy a spolky, které jsou chápány jako nejreprezentativnější projevy vývoje festivalu.


TOMASZ WALCZAK

AURY ŚLADÓW

HOTEL KRZYSZTOF GOŁUCH

Strany festivalových novin *Czas utrwalony*, vydaných u příležitosti 9. ročníku OFF v roce 2019.
Zdroj: *Czas utrwalony*, OFF Gazeta, 2019.

Perspektiva zvolená v práci je záměrně osobní: pocházím z Opolí a jednotlivé ročníky festivalu sleduji od jeho počátku, také díky dlouholetým vztahům s organizátory. To mi umožňuje lépe porozumět místnímu kontextu a motivacím, které stojí za programovými rozhodnutími. Struktura práce tuto perspektivu odráží – od představení společenského a institucionálního zázemí OFF přes popis nejdůležitějších etap vývoje festivalu a jeho spolupráce s celostátními i zahraničními partnery, včetně samostatného pojednání o 16. ročníku, až po rozbor vybraných výstav, projektů a tvůrců, kteří nejlépe ukazují úlohu OFF v polském fotografickém životě a při utváření vizuální paměti Opolí a regionu.

2. Počátky a kontext vzniku Opolského festivalu fotografie

2.1. Opolí a místní fotografické prostředí před vznikem OFF

2.1.1. Fotografické tradice po roce 1945

Po druhé světové válce se v Opolí poměrně rychle zformovalo fotografické prostředí, které působilo jak v amatérské, tak v umělecké oblasti. Fungovalo zde Stowarzyszenie Miłośników Fotografii, později Opolskie Towarzystwo Fotograficzne a místní struktury Związku Polskich Artystów Fotografików, které pořádaly výstavy, plenéry, setkání a fotografické kurzy, často ve spolupráci s Wojewódzki Dom Kultury. V tomto okruhu působil mimo jiné Stanisław Bober, autor jedinečných fotografií poválečného Opolí, dokumentujících obnovu města, jeho architekturu a každodenní život obyvatel[1].



Stanisław Bober,
bez názvu, nedatováno.
Zdroj: Muzeum Śląska Opolskiego, Opolí.

Na přelomu 20. a 21. století hrály významnou roli především Opolskie Towarzystwo Fotograficzne – nejstarší místní sdružení příznivců fotografie, které pořádalo plenéry, věnovalo se vzdělávací činnosti a organizovalo autorské i kolektivní výstavy – a Fotoklub Opole, spojený mimo jiné s Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze a Towarzystwo Przyjaciół Opola. Tyto kluby sdružovaly amatéry i profesionálně činné fotografy,

1 Historia – Opolskie Towarzystwo Fotograficzne, online, přístup: 28. 2. 2026, otf.opole.pl/site/?page_id=13

pořádaly soutěže, výstavy a projekty věnované městu a regionu a v pozdějším období se zapojovaly také do doprovodných akcí Opolského festivalu fotografie. Díky existenci těchto struktur, rozvinuté tradici dokumentování regionu a prezentaci fotografií na poplenérových výstavách existovala v době vzniku OFF v Opolí již poměrně hustá síť kontaktů, institucí a fotografických iniciativ[2].

2.1.2. Tiskoví fotografové a dokumentární východiska OFF

Poválečné Opolí bylo úzce spjato s každodenním tiskem – od roku 1952 vycházel deník „Trybuna Opolska", na který od roku 1993 navázala „Nowa Trybuna Opolska", jediný regionální deník ve vojvodství[3]. Současně ve městě od devadesátých let působila pobočka „Gazety Wyborczej" a po roce 2007 také regionální vydání celostátního deníku „Polska The Times – Gazeta Opolska"[4], které bylo součástí sítě titulů Polskapresse. Tyto redakce po desetiletí zaměstnávaly stálé týmy fotoreportérů dokumentujících život města a regionu – od politických a společenských událostí přes kulturu až po sport.

Mezi nejvýznamnější fotoreportéry spojené s opolským denním tiskem patřili Jerzy Grzegorzewicz, Tadeusz a Roman Kwaśniewští, Jerzy Stemplewski, Witold Chojnacki, Rafał a Sławomir Mielnikovi, Michał Grocholski a Jacek Baranowski[5]. Mnozí z nich zároveň působili v rámci Związku Polskich Artystów Fotografików, místních fotografických klubů a kulturních institucí, což posilovalo vazby mezi tiskovou fotografií a dalšími formami fotografické činnosti ve městě.

Právě z tohoto fotoreportérského zázemí vzešli spolutvůrci Opolského festivalu fotografie – Michał Grocholski, Sławomir Mielnik a Sławoj Dubiel, kteří v roce 2010 založili organizaci Fundacja 2.8 a zahájili workshopovou činnost; o rok později uspořádali 1. ročník OFF. Grocholski[6] pracoval více než deset let jako fotoreportér opolské redakce „Gazety Wyborczej", Sławomir Mielnik[7] fotografoval postupně pro „Gazetu Wyborczu" a „Nowou Trybunu Opolskou", zatímco Dubiel[8] – jako institucionální fotograf a člen ZPAF – rozvíjel vlastní dokumentární projekty a zůstával aktivním účastníkem místního fotografického prostředí. Zkušenost každodenní práce v tisku, založená na rytmu zakázek, reportáže a dlouhodobé dokumentace města, se stala jedním z významných faktorů formujících dokumentární profil prvních ročníků OFF, jejichž přirozeným východiskem byla tisková fotografie a dokumentární esej.

---

2 Fotoklub Opole przy Towarzystwie Przyjaciół Opola, informační materiál ve formátu PDF poskytnutý Romanem Hlawaczem, Opolí, 2026.

3 Jubileusz Nowej Trybuny Opolskiej, online, přístup: 5. 5. 2026, nto.pl/jubileusz-nowej-trybuny-opolskiej-nto-jest-z-czytelnikami-70-lat-czasy-sie-zmieniaja-ale-trybunka-jest-zawsze-wasza/ar/c1-15977363

4 Nowa siedziba opolskiej Gazety Wyborczej, opole.wyborcza.pl, online, přístup: 5. 5. 2026, opole.wyborcza.pl/opole/7,35086,21388671,wielka-przeprowadzka-nowa-siedziba-opolskiej-gazety-wyborczej.htm

5 57 lat za obiektywem, Czas na Opole, online, přístup: 5. 5. 2026, czasnaopole.pl/57-lat-za-obiektywem/

6 Contact / Bio, Michał Grocholski, online, přístup: 5. 5. 2026, michalgrocholski.com/contact

7 O mnie, Sławomir Mielnik, online, přístup: 5. 5. 2026, slawekmielnik.com/o-mnie/

8 Fotografia codzienna w Opolu, ZPAF, online, přístup: 5. 5. 2026, zpaf.pl/aktualnosci/slawoj-dubiel-fotografia-codzienna-MBP-Opole/

2.1.3. Výstavní a vzdělávací instituce

Důležitý kontext pro vznik OFF představovaly výstavní a vzdělávací instituce města. Galeria Sztuki Współczesnej w Opolu se v devadesátých letech stala jedním z klíčových míst prezentace fotografie – především díky dlouholeté spolupráci s nadací World Press Photo. Místní média zdůrazňují, že výstava World Press Photo byla v GSW představena již více než desetkrát a v roce 2020 se hovořilo o jejím dvacátém uvedení v Opolí, což z galerie činilo jedno z mála stálých míst prezentace této prestižní přehlídky v Polsku. Právě pravidelná přítomnost WPP upevnila vnímání Opolí jako významného bodu na mapě mezinárodní novinářské fotografie[9].

Muzeum Śląska Opolskiego se sice dlouhou dobu soustředilo na tradičně pojatou muzejní činnost – historii, etnografii a umění –, postupně však do svého programu zařazovalo také výstavy založené na fotografickém materiálu[10]. Příkladem jsou expozice využívající poválečné fotografie Opolí a regionu a v dalších letech také výstavy věnované autorům, jako byl Stanisław Bober, jehož snímky dokumentující poválečné město byly označeny za jedinečný záznam místní historie. Spolupráce s organizátory OFF se stala jedním z podnětů k systematickému „oživování" muzejních fotografických sbírek, mimo jiné formou výstav představujících tvorbu Maxe Glauera nebo Henryka Śmietańského[11].

Významnou roli plnila také Miejska Biblioteka Publiczna w Opolu[12], která již před vznikem OFF pořádala autorská setkání, výstavy a vzdělávací aktivity spojené s fotografií a postupně se stala jedním z hlavních míst vernisáží a festivalových událostí. Právě MBP později převzala úlohu správce Opolské sbírky polských fotografických knih, rozvíjené společně s organizací Fundacja 2.8.

2.1.4. Charakter prostředí před vznikem OFF

Výše nastíněné instituce a iniciativy ukazují, že v době vzniku Opolského festivalu fotografie město disponovalo živým a rozmanitým fotografickým prostředím. Souběžně zde působily celostátní struktury – pobočka ZPAF – i místní organizace, jako Opolskie Towarzystwo Fotograficzne a Fotoklub Opole, stejně jako výstavní instituce, které pravidelně pracovaly s fotografií jako médiem – od místních dokumentů a rodinných archivů až po mezinárodní výstavy World Press Photo. Významnou součástí tohoto prostředí byla tradice dokumentování regionu, zastoupená mimo jiné v díle Stanisława Bobera a autorů spojených s fotografickými kluby, prezentovaná na poplenérových a tematických výstavách. Vzdělávací činnost – kurzy, workshopy a přednášky pořádané WDK, fotografickými sdruženími a institucemi, jako jsou GSW nebo Muzeum Śląska Opolskiego – současně napomáhala uvádět další zájemce do fotografické praxe a upevňovala postavení fotografie jako významné součásti kulturního života Opolí.

---

9 Galeria Sztuki Współczesnej w Opolu – miejsce, Culture.pl, online, přístup: 26. 4. 2026, culture.pl/pl/miejsce/galeria-sztuki-wspolczesnej-w-opolu

10 Muzeum Śląska Opolskiego, online, přístup: 26. 4. 2026, muzeum.opole.pl

11 Powojenne Opole na fotografiach Stanisława Bobera, Miasto Opole, online, přístup: 26. 4. 2026, czasnaopole.pl/powojenne-opole-na-fotografiach-stanislawa-bobera/

12 Miejska Biblioteka Publiczna w Opolu, online, přístup: 26. 4. 2026, opole.pl/dla-turysty/atrakcja/miejska-biblioteka-publiczna

2.2. Geneze Opolského festivalu fotografie

Opolský festival fotografie vznikl z iniciativy skupiny spřátelených fotografů spojených s opolským prostředím, mezi nimiž sehráli klíčovou roli Sławoj Dubiel, Sławomir Mielnik a Michał Grocholski. Společné zkušenosti s prací na zakázkách realizovaných v městském prostoru podněcovaly debaty o potřebě vytvořit v Opolí událost věnovanou „dobré fotografii", která by svým rozsahem a charakterem navazovala na festivaly působící již v jiných městech. Přímým výsledkem těchto rozhovorů byl v roce 2010 uspořádaný „Weekend z fotografią" – několikadenní cyklus projekcí a setkání, jenž se stal generální zkouškou budoucího festivalu a potvrdil existenci místního publika se zájmem o současnou fotografii.



Galerie Bezdomna v rámci Weekendu z fotografią, 2010. Zdroj: dwaosiem.blogspot.com.

Úspěch „Weekendu z fotografią" a velký zájem účastníků přiměly organizátory uvažovat o pravidelné každoroční události širšího rozsahu. Brzy se však ukázalo, že další rozvoj iniciativy vyžaduje profesionalizaci právní formy a možnost ucházet se o veřejné prostředky, což vedlo na začátku roku 2010 k založení Fundacja 2.8. Ve svých programových materiálech nadace deklaruje mimo jiné propagaci fotografie, podporu tvůrců a vzdělávací činnost, uskutečňovanou především prostřednictvím pravidelných Fotografických workshopů 2.8.

Klíčovým okamžikem v genezi OFF byla první podpora ze strany města: organizátoři se obrátili na opolského primátora Ryszarda Zembaczyńského, který – protože znal jejich předchozí fotografickou činnost – přislíbil dotaci ve výši 5000 zlotých na přípravu prvního ročníku festivalu. Skromný rozpočet vyvažovala rozsáhlá síť profesních a osobních vztahů: mnoho fotografů z různých polských měst souhlasilo s příjezdem bez honoráře

a spokojilo se pouze s úhradou cestovních nákladů a ubytováním zajištěným soukromě u známých[13]. Tento model práce, založený na důvěře, přátelských vazbách a neplaceném nasazení, do značné míry formoval étos prvních ročníků festivalu a přispěl k budování jeho komorního charakteru.

Souběžně s přípravami festivalu rozvíjela Fundacja 2.8 intenzivní workshopovou činnost, zahrnující další ročníky Fotografických workshopů 2.8 a otevřené kurzy pořádané ve spolupráci s místními kulturními institucemi[14]. Tento cyklus vytvořil stálou sku-



Workshopová, výstavní a vzdělávací činnost Fundacja 2.8, 2010.
Zdroj: dwaosiem.blogspot.com.

pinu účastníků se zájmem o fotografii, kteří v dalších letech tvořili přirozené publikum festivalu a důležité dobrovolnické zázemí. Když se proto v roce 2011 uskutečnil 1. ročník OFF, založený mimo jiné na spolupráci s institucemi Muzeum Śląska Opolskiego a Galeria Sztuki Współczesnej w Opolu, vstupoval festival do městského prostoru nikoli jako zcela nový podnik, ale jako pokračování předchozích workshopových, komunitních a organizačních zkušeností Fundacja 2.8 [15].

13 Sławoj Dubiel, rozhovor vedený Bogusławem Kaczmarczykem, Opolí, 19. 4. 2026, strojopis v autorově archivu.

14 Festiwal, Fundacja 2.8, online, přístup: 26. 4. 2026, dwaosiem.pl/festiwal/

15 Waldemar Śliwczyński, rozhovor se Sławojem Dubielem, „Kwartalnik Fotografia“, přibližně 2023–2024, strojopis v autorově archivu.

2.3. Zakladatelé festivalu – biografie a prostředí

Michał Grocholski (**nar. 1985 v Opolí**) – fotograf spojený s Opolím a spoluzakladatel Fundacja 2.8 – utvářel svůj přístup k obrazu a práci na projektu mimo jiné na Institutu tvůrčí fotografie v Opavě, který od devadesátých let významně ovlivňuje polskou fotografickou scénu. Zde se setkal s různými podobami dokumentární a sociálně angažované fotografie i s okruhem autorů aktivních na polské a české fotografické scéně. Opavské zkušenosti – znalost prostředí, způsobů práce na fotografických cyklech a fungování in-



Michał Grocholski, Sławoj Dubiel a Sławomir Mielnik během setkání věnovaného programu 5. ročníku OFF, 2015. Zdroj: profil FB OFF.

stitucí – se později staly jedním z důležitých zdrojů při vytváření programu prvních ročníků OFF. Jako předseda Fundacja 2.8 Grocholski spojuje tuto perspektivu s každodenní organizační praxí: spolupořádá workshopy, účastní se výběru do soutěže *Pokaż się* a spolurozhoduje o podobě festivalových katalogů a novin[16].

Sławoj Dubiel (**nar. 1964 v Tarnowských Horách**) – vychází z prostředí jelenohorské fotografické skupiny, která je v odborné literatuře popisována jako jeden z nejvýznamnějších lokálních fenoménů polské poválečné fotografie. Autoři spojení s Jelení Horou – mimo jiné Wojciech Zawadzki, Ewa Andrzejewska, Tomasz Mielech a právě Sławoj Dubiel – rozvíjeli charakteristický přístup ke krajině a dokumentu, v němž se záznam prostoru pojí se silně emocionálním, subjektivním pohledem na skutečnost. V části publikací se objevuje označení „jeleniogórska grupa fotograficzna“, užívané spíše jako

16 Sławoj Dubiel, rozhovor vedený Bogusławem Kaczmarczykem, Opolí, 19. 4. 2026, strojopis v autorově archivu (Wywiad Sławoj Dubiel 19.4.pdf). Contact/Bio – Michał Grocholski, online, přístup: 26. 4. 2026, michalgrocholski.com/contact

zkratka než jako název formální instituce – autoři fungovali především jako prostředí propojené společnou praxí, diskusemi a výstavami[17]. Dubiel, který se v tomto okruhu vzdělával a působil, si vytvořil vlastní obrazový jazyk městského a průmyslového pomezí, jejž později rozvíjel v projektech realizovaných již v Opolí a v Opolském Slezsku. S Jelení Horou jej spojují také dlouholeté osobní a profesní vztahy, mimo jiné s Markem Szyrykem, které se následně promítly do spolupráce v dalších ročnících OFF[18].

Sławomir Mielnik (**nar. 1980 v Głubczycích**) – fotograf a fotoreportér dlouhodobě působící v Opolí, který se vzdělával v pomořském prostředí, přináší do týmu OFF výrazně reportážní perspektivu. Po studiu fotografie v Gdaňsku se profesně spojil s redakcemi „Gazeta Wyborcza" a „Nowa Trybuna Opolska", pro něž od devadesátých let dokumentuje společenský, politický a kulturní život regionu. Jeho novinářské fotografie byly opakovaně oceňovány v soutěžích novinářské a dokumentární fotografie a vybrané cykly byly prezentovány na výstavách v kulturních institucích Opolského Slezska i v dalších polských regionech. Vedle klasické reportáže rozvíjí Mielnik také experimentálnější projekty, včetně prací realizovaných technikou camerou obscurou, v nichž zkoumá vztahy mezi expozičním časem, pohybem a materialitou obrazu; v jeho tvorbě se opakují motivy každodennosti obyvatel menších měst, fyzické práce a místních společenských rituálů, což jej přibližuje tradici humanistického dokumentu. Jako spoluzakladatel Fundacja 2.8 spolupořádá Fotografické workshopy 2.8 a spoluvytváří program OFF, v němž je tato reportážní citlivost a zájem o každodenní život obzvlášť výrazně přítomný.

Společný projekt Grocholského, Dubiela a Mielnika – Fundacja 2.8 a následně Opolský festival fotografie – lze tedy chápat jako prostor setkání tří formací: opavské, jelenohorské a pomořské, doplněných zkušeností s každodenní prací v regionálním i celostátním tisku. Toto propojení biografického a profesního zázemí způsobilo, že OFF od počátku čerpal současně z místního ukotvení i ze sítě kontaktů přesahujících Opolí, což se stalo jedním z jeho trvalých programových „pilířů".

2.4. Kurátorský tým a spolupracovníci

Vedle trojice zakladatelů hrají při utváření programu Opolského festivalu fotografie důležitou roli kurátoři a externí spolupracovníci, především Marek Szyryk a Joanna Kinowska. Díky jejich účasti se OFF od počátku rozvíjí jako projekt založený nejen na místní zkušenosti organizátorů, ale také na znalostech a citlivosti osob spojených s jinými fotografickými centry v Polsku.

Marek Szyryk (**nar. 1966 v Niemodlině**) – fotograf, pedagog a kurátor. Je absolventem Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Opolu a dlouhodobě je spojen s Filmovou školou v Lodži, kde vyučuje fotografii. Po mnoho let vedl katedru fotografie a v současnosti působí jako prorektor pro záležitosti studentů a výuku. Ve své tvorbě propojuje klasic-

17 Wojciech Sienkiewicz, „Jeleniogórska grupa fotograficzna", bakalářská práce, Institut tvůrčí fotografie, Slezská univerzita v Opavě, 2010.

18 Sławomir Mielnik – fotograf niebanalny, online, přístup: 26. 4. 2026, dladziedzictwa.org/2021/12/14/slawomir-mielnik-fotograf-niebanalny



Marek Szyryk během kurátorské komentované prohlídky, 2025. Zdroj: profil FB OFF.

ké techniky, například mokrý kolodiový proces, s reflexí paměti, každodennosti a zkušenosti času; často přitom odkazuje k formě krátké poetické výpovědi inspirované haiku. Jeho práce byly představeny na řadě samostatných i kolektivních výstav v Polsku i v zahraničí, mimo jiné v Jelení Hoře, Opolí a Lodži; je rovněž autorem fotografických knih a kritických textů[19]. S Opolským festivalem fotografie je spojen od jeho prvních ročníků jako stálý spolupracovník: vystupoval jako autor výstav, porotce soutěže *Pokaż się* a spolutvůrce festivalového programu. Tým Fundacja 2.8 podporuje jak po odborné stránce, tak prostřednictvím kontaktů s akademickým a kurátorským prostředím[20].

Joanna Kinowska – historička umění, kurátorka a fotoeditorka, která je již řadu let aktivní na polské fotografické scéně. Vystudovala dějiny umění a pracovala mimo jiné v kulturních institucích zaměřených na fotografii, stejně jako redaktorka a konzultantka publikačních projektů, přičemž se soustředila na fotografickou knihu a vizuální vyprávění. Připravila řadu výstav ve spolupráci s muzei, galeriemi a festivaly po celém Polsku a je autorkou četných kritických textů, rozhovorů a studií věnovaných dokumentární fotografii a současným vizuálním praktikám. Ve své kurátorské práci propojuje zájem o klasický dokument s reflexí postavení obrazu ve veřejném prostoru a způsobů prezentace fotografie v institucích a knihách. S Opolským festivalem fotografie spolupracuje jako porotkyně soutěže *Pokaż się* a spolutvůrkyně programu vybraných ročníků. Podílí se mimo jiné na výběru soutěžních projektů, utváření výstavního vyprávění a programových konzultacích, čímž posiluje vazby OFF na celopolskou síť fotografických institucí



Joanna Kinowska během setkání s účastníky 13. ročníku OFF v prostorách Miejska Biblioteka Publiczna w Opolu, 2023. Zdroj: profil FB OFF.

19 Marek Szyryk – Wikipedia, online, přístup: 28. 4. 2026, pl.wikipedia.org/wiki/Marek_Szyryk
Marek Szyryk. Fotograf, pisarz... Opowiecie.info, online, přístup: 28. 4. 2026, opowiecie.info/marek-szyryk-fotograf-pisarz-przede-wszystkim-jednak-nauczyciel-rozmowa/

20 Fundacja 2.8, „O nas", online, přístup: 28. 4. 2026, dwaosiem.pl/o-nas/

a událostí[21]. Model kurátorské práce v rámci OFF je založen na dialogu mezi týmem Fundacja 2.8 a přizvanými spolupracovníky, z nichž ti nejvýznamnější – Marek Szyryk a Joanna Kinowska – již léta spoluutvářejí program i soutěž *Pokaż się*. Přítomnost kurátorů mimo Opolí umožňuje vyvažovat místní zakotvení festivalu celopolskou perspektivou a současně zajišťuje trvalý kontakt s dalšími fotografickými centry, například s Lodží nebo Varšavou. OFF tak nepůsobí pouze jako událost místního prostředí, ale také jako platforma výměny mezi různými polskými fotografickými scénami[22].

2.5. Programová východiska OFF

Programová východiska Opolského festivalu fotografie vycházejí ze zkušeností trojice zakladatelů a z činnosti Fundacja 2.8, která od počátku deklaruje podporu fotografie, tvůrců a vzdělávacích aktivit[23]. V průběhu dalších ročníků si OFF vytvořil profil festivalu zaměřeného především na polskou fotografii, rozvíjenou na základě osobní tvůrčí praxe a zakotvení v prostředí jednotlivých autorů[24]. Jedním ze základních pilířů programu OFF je soustavný příklon k dokumentární fotografii a zájem o každodennost.

V textech představujících ideu festivalu i v programech jednotlivých ročníků se opakovaně objevují témata zkušenosti současného světa – společenského života, města a paměti – a prezentované výstavy se nejčastěji věnují vztahu mezi individuální zkušeností a širším společenským kontextem. Toto tematické zaměření vede festival k projektům zakotveným v konkrétních místech a biografiích, které jsou současně otevřené širším společenským souvislostem[25] [26]. Současně je důležitou součástí programových východisek OFF vzdělávání a práce s publikem. V programech jednotlivých ročníků se pravidelně objevují workshopy, autorská setkání, fotografické procházky a konzultace portfolií, často pořádané ve spolupráci s Miejska Biblioteka Publiczna w Opolu, Muzeum Śląska Opolskiego a dalšími městskými institucemi. Tyto aktivity navazují na dřívější zkušenosti Warsztaty Fotograficzne 2.8 a naplňují statutární cíl Fundacja 2.8 – šířit a podporovat fotografické praktiky v místním prostředí.

OFF zároveň zůstává vědomě komorním festivalem střední velikosti. Podstatná část programu se soustřeďuje do několika hlavních míst – především do Miejska Biblioteka Publiczna w Opolu, Muzeum Śląska Opolskiego a Galeria Sztuki Współczesnej w Opolu – k nimž se připojují vybrané městské prostory. Namísto rozsáhlého a rozptýleného pro-

21 Joanna Kinowska – FotoCamp, biogram prelegentki, online, přístup: 28. 4. 2026, fotocamp.pl/speaker/joanna-kinowska/

22 Waldemar Śliwczyński, rozhovor se Sławojem Dubielem, „Kwartalnik Fotografia", přibližně 2023–2024, strojopis v autorově archivu.

23 O nas, Fundacja 2.8, online, přístup: 28. 4. 2026, dwaosiem.pl/o-nas/

24 Opolski Festiwal Fotografii, online, přístup: 28. 4. 2026, offoto.pl

25 Sławoj Dubiel, rozhovor vedený Bogusławem Kaczmarczykem, Opolí, 19. 4. 2026, strojopis v autorově archivu.

26 14 OFF: Program, Opolski Festiwal Fotografii, online, přístup: 28. 4. 2026, offoto.pl/14-off/14-off-program/

gramu organizátoři volí takový počet výstav a událostí, který umožňuje jejich soustředěnou návštěvu a vytváří podmínky pro bezprostřední kontakt s autory.

Důležitým východiskem festivalu je orientace na polské autory a současné propojování prezentace uznávaných tvůrců s podporou mladších generací. Materiály OFF zdůrazňují, že program zahrnuje jak výstavy „nejvýznamnějších tvůrců", tak projekty debutantů, přičemž důležitou roli plní soutěž *Pokaż się* jako prostor pro nová jména. Po řadu ročníků představovala práce s polskými autory jeden z určujících prvků identity OFF. Ojedinělé projekty uskutečňované ve spolupráci se zahraničními partnery – včetně Institutu tvůrčí fotografie v Opavě – se objevovaly především tehdy, když přímo souvisely s rozvojem polské dokumentární fotografie a se sítí kontaktů jejích tvůrců.



Wojciech Wilczyk,
fotografie ze souboru *Słownik polsko-polski.*
Zdroj: profil FB OFF.



Jacenty Dędek,
fotografie ze souboru *portretprowincji.pl,* 2011–2016.
Zdroj: profil FB OFF.



Výstava *Ring Gierałtowskiego* během
7. ročníku OFF, 2017.
Zdroj: offoto.pl.



Wojciech Plewiński, Krzysztof Komeda
se svou manželkou Zofií v Zakopaném, 1958.
Zdroj: profil FB OFF.

3. Šestnáct ročníků OFF – rozvoj programu a institucionalizace

Během šestnácti ročníků se Opolský festival fotografie proměnil z komorní iniciativy místního prostředí v respektovanou událost, která se stala pevnou součástí kalendáře městských kulturních institucí i celopolské fotografické scény. V této kapitole se soustředím především na to, jak jednotlivé ročníky OFF postupně utvářely programový profil festivalu a jeho organizační zázemí – od prvních spolupracích s místními partnery přes zapojování nových míst, formátů a soutěží až po spolupráci s uměleckými vysokými školami a rozsáhlými dokumentárními projekty. V následujících podkapitolách se věnuji nejdůležitějším momentům v historii festivalu, které ukazují, jak OFF spojoval rozvoj své struktury se zařazováním významných autorů, výstav a témat z oblasti polské fotografie do programu; následně je vztahuji ke konkrétním ročníkům a projektům, které v jejich rámci byly prezentovány.

3.1. Stálé prvky programu OFF

Stálé prvky programu Opolského festivalu fotografie umožňují chápat jej jako soudržný a rozpoznatelný celek, nikoli pouze jako sérii jednotlivých událostí. V průběhu let se ustálil soubor míst, formátů a doprovodných projektů, který se v dalších ročnících opakuje a utváří charakter festivalu.

Jádro OFF tvoří stálá síť institucí a výstavních prostor v centru města, k níž se v jednotlivých letech připojují další místa spolupracující na realizaci programu. Opakující se formy událostí – výstavy, setkání, komentované prohlídky, workshopy či fotografické procházky – dávají festivalu rytmus, v jehož rámci mohou organizátoři otevírat nová témata a způsoby práce s publikem.

Významným prvkem je soutěž určená lidem žijícím nebo studujícím v Polsku, jejíž cenou je výstava připravená v rámci programu OFF. Festival tak plní také funkci platformy pro debut a pravidelně uvádí do fotografického provozu nové autory a autorky.

Důležité místo zaujímá oblast fotografických knih, rozvíjená ve spolupráci s městskými kulturními institucemi a doprovázená prezentacemi, výstavami a setkáními věnovanými fotoknize. Současně ve spolupráci s akademickým prostředím vzniká vizuální identita jednotlivých ročníků, která propojuje rozpoznatelnost festivalu s otevřeností vůči novým designérským řešením. Kolem OFF se vytvořilo také zázemí vydavatelských a mediálních aktivit – tištěných informačních materiálů, videoreportáží a rozhovorů s autory zveřejňovaných na internetu –, které posilují přítomnost festivalu v digitálním prostoru a vytvářejí dlouhodobý archiv jeho jednotlivých ročníků[27].

27 Strona główna OFF – Opolski Festiwal Fotografii, online, přístup: 28. 4. 2026, offoto.pl
O nas, Fundacja 2.8, online, přístup: 28. 4. 2026, dwaosiem.pl/o-nas/

3.2. Od „Weekendu z fotografią“ k prvním ročníkům OFF

Východiskem Opolského festivalu fotografie byl cyklus workshopových a výstavních aktivit pořádaných ve formátu „Weekendu z fotografią“, který umožnil ověřit zájem publika i možnosti místních institucí. Zkušenosti z tohoto období se staly základem pro založení každoročního festivalu, od počátku koncipovaného jako místo prezentace dokumentární, reportážní a umělecké fotografie, setkávání s autory a workshopové práce.

První ročníky OFF se rozvíjely na základě spolupráce s opolskými kulturními institucemi a zapojení místního fotografického prostředí; postupně se rozšiřoval rozsah pro-



Fotografie z 1. ročníku OFF, 2011. Zdroje: offoto.pl, profil FB OFF.

gramu, počet výstav i míst prezentace. S každým dalším ročníkem organizátoři zvyšovali počet doprovodných událostí a festival začal obsazovat stále více míst v centru města, což posilovalo jeho rozpoznatelnost mezi veřejností.

Klíčovým krokem v této fázi bylo navázání stálé spolupráce s Muzeum Śląska Opolskiego, které umožnilo prezentovat rozsáhlejší expozice a výstavy autorů s pevně zakotveným postavením na polské fotografické scéně. V následujících letech byly právě v muzejních prostorách uváděny nejvýznamnější festivalové projekty, což se stalo jedním z hlavních faktorů budujících postavení OFF mezi ostatními fotografickými událostmi v Polsku[28].

28 Waldemar Śliwczyński, „Zawsze chcieliśmy pokazywać dobrą fotografię”, „Kwartalnik Fotografia”, po 13. ročníku OFF, autorská verze, strojopis v autorově archivu.

3.3. Spolupráce s Muzeum Śląska Opolskiego a rozvoj hlavních výstav

Navázání spolupráce s Muzeum Śląska Opolskiego představovalo jeden ze zásadních momentů v historii OFF, protože umožnilo prezentovat výstavy v profesionálních výstavních sálech v centru města. Jak vzpomíná jeden z organizátorů, podmínkou pro navázání stálé spolupráce bylo pozvání známého autora. Stal se jím Chris Niedenthal, jehož výstava *NN – Niedenthal Nieznany* byla uvedena v Muzeum Śląska Opolskiego během 2. ročníku OFF. Rozhodnutí oslovit „velké jméno" bylo spojeno s organizačním a finančním rizikem, nakonec však festivalu otevřelo nové programové možnosti.





Autorské setkání s Chrisem Niedenthalem a příprava výstavy, 2012. Zdroje: offoto.pl, profil FB OFF.

Od té doby se hlavní festivalové výstavy začaly konat právě v Muzeum Śląska Opolskiego, což umožnilo připravovat větší a rozsáhlejší expozice. V muzejních sálech byly prezentovány jak projekty uznávaných autorek a autorů, tak průřezové výstavy věnované vybraným jevům v polské fotografii, což postupně utvářelo obraz OFF jako události s vysokou odbornou úrovní. Přítomnost festivalu v muzeu se časem stala jedním z jeho stálých charakteristických znaků – právě zde se zahajovaly hlavní expozice a program ostatních míst se skládal kolem osy vymezené muzejními výstavami.

3.4. OFF a místní prostředí: spolky, tvůrčí svazy a festivaly

OFF nepůsobí ve vzduchoprázdnu – od počátku se rozvíjí v dialogu s fotografickými a uměleckými prostředími, která v Opolí již existují. Důležité zázemí festivalu představují místní fotografické spolky, především Opolskie Towarzystwo Fotograficzne a Fotoklub Opole. OTF navazuje na poválečné Stowarzyszenie Miłośników Fotografii a po desetiletí se věnuje výstavní, plenérové a vzdělávací činnosti, zatímco Fotoklub Opole

pokračuje v tradici klubové fotografie působící při opolských kulturních institucích. Obě prostředí vytvářejí důležitý kontext OFF, protože dokládají kontinuitu místních fotografických aktivit – od amatérské a klubové fotografie až po výstavní projekty realizované ve spolupráci s kulturními institucemi[29].

Samotná Fundacja 2.8, založená organizátory festivalu, plní dvojí úlohu: na jedné straně je formálním zázemím Opolského festivalu fotografie, na straně druhé rozvíjí workshopovou, vzdělávací a výstavní činnost. OFF tak není pouze periodickou výstavní událostí, ale součástí širší komunitní práce, v níž důležité místo zaujímají workshopy, setkání, soutěže, aktivity pro mladé tvůrce a spolupráce s místními i celopolsky působícími autory[30].

Významné místo v tomto prostředí zaujímají také tvůrčí svazy. Opolská pobočka Związku Polskich Artystów Fotografików má vlastní historii výstav a spolupráce s místními institucemi a přítomnost umělců spojených se ZPAF v programu OFF posiluje zakotvení festivalu v profesionálním prostředí umělecké fotografie. V pozadí je přítomen rovněž Związek Polskich Artystów Plastyków – Okręg Opolski, jehož činnost a institucionální zázemí tvoří součást místního uměleckého života v Opolí[31].

Spolupráce s dalšími festivaly a kulturními iniciativami dotváří obraz OFF jako součásti širší kulturní struktury města. Příkladem může být setkání s Bogdanem Dziworským během 8. ročníku festivalu v roce 2018, spojené s uvedením knihy a projekcí filmů *Kilka opowieści o człowieku* a *Wdech–Wydech*, připravené ve spolupráci s Festiwalem Filmowym Opolskie Lamy. Události tohoto typu rozšiřují program OFF o filmovou a dokumentární perspektivu a současně propojují fotografické publikum s příjemci dalších oblastí kultury[32].

Díky činnosti Fundacja 2.8 a spolupráci s místními spolky, tvůrčími svazy a dalšími kulturními iniciativami funguje OFF jako součást sítě opolských institucí a prostředí, nikoli jako událost izolovaná od místního kontextu. Festival tak spoluutváří obraz Opolí jako města, v němž fotografie zaujímá významné místo vedle dalších uměleckých oborů a kulturních aktivit.

3.5. Místní archivy a opolští autoři v programu OFF

Důležitou součástí programu Opolského festivalu fotografie se v posledních letech stalo téma místních fotografických archivů a autorů spojených s Opolím a Opolským Slezskem, rozvíjené především ve spolupráci s Muzeum Śląska Opolskiego a s využitím fondů

29 Historia, Opolskie Towarzystwo Fotograficzne, online, přístup: 28. 2. 2026, otf.opole.pl/site/?page_id=13
Wernisaż: wystawy Fotoklubu Opole 6. 8. 2024, WBP w Opolu, online, přístup: 28. 2. 2026, wbp.opole.pl/kalendarz/wydarzenie/1001-wernisaz-wystawy-fotoklubu-opole-6-08-2024

30 O nas, Fundacja 2.8, online, přístup: 28. 2. 2026, dwaosiem.pl/o-nas/

31 Historia, ZPAF – Okręg Opolski, online, přístup: 28. 2. 2026, zpafopole.wordpress.com/historia/
ZPAP w Opolu..., Radio Doxa, online, přístup: 28. 2. 2026, doxa.fm/aktualnosci/region/zpap-w-opolu-ma-70-lat/

32 8 OFF: Spotkania – Bogdan Dziworski, Opolski Festiwal Fotografii, online, přístup: 28. 2. 2026, offoto.pl/historia/8off/8off_spotkania/#dziworski

Narodowego Archiwum Cyfrowego. Vedle prezentace současné dokumentární fotografie začal OFF stále výrazněji vracet do veřejného oběhu zapomenuté či rozptýlené soubory a jména regionálních fotografů. Archivní materiály se tak stávají součástí současného vyprávění o fotografii a historii města. V programu 5. ročníku OFF v roce 2015 se objevila výstava *Przyjaźni i sztuce. Max Glauer (1867–1935)*, připravená na základě archivních fondů Muzeum Śląska Opolskiego. Prezentace předválečného fotografa z Oppelnu představila autora, který byl do té doby vnímán především v kontextu místních dějin města, nikoli v rámci současných fotografických přehlídek. Zařazení Glauera do programu OFF – vedle současných dokumentaristů – umožnilo číst jeho práce nejen jako historický dokument z přelomu 19. a 20. století, ale také jako referenční bod pro dnešní způsoby zobrazování městského prostoru a života[33].

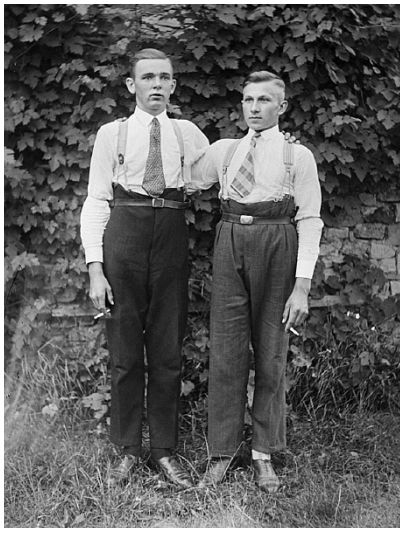

Franciszek Lepich,
Oleszka, 20. léta 20. století.
Zdroj: franciszeklepich.pl.



Adam Śmietański,
Wyścig, 60. léta 20. století.
Zdroj: adamsmietanski.pl.

Devátý ročník festivalu v roce 2019 rozšířil tuto perspektivu od jednoho autora k rozsáhlému městskému archivu prostřednictvím výstavy *Tego Opola już nie ma*, uspořádané na Rynku. Expozice vycházela z fotografií Opolí uložených v Narodowym Archiwum Cyfrowym, pocházejících z fondu Krajowego Urzędu Dokumentacji Fotograficznej – Górny Śląsk (Landesbildstelle Oberschlesien), a představila vybrané snímky z rozsáhlého souboru předválečných fotografií města. Kurátorská koncepce Artura Janowského zdůrazňovala jak rozsah a podrobnost archivu, tak skutečnost, že řada míst a urbanistických celků zachycených na fotografiích již v dnešní podobě Opolí neexistuje. Archivní obrazy z NAC byly zasazeny do prostoru současného města a konfrontovány se zkušeností dnešních obyvatel, což umožnilo nahlížet někdejší Opolí jako výraznou, fotograficky zaznamenanou vrstvu dějin města[34].

33 5 OFF, Opolski Festiwal Fotografii, online, přístup: 20. 2. 2026, offoto.pl/historia/5-off/

34 9 OFF / Tego Opola już nie ma, Opolski Festiwal Fotografii, online, přístup: 20. 2. 2026, offoto.pl/2019/10/20/9-tego-opola-juz-nie-ma/

V 11. ročníku OFF v roce 2021 bylo téma místních archivů rozšířeno o pohled na každodenní život menších regionálních komunit zařazením setkání věnovaného Franciszku Lepichovi. Archiv venkovského fotografa z Oleszky, obsahující přibližně 750 skleněných negativů nalezených v roce 2016 v berlínském domě jeho syna Bertholda Lepicha, se stal základem projektu *Sąsiedzi od narodzin aż po śmierć*. Zařazení Lepicha do programu festivalu ukázalo, že vedle velkých institucionálních sbírek existují také rodinné a komunitní archivy dokumentující každodennost Opolského Slezska, které vyžadují odborné zpracování, digitalizaci a prezentaci. Uvedením tohoto projektu se OFF zapojil do procesu zpřístupňování podobného materiálu z privátní sféry a jeho zasazování do širšího kontextu regionální vizuální paměti[35].

Třináctý ročník festivalu v roce 2023 přinesl další důležitý prvek této programové linie v podobě projekce filmu *Adam Śmietański. Zawód fotograf* a setkání s jeho tvůrci. Projekt, rozvíjený ve spolupráci s rodinou a institucionálními partnery, vedl ke vzniku výstavy, samostatné internetové stránky a knižní publikace věnované Śmietańskému; společně tak vytvořily systematické zpracování jeho díla. Zařazení těchto aktivit do programu OFF zdůraznilo význam Śmietańského jako fotografa propojujícího zkušenosti různých center, mimo jiné Vratislavi a Opolí, a jako důležité osobnosti dějin polské poválečné fotografie, která byla zároveň pevně zakotvena v regionu. Festival se stal jedním z hlavních míst prezentace výsledků archivního projektu přesahujícího rámec jednorázové expozice[36].

Ve 14. ročníku OFF v roce 2024 byla v Muzeum Śląska Opolskiego uvedena výstava *Stanisław Bober. Fotografie*, rozsáhlá retrospektiva tvorby fotografa opakovaně označovaného za legendu opolské fotografie. Bober dokumentoval poválečné Opolí – jeho obnovu, rozvoj infrastruktury a každodenní život obyvatel – a jeho archiv dnes představuje jedno z klíčových vizuálních svědectví o formování města po roce 1945. Spoluorganizace výstavy OFF a MŚO umožnila prezentovat jeho fotografie současně v muzeálním i festivalovém kontextu, a posílila tak jejich přítomnost v místním povědomí. Současně bylo zdůrazňováno, že navzdory poválečnému kontextu Bober pracoval s velmi promyšlenými, moderními kompozičními postupy a způsobem rámování, díky čemuž jeho snímky působí překvapivě současně a dobře korespondují s dokumentárním profilem OFF[37].

Srovnání těchto projektů ukazuje, že práce s místními archivy a regionálními autory se v OFF stala soustavně rozvíjenou programovou linií, nikoli souborem ojedinělých gest. Spolupráce festivalu s Muzeum Śląska Opolskiego, Narodowym Archiwum Cyfrowym a dalšími partnery umožňuje, aby díla Glauera, Lepicha, Śmietańského či Bobera nezůstávala pouze v depozitářích, domácích archivech nebo odborných publikacích, ale vracela se do veřejného oběhu prostřednictvím výstav, filmů, publikací a internetových stránek. OFF tak vedle prezentace současné dokumentární fotografie reálně spoluvytváří a systematizuje vizuální archiv Opolského Slezska a přispívá k uchování paměti konkrétních fotografů i obrazů města a regionu[38].

35 Sąsiedzi... Fotografie F. Lepicha z Oleszki, MWO, online, přístup: 20. 2. 2026, franciszeklepich.pl

36 13 OFF / Adam Śmietański, přístup: 20. 2. 2026, offoto.pl/2023/10/01/13-adam-smietanski-zawod-fotograf/

37 14 OFF / Stanisław Bober, online, přístup: 20. 2. 2026, offoto.pl/2024/11/05/14-stanislaw-bober-fotografie/

38 Opolski Festiwal Fotografii, online, přístup: 20. 2. 2026, muzeum.opole.pl/opolski-festiwal-fotografii-w-muzeum/

3.6. Soutěž *Pokaż się* jako platforma debutu

Soutěž *Pokaż się* představuje samostatnou a výrazně vymezenou součást programu Opolského festivalu fotografie. Od 4. ročníku OFF funguje jako platforma debutu – místo, kde autoři stojící na prahu profesionálního provozu získávají podporu při přípravě své první samostatné výstavy. Pro organizátory je současně způsobem, jak vyhledávat tvůrce s již formulovaným vizuálním jazykem. Na rozdíl od běžných fotografických soutěží není jejím cílem udělování prvního, druhého a třetího místa. Smyslem je vybrat výstavní projekt a umožnit jeho realizaci v programu OFF, včetně produkční ceny, která v 16. ročníku činila 1500 zlotých[39].



Laureáti soutěže *Pokaż się* a jejich oceněné projekty: Paweł Piotrowski – *Dobre życie* (2017), Michał Konrad – *Koniunkcja* (2021), Katerina Kouzmitcheva – *Moja chata jest z skraju* (2022), Benedykt Rogala – *Tu kiedyś była nasza łąka* (2025). Zdroje: offoto.pl, profil FB OFF.

Soutěž je určena tvůrcům, kteří dosud neměli větší samostatnou výstavu, ale mají propracovaný způsob práce s obrazem a dokážou o fotografii uvažovat v kategoriích cyklu, vyprávění a galerijního prostoru – bez ohledu na věk či místo bydliště. Myšlenku soutěže inicioval Sławomir Mielnik, který – jak zdůrazňuje Sławoj Dubiel – od počátku hledal formuli poskytující debutujícím fotografům skutečnou podporu. Mielnik opustil tradiční model „první–druhé–třetí místo" a navrhl, aby cenou byla realizace autorské výstavy, která debutantům umožní představit jejich tvorbu širší veřejnosti. Nemělo jít o efektní doplněk programu atraktivní především z hlediska návštěvnosti, ale o reálnou

39 Pokaż się, online, přístup: 7. 7. 2026, offoto.pl/16off/16-off-pokaz-sie/

možnost vstupu do výstavního provozu. Tato myšlenka navázala na širší filozofii festivalu „pro fotografy a od fotografů", vycházející ze zkušeností fotografického hnutí v Jelení Hoře[40].

Předběžný výběr přihlášek provádí člen Fundacja 2.8, který vyřazuje práce nesplňující podmínky soutěže, zpravidla soubory jednotlivých fotografií namísto uceleného výstavního projektu. Následně projekty posuzuje porota složená z kurátorů a fotografů zastupujících různá prostředí; v průběhu let v ní zasedali mimo jiné Marek Szyryk, Joanna Kinowska, Karolina Jonderko či Arkadiusz Gola. Jak vzpomíná Sławoj Dubiel, diskuse o finálních návrzích bývají bouřlivé. Do poslední fáze často postupují projekty velmi vyrovnané úrovně, z nichž je nutné vybrat jediný, což vede k dlouhým jednáním a střetu různých pohledů. Po konečném rozhodnutí organizátoři kontaktují laureáta osobně a pomáhají mu s přípravou výstavy.

V praxi se soutěž *Pokaż się* stala jedním z klíčových nástrojů uvádění nových autorů do programu Opolského festivalu fotografie. Každoročně se do ní hlásí jak studenti uměleckých škol, tak nezávislí fotografové, přičemž oceněné projekty jsou zařazovány do festivalového programu vedle výstav uznávaných tvůrců. Charakter vítězných návrhů dobře ukazuje, jak soutěž propojuje dokumentární profil OFF s otevřeností vůči autorským, často nejednoznačným způsobům fotografického vyprávění.

Ve čtvrtém ročníku byl oceněn projekt *Dobre życie* Pawła Piotrowského, esej o každodenním životě obyvatel obce Dobroszyce, vycházející z autorova osobního vztahu k místu dětství a vytvářející obraz proměňujícího se polského venkova. V dalších letech byly oceňovány také projekty posouvající dokument směrem k inscenaci, metafoře či snovému vyprávění, například *Opuszczona wieś* Adama Żądła, *Pseudologia Fantastica* Jakuba Wawrzaka nebo *Koniunkcja* Michała Konrada. Objevily se rovněž práce s výrazným sociálním a politickým rozměrem, například cyklus *Moja chata jest z skraju* Kateriny Kouzmitchevy, tematizující lhostejnost vůči veřejným záležitostem a využívající vizualizaci přísloví i gesto „sedět na něčí židli" jako obraz empatického vstupu do perspektivy druhého člověka. V novějších ročnících je patrný také příklon k intimním projektům založeným na rodinných vztazích a paměti, jako je *Tu kiedyś była nasza łąka* Benedykta Rogaly, vyprávění o autorově matce, propojující fotografie s výšivkami, které sama vytvořila[41].

Průběh 16. ročníku soutěže potvrdil kontinuitu této koncepce a současně posílil vazbu OFF na Institut tvůrčí fotografie v Opavě. Členem poroty byl Arkadiusz Gola, fotograf a fotoreportér spojený s ITF, zatímco laureátkou se stala Agnieszka Kowalczyk, rovněž studentka této školy. Její projekt *zanim pójdziesz dalej… najpierw należy się pożegnać*, věnovaný procesu uzavírání dolu Wujek v Katovicích, je podrobněji představen v podkapitole 4.2[42].

Srovnání těchto projektů ukazuje, že se soutěž *Pokaż się* neomezuje na klasicky chápanou dokumentární fotografii. Porota soustavně oceňuje práce, které propojují zakotvení v sociální či biografické realitě s výraznou autorskou formou, a soutěž se tak stává důležitou laboratoří nových způsobů uvažování o fotografii v rámci OFF. Z pohledu ce-

40 Rozhovor autora se Sławojem Dubielem, Opolí, 2026.

41 Pokaż się, online, přístup: 7. 7. 2026, offoto.pl/16off/16-off-pokaz-sie/

42 16 OFF / Pokaż się, online, přístup: 7. 7. 2026, offoto.pl/16off/16-off-pokaz-sie/

lého festivalu plní *Pokaż się* dvojí funkci: umožňuje vybraným autorkám a autorům debutovat a současně dovoluje organizátorům pravidelně konfrontovat program OFF s nejnovějšími tendencemi v polské fotografii.

3.7. Opolska Kolekcja Polskich Książek Fotograficznych

Opolska Kolekcja Polskich Książek Fotograficznych přímo vyrůstá z aktivit Fundacja 2.8 a OFF a v rozhovorech organizátorů se objevuje jako jedna ze součástí festivalu, na kterou jsou obzvlášť hrdí – vedle samotných výstav a setkání s autory. Kolekce vznikla jako společný nápad Fundacja 2.8 a kurátora Grzegorze Kosmaly z nakladatelství Blow Up Press; díky jeho podpoře autoři prostřednictvím nadace předali Miejska Biblioteka Publiczna w Opolu první soubor více než třiceti autorských knih[43]. Další tituly postupně věnovali autoři, nakladatelé a instituce a díky spolufinancování městem Opolí se sbírka rychle stala trvalou součástí fondu MBP i jedním z pilířů programu OFF[44]. Od počátku platilo, že Kolekce má co nejšířeji zachycovat současnou polskou fotoknihu – od klasických publikací a kanonických jmen po samizdatová a velmi okrajová malonákladová vydání, která by jinak kolovala především ve festivalovém a galerijním prostředí.

V následujících letech byly výběry z Kolekce – prezentované během OFF formou knižních výstav – svěřovány pozvaným kurátorům, kteří připravovali vlastní selekce doplněné komentáři a krátkými programovými texty. V prvních ročnících sehrál klíčovou roli Grzegorz Kosmala, jenž zdůrazňoval fotoknihu jako soudržné autorské vyprávění, nikoli pouze jako „album" fotografií; později se připojili mimo jiné Mariusz Forecki, Katarzyna Sagatowska a Joanna Kinowska a v dalších ročnících Joanna Mielech, Waldemar Śliwczyński a Rafał Siderski. Do opolského kontextu tak přinášeli zkušenosti s knihou získané v galeriích, nakladatelstvích, redakční praxi a na dalších festivalech[45]. V 16. ročníku připravil výběr Arkadiusz Gola; této prezentaci Kolekce se podrobněji věnuje podkapitola 4.2.

V roce 2020 sehrál v rozvoji Kolekce zásadní roli Mariusz Forecki, který v situaci, kdy chyběla městská finanční podpora, věnoval do Opolí dvacet knih vydaných převážně nadací Pix.House. Sbírka se tak rozrostla na více než padesát položek a v prostorách Miejska Biblioteka Publiczna w Opolu mohla vzniknout samostatná výstava věnovaná tomuto daru. Foreckého soubor lze chápat jako průřez současnou polskou autorskou fotografií po roce 2000. Výrazně v něm převažuje dokumentární a reportážní fotografie – zastoupená mimo jiné jeho vlastními knihami *Mechanizm* a *Człowiek w ciemnych okularach*

43 9 OFF / Polskie Książki Fotograficzne, online, přístup: 7. 7. 2026, offoto.pl/2019/10/15/9-wystawa-ksiazek-fotograficznych/

44 Rozhovor autora se Sławojem Dubielem, Opolí, 2026.

45 10 OFF / Prezentacja książek wydawnictwa pix.house, online, přístup: 7. 7. 2026, offoto.pl/2020/10/07/10-prezentacja-ksiazek-wydawnictwa-pix-house/

či publikací *Nadal boję się krzyku* Witolda Krassowského – a také projekty věnované společenské transformaci, historické paměti a současným konfliktům. Vedle nich se objevují poetičtější a konceptuálnější fotoknihy, jako například *Cienie echa* Piotra Zbierského nebo *Pies o dwóch ogonach* Michała Adamského, a také metafotografické publikace, především dva svazky knihy *Kruche medium. Rozmowy o fotografii* Macieje Frąckowiaka, které systematizují a komentují fotografickou praxi. Foreckého výběr tak působí jako koncentrovaný průřez polskou fotoknihou 21. století, v němž se setkávají různé generace autorů a narativní strategie, od klasického dokumentu po teoretickou reflexi média.





Mariusz Forecki během prezentace Opolské sbírky polských fotografických knih v rámci 10. ročníku OFF, 2020. Zdroj: profil FB OFF.

V následujícím ročníku OFF připravila kurátorský výběr knih Katarzyna Sagatowska, která soubor *Źródło* vystavěla kolem témat rodinných vztahů, autobiografie a intimity. Propojila klasické tituly světové fotografie – například *Pictures from Home* Larryho Sultana nebo *Father Photographer* Roberta Franka – s novějšími knihami polských autorek a autorů: *Autoportret z matką* Karoliny Jonderko, *Frowst* Joanny Piotrowské, *Drewniane gody* Filipa Zawady a *List do chłopca z latarką* Grzegorze Dembińského. V její selekci se fotokniha stává především nástrojem vyprávění rodinných a osobních příběhů: autoři fotografují rodiče, děti a sourozence, sahají do domácích archivů, pracují s vlastním tělem a pamětí. Formálně rozdílné přístupy – od dokumentárního vstupu do každodennosti po konceptuální a inscenované cykly – se skládají do souvislého vyprávění o rodině jako „zdroji" zkušeností a propojují kánon světové fotografie s jazykem současné autobiografické fotoknihy v Polsku[46].

Výstava knih, kterou pro 12. ročník OFF připravila Joanna Kinowska pod názvem *Zdjęć nie wyrzuca się*, se soustředila na fotografii chápanou jako archiv obrazů a vizuální paměti. Výběr zahrnoval jak publikace založené na objevených a nově zpracovaných souborech – například *Klisze przechowuje się* Stefanie Gurdové, knihy věnované Bolesławu Augustisovi či alba Zofie Chomętowské –, tak projekty analyzující anonymní a amatérské fotografie (*Foto z misiem*, *Niwa Foto Arch*), v nichž „banální" snímky ze soukromých

46 11 OFF: Wystawa książek, online, přístup: 7. 7. 2026, offoto.pl/11-off/11-off-wystawa-ksiazek/
12 OFF: Wystawa książek, online, přístup: 7. 7. 2026, offoto.pl/12off/12-off-wystawa-ksiazek/

archivů a pohlednic po shromáždění do jednoho celku odhalují širší příběhy o každodenním životě a oficiální ikonografii minulých epoch. Třetí výraznou část souboru tvořily umělecké práce využívající existující archivy jako materiál pro nová vyprávění – například *Pozdrowienia z Auschwitz* Pawła Szypulského, *Shifters* Marty Bogdańské nebo *How to Look Natural in Photos* Beaty Bartecké a Łukasze Rusznicy –, v nichž jsou fotografie z paměťových míst, nalezené materiály nebo obrazy kolující ve vizuální kultuře podrobeny selekci, zpracování a novému uspořádání s ohledem na otázky historie, násilí a mechanismů vidění. Výběr Joanny Kinowské tak ukazuje fotografii jako prostor práce s již



Joanna Kinowska, kurátorka výstavy fotografických knih *Zdjęć nie wyrzuca się*, prezentované během 12. ročníku OFF, 2022. Zdroj: profil FB OFF.

existujícími obrazy: od objevování a uspořádávání archivů až po tvůrčí reinterpretaci, v níž snímky přestávají být pouhým dokumentem minulosti a stávají se materiálem pro vytváření nových významů.

Výběr knih ve třech po sobě jdoucích prezentacích – připravených Mariuszem Foreckým, Katarzynou Sagatowskou a Joannou Kinowskou – odráží tři hlavní směry současné fotografie zastoupené v Kolekci: od dokumentu a sociální reportáže přes introspektivní a autobiografickou fotografii až po postupy založené na práci s archivem a existujícími obrazy.

V dalších letech připravovali selekce z Opolské kolekce polských fotografických knih mimo jiné Joanna Mielech, Waldemar Śliwczyński a Rafał Siderski a dále rozvíjeli již vytvořený profil sbírky. Mielech pokračovala v prezentaci průřezového výběru polských fotoknih. Śliwczyński – jako redaktor časopisu „Kwartalnik Fotografia" a kurátor spojený s projektem Kolekcja Wrzesińska a velkopolským fotografickým prostředím – uvedl do opolské sbírky knihy související s tímto okruhem i publikace důležité pro reflexi fotografie. Siderski se soustředil na představení zralé a různorodé Kolekce a prezentova-

né tituly chápal jako samostatné narativní a vizuální návrhy, aniž by jim vnucoval jediný tematický klíč[47].

Charakter Kolekce dobře ilustrují tituly zařazované do programu knižních výstav. Kurátorské výběry zahrnovaly mimo jiné publikace jako In praise of shadow Tomasza Kaweckiego, Rdza Bartka Warzechy, Wszystkie imperia upadną Łukasza Rusznicy, Real Foto Mikołaja Długosza, Colours of lost time Bownika či Encyklopedia Weroniky Gęsické – knihy, které v kritickém oběhu patří k zajímavým fotoknihám zejména díky promyšlené práci s formou, sekvencí a archivním materiálem. Vedle nich se objevila samizdatová a malonákladová vydání, která jsou v běžné distribuci obtížně dostupná a díky Kolekci vstupují do veřejného čtenářského oběhu[48].



Rafał Siderski, kurátor výstavy Opolské sbírky polských fotografických knih během 15. ročníku OFF.
Zdroj: profil FB OFF.

Důležitým rysem opolské sbírky je soužití známých knih vydávaných ve velkých nákladech s okrajovými publikacemi. Vedle knih etablovaných autorů, jako jsou Rafał Milach, Weronika Gęsicka nebo Aneta Grzeszykowska, a titulů kanonických pro dějiny fotografie, jako jsou *Zapis socjologiczny* Zofie Rydet a *Pictures from Home* Larryho Sultana, Kolekce zahrnuje také samizdatová a malonákladová vydání, teoretické knihy a periodika. Díky tomu lze sledovat široké spektrum současné fotoknihy: od vydavatelsky propracovaných „mistrovských děl" přes konceptuální umělecké knihy až po osobní, malonákladové projekty, které často vznikají mimo hlavní vydavatelský trh.

Pro OFF i opolské prostředí má proto Kolekce význam, který přesahuje funkci „knihovního fondu doprovázejícího festival". Na jedné straně vytváří v prostorách Miejska Biblioteka Publiczna w Opolu místní centrum fotoknihy, využitelné nezávisle na výstavním kalendáři, na straně druhé představuje přirozené programové zázemí festivalu. OFF, který se ve výstavní části soustředí především na dokumentární fotografii, prostřednictvím knih ukazuje, že současná komplexní fotografická vyprávění se dnes do značné míry realizují právě v knižní formě. Budováním trvalé infrastruktury pro fotoknihu v Opolí – od Kolekce a čítárny přes každoroční výstavy kurátorských výběrů až po začleňování knih do rozhovorů, setkání a vzdělávání – Fundacja 2.8 a OFF zapojují místní festival do širšího trendu, v němž se fotografická kniha stala jedním z hlavních prostorů rozvoje ambiciózní dokumentární a umělecké fotografie.

47 13 OFF: Wystawa książek, online, přístup: 7. 7. 2026, offoto.pl/13off/13-off-wystawa-ksiazek/
14 OFF: Wystawa książek, online, přístup: 7. 7. 2026, offoto.pl/14-off/14-off-wystawy-ksiazek/

48 15 OFF / Kolekcja Polskich Książek Fotograficznych, online, přístup: 7. 7. 2026, offoto.pl/2025/06/30/15-wystawa-opolskiej-kolekcji-polskich-ksiazek-fotograficznych-otwarta-perelki-wybral-rafal-siderski/

3.8. Vysoké školy: Fakulta umění UO, Filmová škola v Lodži, ITF v Opavě

3.8.1. Fakulta umění Opolské univerzity

Fakulta umění Opolské univerzity je téměř od počátku Opolského festivalu fotografie jeho stálým partnerem v oblasti grafického zpracování. Během jednoho z prvních ročníků navrhl prof. Grzegorz Gajos, pedagog fakulty, aby studenti dostali za semestrální úkol vytvořit grafický znak a základní vizuální identitu OFF. Tento návrh se rychle proměnil v trvalý model spolupráce[49].



Anna Molokanova,
festivalový plakát 8. ročníku OFF,
Zdroj: Wydział Sztuki UO.

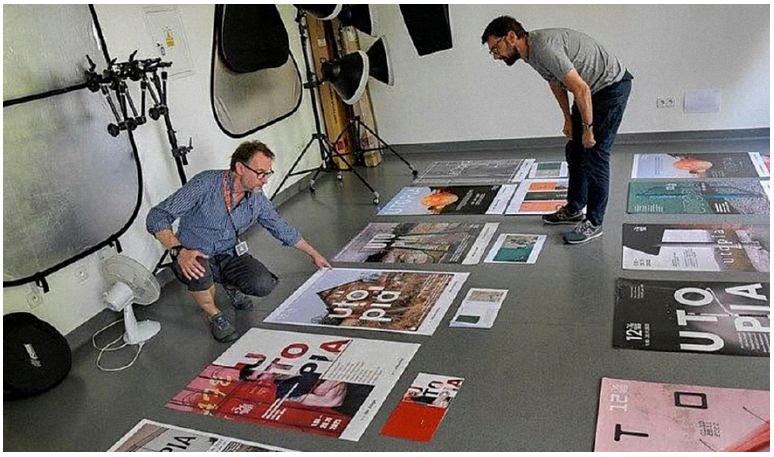

Výběr návrhu plakátu 12. ročníku OFF s mottem Utopia.
Grzegorz Gajos a Sławomir Mielnik, 2022.
Zdroj: profil FB OFF.

Během třetího ročníku vzniklo nové logo festivalu a v dalších letech byly na základě soutěže vytvářeny také ostatní prvky vizuální komunikace OFF, především plakáty a katalogy. Každý rok vzniká v rámci výuky grafického designu soubor návrhů, z něhož společná komise složená z organizátorů festivalu a pedagogů vybírá jednu koncepci k realizaci. Festival tak získává soudržný a rozpoznatelný vizuální styl, zatímco studenti pracují na reálném projektovém zadání začleněném do studijního programu, jehož výsledky se uplatňují v profesionálním prostředí mimo univerzitu[50].

Spolupráce s Fakultou umění se neomezuje na tvorbu vizuální identity festivalu, ale přirozeně se rozšiřuje také do oblasti fotografie a fotografických médií, jimž se prof. Gajos věnuje ve výuce. Z této dvojí zkušenosti – grafické a fotografické – vzešla myšlenka, aby se stálá skupinová výstava studentů stala druhým rovnocenným pilířem přítomnosti fakulty na OFF. Ve studijním programu s všeobecným výtvarným zaměřením je fotografie formálně jedním z mnoha předmětů, příprava výstavy pro festival je však povinným semestrálním úkolem: každý student musí projít celým procesem, od práce s tématem

49 Sławoj Dubiel, rozhovor vedený B. Kaczmarczykem, Opolí, 19. 4. 2026, strojopis v autorově archivu.

50 9 OFF / Wybieramy plakat, přístup: 11. 7. 2026, offoto.pl/2019/07/06/9-wybieramy-plakat-festiwalowy/; 15 OFF / Wystawa studentów UO, přístup: 11. 7. 2026, offoto.pl/2025/10/07/15-wystawa-fotografii-studentow-wydzialu-sztuki-uo/



Výběr plakátů jednotlivých ročníků Opolského festivalu fotografie.
Zdroj: offoto.pl.

ročníku až po konfrontaci s veřejností. V praxi to znamená, že fotografie je zde od počátku chápána široce – překračuje hranice klasického statického obrazu a vstupuje do oblasti filmu, instalace a multimediálních postupů.

Studentské prezentace se rok od roku zřetelněji posouvaly k osobním a experimentálním vyprávěním, která přesahovala tradičně chápaný dokument a do určité míry předjímala proměny, jež se později začaly objevovat v hlavním programu festivalu. Důležitým zázemím těchto hledání bylo široké pojetí dokumentu, které formuloval Dubiel – například otázkou „je to ještě dokument?“, na niž bezprostředně odpovídal kladně. Studentům tím poskytoval možnost hledat vlastní jazyk bez obavy, že jejich práce nebude odpovídat



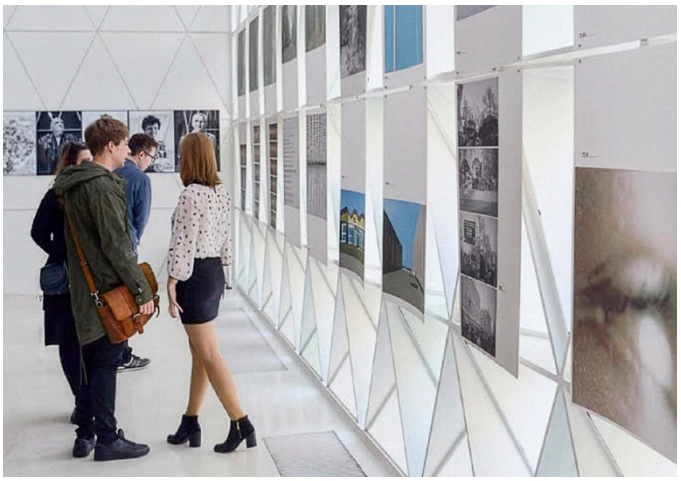

Výstavy studentů Wydziału Sztuki UO během 8. a 12. ročníku OFF:
Wolność widzenia (2018) a *Utopia* (2022). Zdroj: profil FB OFF.

formuli OFF. Účast na festivalu se tak pro mnohé z nich stává první vážnou zkouškou před vstupem do profesionálního pole fotografie a příbuzných médií. Zároveň představuje důležitou etapu, která posiluje fotografickou složku studia a současně obohacuje festivalový program[51].

3.8.2. Filmová škola v Lodži

Státní vysoká škola filmová, televizní a divadelní v Lodži se v programu Opolského festivalu fotografie objevuje především díky prof. Marku Szyrykovi, fotografovi spjatému s Opolskem, dlouholetému pedagogovi a vedoucímu Katedry fotografie na Filmové škole v Lodži. Jak zdůrazňuje Sławoj Dubiel, Szyryk festival od počátku „odborně posiluje“ tím, že navrhuje výstavy, autory a témata propojující perspektivu lodžské školy s profilem OFF[51].

V prvních letech spolupráce šlo především o individuální výstavy autorů spojených s Filmovou školou v Lodži a o studentské projekty doporučené Szyrykem. Postupně se do programu zařazovaly také větší přehlídkové expozice připravované Katedrou fotografie, které byly následně prezentovány i na dalších festivalech, například v Rybniku

51 Sławoj Dubiel, rozhovor vedený Bogusławem Kaczmarczykem, Opolí, 19. 4. 2026, strojopis v autorově archivu.

a Sopotech. OFF se stal jednou ze zastávek takových projektů, jako byla jubilejní výstava *#NOW*, představující nejzajímavější tendence v tvorbě studentek a studentů Filmové školy, čímž posilovala vazby Opolí na celopolský okruh fotografického vzdělávání[52].

Szyryk současně v OFF působí jako kurátor, autor textů a porotce. Píše úvodní texty do katalogů, vede komentované prohlídky a autorská setkání a zasedá také v porotě soutěže *Pokaż się*, kde spolurozhoduje o výběru debutantských projektů. Jak poznamenává Dubiel, jeho účast znamená pro organizátory „odborné posílení" festivalu: Szyryk doporučuje studenty i pedagogy, jejichž projekty spojují vysokou formální úroveň s důležitým společenským tématem. Filmová škola má proto v OFF „stálé místo" – každý rok může nabídnout výstavu spojenou s Lodží a zůstává jedním z pravidelně zastoupených prostředí.

Tato dlouholetá spolupráce je oboustranná. Pro OFF znamená stálý přísun nových autorů s rozvinutým formálním a tematickým uvažováním a posílení pozice festivalu jako místa, kde lze sledovat aktuální tendence v polské fotografii rozvíjené v rámci uměleckého studia. Pro Filmovou školu v Lodži je účast na OFF naopak způsobem, jak vystoupit za hranice univerzity a prezentovat své projekty na komorním, avšak pozorně sledovaném festivalu, kde se práce studentů a absolventů konfrontují s veřejností i s dalšími fotografickými prostředími.

3.8.3. Institut tvůrčí fotografie v Opavě

Institut tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě (ITF) se v programu Opolského festivalu fotografie objevuje jako výjimečný zahraniční partner, který je zároveň úzce spjat s polským fotografickým prostředím. Přestože se OFF programově soustředí výhradně na polskou fotografii, přítomnost ITF představuje důležitou výjimku. Institut přitahuje početnou skupinu studentek a studentů z Polska a spoluutváří celá prostředí – od kolektivů, jako je Sputnik Photos, po výstavní a vydavatelské iniciativy spojené s Pix.House a dalšími místními centry. Přítomnost Opavy na OFF proto není „exotickým" doplňkem festivalu věnovaného polské fotografii, ale důsledkem dlouhodobého vlivu institutu na vývoj fotografie v Polsku.

ITF vznikl v roce 1990 jako pokračovatel Institutu výtvarné fotografie, který působil při Svazu českých fotografů, a dnes patří k nejvýznamnějším centrům fotografického vzdělávání ve střední Evropě. Propojuje rozvinutou a historicky zakotvenou tradici české fotografie s otevřeností vůči širokému spektru žánrů – od dlouhodobých projektů přes inscenovanou fotografii a autorskou knihu až po konceptuální postupy. Významnou součást programu představuje také teoretická reflexe: vedle praktické výuky studenti vytvářejí rozsáhlejší bakalářské a diplomové práce a současně realizují obrazové soubory, fotografické knihy a kritické texty. Pro část polských studentů je ITF pokračováním předchozího studia, pro jiné prvním setkáním se systematickým akademickým fotografickým vzděláváním[53].

Přímé kontakty mezi OFF a ITF vyrůstají především ze zkušeností Michała Grocholského, který v Opavě studoval a udržuje úzké vztahy s tamním prostředím, ale také z širší

52 Wystawa #NOW, online, přístup: 11. 7. 2026, fundacja.filmschool.lodz.pl/?p=966;

53 30 let Institutu tvůrčí fotografie FPF SU v Opavě, online, přístup: 11. 7. 2026, itf.cz/dokumenty/katalogitf30.pdf

přítomnosti české fotografie v opolských výstavních institucích[54]. Klíčovým momentem se stala výstava *Na pierwszy rzut oka. Wybór z czeskiej fotografii XX i XXI wieku*, kterou společně připravily Muzeum Śląska Opolskiego a Muzeum umění Olomouc. Expozici koncipovali Štěpánka Bieleszová a Vladimír Birgus; kurátorkou za Muzeum Śląska Opolskiego byla Joanna Filipczyk. Výstavu doprovázel obsáhlý trojjazyčný katalog s texty Bieleszové, Birguse a Filipczyk, vydaný Muzeem umění Olomouc ve spolupráci s Muzeum Śląska Opolskiego a Institutem tvůrčí fotografie. Představila průřez nejvýznamnějšími jevy české fotografie uplynulého století – od avantgardních experimentů meziválečného období



Výstava *Na pierwszy rzut oka* během OFF: fotografie Pavla Máry, setkání s Jindřichem Štreitem a česko-polští organizátoři a spolupracovníci výstavy. Zdroj: profil FB OFF.

po tvorbu současných autorek a autorů. Zahrnovala jak klasiky, například Františka Drtikola a Jaromíra Funkeho, tak fotografy přímo spojené s Institutem tvůrčí fotografie: Jindřicha Štreita, Václava Podestáta, Pavla Máru, Ditu Pepe, Miroslava Stibora a absolventy Gabriela Fragnera, Annu Gutovou a Daniela Poláčka. Výstava, avizovaná v programu a uzavírající 6. ročník OFF, byla jedním z prvních okamžiků, kdy opolská veřejnost mohla vidět českou fotografii v tak široké historicko-současné perspektivě. Zároveň představovala významnou oblast spolupráce mezi MŚO, ITF a OFF[55].

54 OFF: Warsztaty, online, přístup: 11. 7. 2026, offoto.pl/historia/8off/8off_warsztaty/

55 Na pierwszy rzut oka, online, přístup: 11. 7. 2026, https://muzeum.opole.pl/_uniq_lt35VCtp

Několik let po výstavě *Na pierwszy rzut oka* představilo Muzeum Śląska Opolskiego současně dvě výstavy spojené s Jindřichem Štreitem: *Poza miastem. Sowiniec jako nieoficjalne centrum czechosłowackiej kultury 1974–1989* a *Gdzie jest mój dom*? První z nich prezentovala část sbírky, kterou Štreit shromáždil v Sovinci a která se vztahuje k nezávislému okruhu českého umění 70. a 80. let. Druhá se soustředila na jeho fotografický cyklus o lidech bez domova a propojovala sociální témata s reflexí zkušenosti „domova“[56]. Obě expozice uspořádané v Muzeu Śląska Opolskiego posílily přítomnost české fotografie v Opolí prostřednictvím osobnosti Jindřicha Štreita – jedné z klíčových postav spojených s Institutem tvůrčí fotografie – a dále prohloubily vztahy mezi opolskými institucemi a opavským prostředím.

Jubilejní výstava *Opawska szkoła fotografii,* představená během 11. ročníku OFF, byla první tak rozsáhlou prezentací ITF v rámci festivalu a do té doby nejvýznamnější etapou spolupráce OFF s Opavou. Expozice, jejímiž kurátory byli Vladimír Birgus, Ondřej Durczak a Michał Szalast, zaplnila všechny sály Galerie Sztuki Współczesnej w Opolu a byla začleněna do programu jako hlavní festivalová událost. Vernisáž doprovázelo uvedení jubilejního katalogu ITF, který propojil tři desetiletí činnosti institutu s opol-



Plakát výstavy
Zdroj: profil FB OFF.



Vernisáž výstavy *Opawska szkoła fotografii. 30 lat* a premiéra katalogu. Zdroj: profil FB OFF.

skou prezentací. Výstava představila práce současných studentů a mladých absolventů, doplněné knihami, katalogy a teoretickými závěrečnými pracemi. Veřejnost tak mohla poznat aktuální tendence opavské školy i způsob, jakým institut dokumentuje a interpretuje své dědictví[57].

Dlouholetá přítomnost ITF v programu OFF neměla povahu jednorázové zahraniční spolupráce. Vycházela jak z osobních vazeb organizátorů na opavské prostředí, tak z významné úlohy Institutu v rozvoji polské fotografie. Výstavy českých autorů a jubilejní prezentace během 11. ročníku vytvořily základ pro podstatně širší účast ITF na 16. ročníku OFF, které se věnuje následující kapitola.

56 Poza miastem. Sowiniec jako nieoficjalne centrum czechosłowackiej kultury 1974–1989. Kolekcja prof. Jindřicha Štreita // Gdzie jest mój dom, online, přístup: 11. 7. 2026, muzeum.opole.pl/_uniq_0n5SgTjo

57 11 OFF / Opawska szkoła fotografii, přístup: 11. 7. 2026, offoto.pl/2021/10/26/11-opawska-szkola-fotografii/

4. 16. OFF – *Druga strona* a *35 lat Opawskiej Szkoły Fotografii*

Hlavní část 16. ročníku Opolského festivalu fotografie se konala od 26. června do 25. července 2026 pod heslem *Druga strona*. Této edici věnuji samostatnou kapitolu, protože podstatná část jejího programu byla vystavěna kolem výročí Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě. Výstava *35 lat Opawskiej Szkoły Fotografii*, prezentovaná v Muzeum Śląska Opolskiego a na Placu Wolności, představovala dosud nejrozsáhlejší přehlídku tvorby tohoto prostředí v rámci opolského festivalu. Nešlo však o izolovanou událost, nýbrž o rozvinutí spolupráce navazované během předchozích ročníků OFF[58].

Význam tohoto vztahu byl zdůrazněn během tiskové konference uspořádané před Muzeem Śląska Opolskiego. Zúčastnili se jí organizátoři festivalu, zástupci vedení muzea a místní samosprávy i reprezentanti Institutu tvůrčí fotografie, včetně kurátorů jubilejní výstavy: prof. Vladimíra Birguse, Arkadiusze Goly a Michała Szalasta. Birgus připomněl



Tisková konference 16. ročníku OFF, 2026. Zdroj: profil FB OFF.

již několik let rozvíjené vazby českého fotografického prostředí na Opolí a Muzeum Śląska Opolskiego. Jak uvedl, šlo již o čtvrtou účast českého fotografického prostředí v programu OFF a druhou rozsáhlou prezentaci samotného Institutu tvůrčí fotografie v Opolí. Jubilejní výstava tak byla výsledkem vztahu, který postupně budovali organizátoři festivalu, muzeum a opavská škola[59].

Hlavní téma ročníku rozvinul ve svém textu Marek Szyryk. *Druga strona* v něm znamená překročení prvního, povrchního pohledu a obrácení pozornosti k jevům, které zůstávají méně viditelné nebo je lze jen obtížně jednoznačně popsat. Fotografie se stává nástrojem umožňujícím hovořit o paměti, pomíjivosti, vztazích, zkušenosti ztráty, spole-

58 16 edycja Opolskiego Festiwalu Fotografii startuje z końcem czerwca, online, přístup: 12. 7. 2026, zpaf.pl/aktualnosci/16-OFF-Opole-2026-startuje/

59 Vlastní účast autora na tiskové konferenci 16. ročníku Opolského festivalu fotografie, Opolí, 25. 6. 2026.

čenských proměnách a hranicích lidského poznání. Heslo výstavám nevnucovalo jediné téma, ale propojovalo dokumentární, osobní a konceptuální projekty poukazem na jejich společný zájem o to, co se nachází za zjevnou vrstvou obrazu[60].

Před oficiálním zahájením festivalu probíhaly v sálech Muzeum Śląska Opolskiego intenzivní přípravy hlavní jubilejní výstavy. Birgus, Gola a Szalast pracovali s rozsáhlým a různorodým materiálem – od výběru prezentovaných souborů a určení jejich pořadí až po vztahy mezi díly rozmístěnými na jednotlivých stěnách. Cílem bylo vytvořit soudržné vyprávění o škole, která důsledně rozvíjí dokumentární fotografii a současně zůstává otevřená experimentu, osobnímu fotografickému eseji i intermediálním a konceptuálním realizacím. Příprava expozice se proto neomezovala na technické rozmístění prací, ale představovala podstatnou etapu kurátorské práce, která určovala způsob prezentace tvorby několika generací autorů spojených s ITF.



Přípravy výstavy 35 lat ITF v Muzeum Śląska Opolskiego, 2026. Zdroj: profil FB Vladimíra Birguse.

Tento ročník je mi obzvlášť blízký vzhledem k mým vazbám jak na festival, tak na Institut tvůrčí fotografie. Od počátku jsem sledoval rozvoj OFF, podporoval jeho organizaci a účastnil se jej také jako autor. Zároveň jsem jako student ITF mohl zevnitř poznávat prostředí, jehož tvorba se stala hlavním tématem 16. ročníku OFF. V této kapitole proto není možné zaujmout zcela vnější stanovisko. Vedle oficiálního programu zohledňuji také vlastní pozorování z příprav, zahájení výstav, setkání s autory a komentované kurátorské prohlídky. Díky tomu lze 16. OFF představit nejen jako soubor událostí, ale také jako bezprostřední setkání dvou fotografických prostředí, s nimiž jsem spojen.

60 Marek Szyryk, *Druga strona*, katalog festiwalu, Opole 2026.

4.1. Zahajovací víkend 16. OFF

Program zahajovacího víkendu začal 26. června 2026 otevřením venkovní části výstavy *35 lat Opawskiej Szkoły Fotografii* na Placu Wolności. Expozice doplňovala hlavní prezentaci připravenou v Muzeum Śląska Opolskiego a umožňovala prohlédnout si práce také lidem, kteří se festivalových událostí přímo neúčastnili[61].

Následně byla v Centrum Aktywizacji Społecznej zahájena výstava Marcina Śliwy *Druga strona* a doprovodná prezentace Grzegorze Hussaka *Inne Światy. Ontologia Obrazu i Geometria Percepcji (Jiné světy. Ontologie obrazu a geometrie vnímání)*. Śliwa, student Institutu tvůrčí fotografie, věnoval svůj projekt obyvatelům katovického obytného domu, který je v důsledku vadně provedeného zateplení již několik let částečně zakryt lešením a stavební sítí. Dokumentaci podmínek jejich každodenního života spojil s aktivitou upozorňující na problém místní komunity[62].

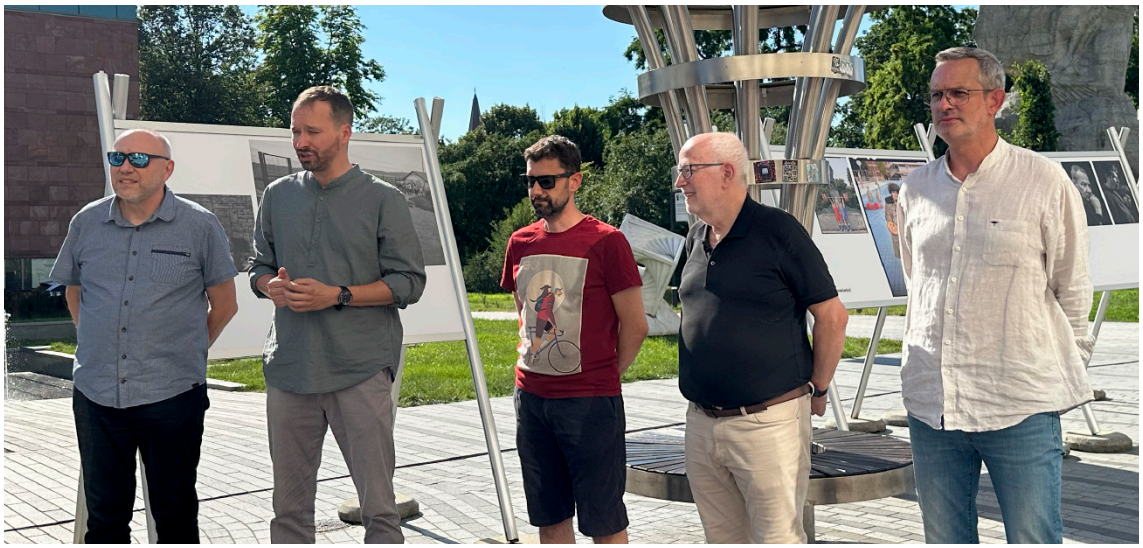

Vernisáž plenérové části výstavy *35 lat Opawskiej Szkoły Fotografii,* Plac Wolności, 2026. Zdroj: profil FB OFF.

Hussakova výstava měla odlišný, více konceptuální charakter. Autor se zabýval vztahem mezi perspektivou, světlem a způsobem vnímání skutečnosti. Podstatnou úlohu hrály rovněž vlastnosti fotografií vytištěných na stříbrném dibondu, jejichž vzhled se měnil podle osvětlení a místa, z něhož byly pozorovány. Jeho přítomnost v programu měla význam také pro historii samotného festivalu. Hussak začínal spolupráci s OFF jako dobrovolník, dnes však působí jako pedagog na Wydziale Sztuki Uniwersytetu Opolskiego, kde vyučuje fotografii. Jeho cesta ukazuje, jak se lidé, kteří zpočátku podporovali organizaci události, postupně stávali samostatnými účastníky a spolutvůrci jejího programu.

Další dvě vernisáže se uskutečnily v Galerii ZPAP „Pierwsze Piętro“. Výstavy do programu navrhl Marek Szyryk a spojovalo je působení jejich autorů na Filmové škole v Lodži. Maciek Nabrdalik, dokumentární fotograf a pedagog spojený s tamní Wydział

61 16 OFF: Program, online, přístup: 12. 7. 2026, offoto.pl/16off/16-off-program/

62 16 OFF: Wystawy, online, přístup: 12. 7. 2026, offoto.pl/16off/16-off-wystawy/

Operatorski i Realizacji Telewizyjnej, představil cyklus *Nieodwracalne (Nevratné)*. Projekt vznikající od roku 2009 je založen na portrétech a rozhovorech s lidmi, kteří přežili německé nacistické koncentrační a vyhlazovací tábory. Autor se nesoustředil pouze na jejich válečné zkušenosti, ale také na současnou paměť, emoce a trvalé následky prožitého traumatu.

Druhá výstava, *Nauka patrzenia w górę (Učení dívat se vzhůru)* Eryka Siemianowicze byla věnována prostředí modelářů stavějících kluzáky. Autor tuto činnost představil jako praxi založenou na trpělivosti, soustředění a předávání znalostí mezi generacemi. Projekt měl také osobní rozměr spojený se snahou poznat autorovi nepřístupnou část otcovy historie. Siemianowicz studuje fotografii na Wydziale Operatorskim i Realizacji Telewizyjnej Filmové školy v Lodži a jeho tvorba se pohybuje mezi dokumentem a osobnější formou výpovědi.



Fotografie z výstavy Eryka Siemianowicze *Nauka patrzenia w górę*, 2026. Zdroj: profil FB OFF.

Hlavní inaugurace festivalu se konala před Muzeum Śląska Opolskiego. Oficiální zahájení první části výstavy *35 lat Opawskiej Szkoły Fotografii* uvedly projevy organizátorů OFF, zástupců muzea, Institutu tvůrčí fotografie a pozvaných hostů. Důležitým bodem slavnosti bylo vyhlášení výsledků soutěže *Pokaż się* a předání ceny vítězce Agnieszce Kowalczyk.



Slavnostní zahájení 16. ročníku OFF *Druga strona*, 2026. Zdroj: profil FB OFF.

Události se zúčastnili kurátoři výstavy Birgus, Gola a Szalast, pedagogové ITF Iwona Germanek a Ondřej Durczak i početná skupina studentů a absolventů Institutu, včetně lidí, kteří přijeli z Česka. Přítomnost několika generací spojených se školou dodala zahájení nejen oficiální, ale také komunitní charakter. Jeho důležitou součástí byla společná fotografie pedagogů, studentů, absolventů, autorů a organizátorů – v prostředí ITF ustálený způsob dokumentování setkání a výstav.

Po oficiálním zahájení následovalo v muzejním sále setkání s Birgusem spojené s prezentací Institutu tvůrčí fotografie. Birgus hovořil o počátcích svého pedagogického působení, vývoji opavské školy a jejím významu pro českou a středoevropskou fotografii. Gola a Szalast jeho výklad doplnili přiblížením každodenního života Institutu, způsobu výuky i významu společných výstav, plenérů a cest na festivaly. Setkání umožnilo představit ITF nejen prostřednictvím fotografií vystavených na jubilejní přehlídce, ale také jako společenství pedagogů, studentů a absolventů.



Zahajovací víkend 16. ročníku OFF *Druga strona,* 2026. Zdroj: profil FB OFF.

Po skončení oficiálního programu se část účastníků setkala v Domu Sztuki ŻAR. V rozhovorech tam pokračovali kurátoři, autoři, pedagogové a studenti ITF, organizátoři OFF i zástupci opolského fotografického prostředí. Setkání umožnilo neformální výměnu zkušeností a bližší poznání lidí účastnících se festivalu. Budování vztahů mimo oficiální události patří k charakteristickým rysům prostředí ITF, ale důležitou roli hraje rovněž v činnosti OFF. Společné rozhovory, setkání po vernisážích a přímý kontakt mezi autory, organizátory a publikem spoluvytvářejí atmosféru obou prostředí a podporují vznik dalších iniciativ.



Autorská přednáška Vladimíra Birguse v Muzeum Śląska Opolskiego, 2026. Zdroj: profil FB OFF.

Sobotní program začal v Miejskiej Bibliotece Publicznej, kde byla zahájena výstava laureátky soutěže *Pokaż się* Agnieszky Kowalczyk, expozice Piotra Jaxy *Cinematographers* a výstava fotografických knih připravená Arkadiuszem Golou. Soutěži a knižní kolekci se podrobněji věnuji v následující části kapitoly.

Výstava *Cinematographers* Piotra Jaxy zahrnovala portréty filmových kameramanů z mnoha zemí. Projekt rozvíjený od poloviny devadesátých let vznikl z autorova zaujetí filmem a tvůrci odpovědnými za jeho vizuální podobu. Do doby opolské prezentace Jaxa vyfotografoval přibližně 150 kameramanů ze třiceti států. V pondělí 6. července se uskutečnilo setkání s autorem spojené s komentovanou prohlídkou výstavy.

Bezprostředně po sobotních vernisážích následovala setkání s Arkadiuszem Golou a Maćkem Nabrdalikem. První bylo věnováno Opolské kolekci polských fotografických knih. Nabrdalik hovořil o své cestě k dokumentární fotografii a mnohaleté práci na cyklu *Nieodwracalne*. Zvláštní místo v jeho výpovědi zaujímaly vztahy s protagonisty, odpovědnost fotografa vůči svěřeným příběhům a význam ticha a nedořečenosti v portrétech lidí, jejichž zkušenosti nelze zprostředkovat pouze obrazem[63].

Odpoledne byla v čekárně hlavního nádraží PKP zahájena skupinová výstava Fotoklubu Opole *Druga strona*. Účast místní fotografické skupiny navazovala na její pravidel-

63 16 OFF: Spotkania, online, přístup: 12. 7. 2026, offoto.pl/16off/16off-spotkania/

nou přítomnost v programu OFF a umístění expozice do fungujícího prostoru nádraží umožňovalo oslovit také lidi, kteří se festivalových událostí přímo neúčastnili.

Zahajovací víkend uzavřela komentovaná kurátorská prohlídka hlavní výstavy v Muzeum Śląska Opolskiego, kterou vedli Birgus, Gola a Szalast za účasti autorů části prezentovaných projektů. K jejímu průběhu se vracím v oddílu věnovaném jubilejní expozici.

Doplňkem setkání pořádaných během festivalu byla série rozhovorů Agnieszky Zientarské s autory výstav a účastníky 16. OFF. Nahrávky byly postupně zveřejňovány na webu festivalu a na jeho kanálu YouTube a umožnily šířeji představit projekty, pracovní metody a zkušenosti jejich tvůrců[64].

4.2. Soutěž *Pokaż się* a Opolská kolekce polských fotografických knih

Ke stálým součástem programu Opolského festivalu fotografie patří soutěž *Pokaż się* a výstava fotografických knih. Prezentované publikace jsou po skončení festivalu zařazovány do fondů Miejskiej Biblioteki Publicznej w Opolu. Během 16. OFF se obě události opět konaly v knihovně a přilákaly početné publikum.





Vernisáž výstavy Agnieszky Kowalczyk *zanim pójdziesz dalej… najpierw należy się pożegnać*, vítězky soutěže Pokaż się, 2026. Zdroj: profil FB OFF.

Soutěž *Pokaż się* nabízí autorům možnost představit vlastní projekt v rámci následujícího ročníku festivalu. V roce 2026 přišlo rekordních 132 přihlášek. Porota ve složení Marek Szyryk, Arkadiusz Gola, Sławoj Dubiel a Jarosław Respondek vybrala cyklus Agnieszky Kowalczyk *zanim pójdziesz dalej… najpierw należy się pożegnać (než půjdeš dál… nejprve je třeba se rozloučit)*. Výsledky byly vyhlášeny během hlavní inaugurace festivalu před Muzeum Śląska Opolskiego, výstava laureátky byla otevřena následující den v Miejskiej Bibliotece Publicznej.

64 Agnieszka Zientarska – rozhovory s autory 16. ročníku OFF, online, přístup: 12. 7. 2026, profil FB OFF

Agnieszka Kowalczyk, studentka Institutu tvůrčí fotografie v Opavě, od roku 2020 dokumentuje postupné uzavírání dolu Wujek v Katovicích. Na jejích fotografiích se objevují pracovníci dolu, interiéry provozu, šatny, chodby, části vybavení i předměty spojené s každodenní prací. Autorka si všímá nejen průmyslového měřítka místa, ale také drobných stop lidské přítomnosti a postupného zániku světa vytvářeného několika generacemi horníků.

Projekt se neomezuje na zaznamenávání změn probíhajících v utlumovaném závodě. Vypráví také o paměti, vazbě na místo, místních zvycích a společenství, jehož identita



Výstava Opolské sbírky polských fotografických knih, 2026. Zdroj: profil FB OFF.

se po desetiletí utvářela kolem dolu. Fotografie Kowalczyk jsou klidné a soustředěné na detail. Místo aby uzavírání provozu představovaly pouze jako hospodářský proces, ukazují je jako zkušenost lidí nucených rozloučit se s pracovištěm a způsobem života, který je s ním spojen[65]. Vernisáž přilákala početné publikum, které zaplnilo prostory knihovny. Přítomnost autorky umožnila přímý rozhovor o mnohaleté práci na cyklu, přístupu do uzavíraného provozu a významu fotografovaných lidí, míst a předmětů[66].

Druhým stálým bodem programu byla výstava fotografických knih připravená Arkadiuszem Golou. Představovala další pokračování již sedm let budované Opolské kolekce polských fotografických knih. Publikace prezentované během OFF jsou následně předávány Miejskiej Bibliotece Publicznej, takže každý další ročník festivalu soustavně rozšiřuje veřejně přístupný fond. Zvláštní význam to má u knih vydávaných v malých nákladech nebo vlastním nákladem autorů.

Gola pro výstavu vybral dvacet čtyři publikací představujících různé způsoby vytváření fotografického vyprávění. Patřily mezi ně knihy Tomasze Gudzowatého, Joanny Helander, Wojciecha Prażmowského, Michała Łuczaka, Iwony Germanek, Michała Sza-

65 16 OFF: Pokaż się, online, přístup: 12. 7. 2026, offoto.pl/16off/16-off-pokaz-sie/

66 16 OFF / Sobota pełna wrażeń! online, přístup: 12. 7. 2026, offoto.pl/2026/06/28/16-sobota-pelna-wrazen-za-nami-drugi-dzien-16-opolskiego-festiwalu-fotografii/

lasta, Macieje Jeziorka a Konrada Koźmińského. Výběr zahrnoval jak klasicky koncipované dokumentární tituly, tak publikace využívající individuálnější ediční, typografická a materiálová řešení.

Zahájení výstavy bylo spojeno s komentovanou prohlídkou Arkadiusze Goly, který hovořil o historii kolekce, kritériích letošního výběru a významu knihy jako svébytné formy fotografické výpovědi. Zdůraznil, že uspořádání snímků, rytmus jednotlivých dvoustran, využití textu, papíru a formátu publikace ovlivňují vnímání projektu stejnou měrou jako jednotlivé fotografie.





Kurátorská komentovaná prohlídka s Arkadiuszem Golou, 2026. Zdroj: profil FB OFF.

Setkání se zúčastnili také autoři některých prezentovaných publikací, mimo jiné Joanna Helander, Konrad Koźmiński a Maciej Jeziorek. Hovořili o práci na vlastních knihách, výběru materiálu, spolupráci s designéry i rozhodnutích spojených s tiskem a vydáním. Díky jejich přítomnosti se zahájení neomezilo na prezentaci hotových publikací, ale proměnilo se v rozhovor o fotografické knize a procesu jejího vzniku.

Vedle publikací vybraných pro letošní podobu kolekce věnoval Arkadiusz Gola knihovně také kompletní soubor svých dosavadních autorských a spoluautorských knih. Dar zahrnoval devět publikací, mimo jiné *Stany graniczne, Ogrodowa 1, Drogi, Królestwo Niebieskie,* Inny nie obcy a *Życia nigdy dość.* Jeho účast na festivalu se tak neomezila na přípravu dočasné výstavy, ale přispěla rovněž k trvalému rozšíření knihovních fondů[67].

4.3. *35 lat Opawskiej Szkoły Fotografii*

Výstava *35 lat Opawskiej Szkoły Fotografii* byla hlavním bodem programu 16. OFF. Opolská prezentace uzavírala cyklus jubilejních expozic, které byly dříve uvedeny v Opavě, Bratislavě, Bílsku-Bělé a Praze. Koncepci výstavy připravil Birgus ve spolupráci s Arkadiuszem Golou a Michałem Szalastem; v oficiálních festivalových materiálech byli všichni

67 16 OFF / Sztuka zamknięta między okładkami, online, přístup: 12. 7. 2026, offoto.pl/2026/06/28/sztuka-zamknieta-miedzy-okladkami-wyjatkowa-wystawa-ksiazek-fotograficznych-miejskiej-bibliotece-publicznej-opolu/

tři uvedeni jako kurátoři expozice. V Opolí byla výstava rozdělena do dvou částí: hlavní, prezentované v Muzeum Śląska Opolskiego, a venkovní na Placu Wolności.

V doprovodném textu Birgus připomněl vývoj Institutu tvůrčí fotografie od jeho založení v roce 1990. Z malé školy vyrostlo největší české akademické pracoviště zaměřené na fotografii, které má více než dvě stě studentů a nabízí bakalářské, magisterské i doktorské studium. Důležitou vlastností ITF zůstává jeho mezinárodní charakter. Vedle Čechů a Slováků tvoří významnou část komunity Institutu Poláci, přítomní jak mezi studenty, tak mezi pedagogy. Birgus rovněž upozornil na přátelskou atmosféru školy a malý odstup mezi vyučujícími a studenty, který podporuje bezprostřední rozhovor o fotografii a společnou práci na projektech.

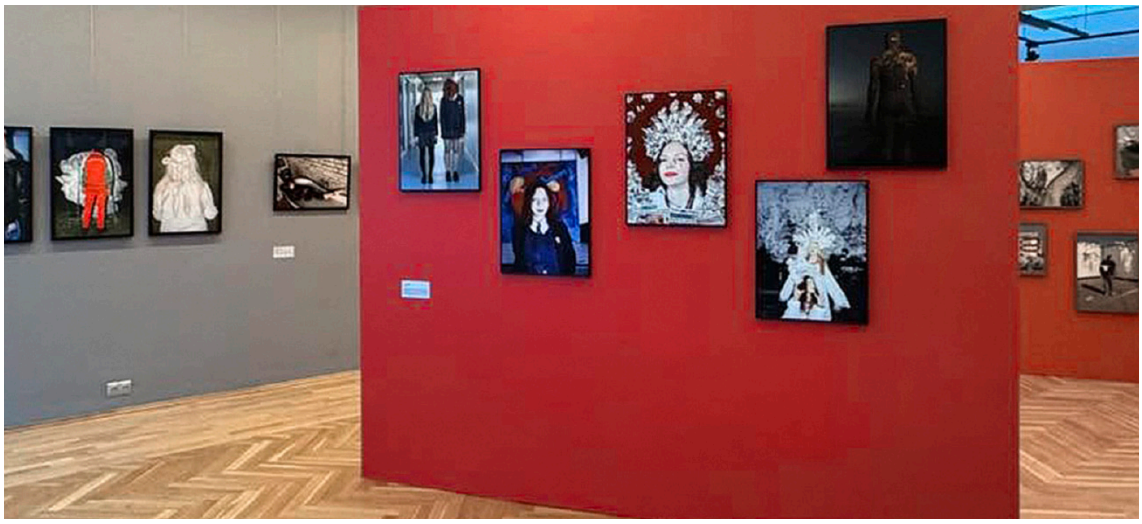

Expozice výstavy *35 lat Opawskiej Szkoły Fotografii* v sálech Muzea Śląska Opolskiego, 2026.
Zdroj: profil FB Vladimíra Birguse.

Muzejní část byla v celém rozsahu věnována polským studentům a čerstvým absolventům ITF. Neměla podobu historické retrospektivy, ale představovala aktuální obraz školy a tvůrčích směrů, které se v ní rozvíjejí. Aktuálnost výběru potvrzoval také fakt, že více než polovinu prezentovaných projektů tvořily práce vzniklé během posledního roku. Ukazovalo to intenzitu práce studentů a absolventů i rozsah nových realizací vznikajících v Institutu.

Expozice zahrnovala široké spektrum současné fotografie: od subjektivního dokumentu a sociální fotografie přes portrét až po osobní, konceptuální a intermediální realizace. Témata současných politických a společenských problémů sousedila s projekty věnovanými paměti, rodinným vztahům, identitě, nemoci a zkušenosti ztráty. Výstava tedy neprosazovala jediný dominantní způsob fotografování, ale ukazovala rozmanitost postojů rozvíjených v rámci téže školy[68].

Mezi prezentovanými díly byly také realizace oceněné ve fotografických soutěžích. Vystavena byla fotografie Katarzyny Ewy Żak oceněná v Grand Press Photo a práce Michała Konrada a Szymona Muszańského. Přítomnost těchto autorů ukazovala, že projek-

68 16 OFF / Krótka nazwa, długa historia. 35 lat Opawskiej Szkoły Fotografii, online, přístup: 12. 7. 2026, offoto.pl/2026/07/07/krotka-nazwa-dluga-historia-35-lat-opawskiej-szkoly-fotografii-opolu/

ty vznikající během studia fungují rovněž mimo prostředí školy a jsou vnímány v širším oběhu současné fotografie.

Samostatnou skupinu tvořily rozsáhlejší diplomové a doktorské práce. Krzysztof Gołuch v cyklu *Hotel* fotografoval osoby se zdravotním postižením pracující v katovickém chráněném pracovišti a soustředil se na jejich samostatnost a přítomnost v pracovním prostředí. Mariusz Forecki se věnoval mechanismům sociálního inženýrství a vlivu nadnárodních korporací na tradiční model života, zatímco Adrian Wykrota v projektu *Twarz* analyzoval psychické důsledky pandemie, války a s nimi spojeného pocitu ohrožení. K této části výstavy patřila také magisterská práce Krystyny Dul *Carpe Fucking Diem. Life After*, věnovaná traumatu rodiny po sebevražedné smrti autorčina bratra a terapeutickému rozměru práce s osobní zkušeností.

Výrazně zastoupena byla témata historie, paměti a současných konfliktů. Katerina Kouzmitcheva představila dokumentární cyklus ze současného Běloruska. Zbyszek Kordys v *Topografii śmierci* fotografoval méně známé oblasti někdejší zájmové zóny tábora Auschwitz-Birkenau a ukazoval stopy historie stále přítomné v dnešní krajině. Aleksandra Kossowska upozornila na utrpení civilního obyvatelstva během války v Súdánu, která zůstává na okraji zájmu médií. Tomasz Kudaszewicz v cyklu *Strategie przetrwania – fotografie z Ukrainy 2000/2024* propojil obrazy z počátků ukrajinské nezávislosti se snímky vytvořenými během probíhající války a ukázal proměnu každodenního dokumentu ve svědectví boje o přežití a svrchovanost.

Důležité místo zaujímaly také osobní projekty. Iwona Germanek v intermediálním cyklu Okruchy vytvořila vzpomínku na blízkého člověka, s nímž se nestihla rozloučit. Pomocí fotografií, památečních předmětů a netypických materiálů vyprávěla o paměti, zármutku a stopách, které zůstávají po něčím odchodu. Projekt ukazoval fotografii nejen jako záznam událostí, ale také jako způsob zpracování osobních zkušeností.

Tématu environmentálních proměn se věnovali mimo jiné Agnieszka Król a Michał Szalast. Król v cyklu *Zimy już nie ma* konfrontovala obrazy zim uchovaných v paměti s jejich současným mizením a vztahovala osobní vzpomínky ke klimatickým změnám. Szalast v *Aquanautice* představil imaginární budoucnost lidstva ohroženého dlouhodobými záplavami způsobenými klimatickou změnou. Země je v tomto projektu zobrazena jako živý organismus podléhající cyklům, které ovlivňuje lidská činnost.

V části dokumentárních cyklů se objevovala také ironie. Ewa Laskowska v *The Summer Resort* vytvořila barevný portrét polského pobřeží, v němž pozorovala kolektivní touhy, návyky a prázdninové rituály. Podobný tón měly fotografie Maksa Skrzeczkowského z Egypta, vztahující se k masové turistice a způsobu, jakým cestující využívají atrakce připravené pro ně. Humor a odstup těmto projektům neubíraly dokumentární hodnotu, ale umožňovaly nahlédnout turistiku jako společenský jev[69].

Expozici doplňovaly projekce, autorské knihy a vybrané bakalářské, magisterské a doktorské teoretické práce. ITF se tak podařilo představit nejen jako místo vzdělávání fotografů, ale také jako centrum výzkumu historie a současnosti české, slovenské a polské fotografie.

Druhá část jubilejní výstavy byla umístěna na Placu Wolności. Na rozdíl od muzejní expozice zahrnovala práce studentů a absolventů různých národností, včetně autorů

69 Podpisy do wystawy *35 lat Opawskiej Szkoły Fotografii*, Muzeum Śląska Opolskiego, Opole 2026.

z Česka a Slovenska. Venkovní forma zpřístupňovala fotografie také lidem, kteří muzeum nenavštívili, a současně zdůrazňovala mezinárodní charakter Institutu.

Důležitým doplněním prezentace byla komentovaná kurátorská prohlídka vedená Birgusem, Golou a Szalastem. Do Opolí přijelo mnoho autorů vystavených prací, kteří při procházení jednotlivými sály hovořili o svých projektech, jejich tématech a způsobu realizace. Setkání se zúčastnili mimo jiné Leszek Górski, Maciej Jeziorek, Mateusz Torbus, Jarosław Niczewski a autor této práce. Přímé výpovědi tvůrců umožnily publiku lépe poznat prezentované cykly a doplnily komentář kurátorů o zkušenosti samotných autorů. Prohlídky se účastnili zástupci různých ročníků ITF, což dále zdůraznilo průřezový charakter výstavy.

Výstava *35 lat Opawskiej Szkoły Fotografii* nebyla pouze jubilejním shrnutím činnosti Institutu. Především představovala jeho aktuální tvorbu, rozmanitost tvůrčích postojů a význam polských studentů, absolventů a pedagogů v mezinárodním prostředí školy. V historii OFF šlo zároveň o dosud nejrozsáhlejší rozvinutí spolupráce s ITF, jejíž předchozí etapy se objevovaly již během dřívějších ročníků festivalu.



Kurátorská komentovaná prohlídka za účasti kurátorů a autorů, 2026. Zdroj: profil FB OFF.

Přítomnost početné skupiny pedagogů, studentů a absolventů způsobila, že se 16. OFF stal rovněž příležitostí k širší prezentaci Institutu tvůrčí fotografie v Polsku. Události se účastnili také lidé se zájmem o studium v Opavě, kteří mohli školu poznat přímo prostřednictvím jejích pedagogů, studentů a prezentovaných projektů. Potvrdilo to význam ITF jako jednoho z důležitých míst vzdělávání dalších generací polských fotografů a současně ukázalo, že 16. ročník OFF spojil v jediném programu několik směrů, které OFF rozvíjel již dříve: spolupráci s vysokými školami, podporu debutů, fotografickou knihu a sociální dokument.

5. Klíčové výstavy v historii OFF

O tom, čím Opolský festival fotografie v praxi je, nejvýstižněji vypovídají samotné výstavy – projekty, které zásadně utvářely jeho historii. Následující výběr je vědomě subjektivní: neusiluje o úplný katalog, ale představuje patnáct realizací z prvních patnácti ročníků, které se jeví jako zvlášť významné. Výjimku tvoří šestnáctý ročník, jehož hlavní a dominantní výstava *35 lat Opawskiej Szkoły Fotografii* byla podrobně popsána v předchozí kapitole. Zohledňoval jsem vztah projektů k důležitým jevům ve fotografii a vizuální kultuře, k hlavnímu tématu daného ročníku i k dosavadní tvorbě a postavení autorek a autorů. Snažil jsem se zároveň zachytit široké spektrum strategií a estetik – od dokumentární fotografie po osobní a experimentální vyprávění. Přihlížel jsem také k tomu, zda výstavy otevíraly nová témata, podněcovaly diskuse nebo se staly referenčními body v debatách o OFF. Tato kritéria subjektivitu výběru neodstraňují, ale umožňují chápat jej jako jednu z možných map klíčových okamžiků festivalu.

RD – Renata Dąbrowska

Vernisáž: 8. října 2011, 19.00
Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu
1. ročník OFF

Na výstavě prezentovaný projekt RD Renaty Dąbrowské spočíval ve fotografování žen se stejným jménem a příjmením jako autorka. Umělkyně vyhledala několik desítek žen z různých částí Polska, různého věku a profesí. Každou portrétovala v jejím přirozeném prostředí. Nápad, který vznikl ze zdánlivě prostého postřehu, se rozvinul v reflexi identity, individuality a náhody. Soubor jejich podobizen vytváří vizuální typologii, v níž se společné jméno a příjmení stávají východiskem k úvahám o rozmanitosti životních osudů, povah a sociálních prostředí. Projekt se pro Dąbrowskou stal metodou dokumentární práce i způsobem zachycení současného průřezu společnosti. Jedna z fotografií cyklu RD byla použita na plakátu prvního ročníku festivalu a odkazovala k jeho hlavnímu tématu – Ojczyzna (Vlast)[70].



Zdroj: renatarusnak.com.

70 100 różnych portretów, ten sam mianownik, blog.cyfrowe.pl, online, přístup: 5. 5. 2026, blog.cyfrowe.pl/100-roznych-twarzy-ten-sam-mianownik/

Renata Dąbrowska (**nar. 1983**) pochází z Gdaňsku. Absolvovala školu Państwowa Wyższa Szkoła Filmowa, Telewizyjna i Teatralna im. Leona Schillera w Łodzi, kde získala diplom s vyznamenáním. Od roku 2005 spolupracovala s deníkem „Gazeta Wyborcza" a realizovala řadu fotoreportážních a autorských projektů. Je laureátkou mnoha soutěží novinářské fotografie, mimo jiné Grand Press Photo a BZ WBK Press Foto. Její album *Ja, Renata Dąbrowska – 100 portretów* (2012) shrnuje několikaletý cyklus a patří k nejznámějším realizacím autorky[71].

Stany graniczne – Arkadiusz Gola

Vernisáž: 13. října 2012, 16.00
Muzeum Śląska Opolskiego
2. ročník OFF

Výstava *Stany graniczne* má retrospektivní charakter a shrnuje téměř dvacet let fotografické práce Arkadiusze Goly. Prezentované snímky ukazují soustavně rozvíjenou dokumentární praxi zaměřenou na zachycování současné reality života v Horním Slezsku. Autor se zabývá vztahem člověka, jeho práce a prostředí, v němž žije, a vytváří kolektivní portrét komunit formovaných průmyslovými proměnami regionu.



Zdroj: arekgola.com.

71 100 portretów Renaty Dąbrowskiej w Pauzie, Fotopolis, online, přístup: 5. 5. 2026, fotopolis.pl/newsy-sprzetowe/wydarzenia/14068-100-portretow-renaty-dabrowskiej-w-pauzie/

Golovy práce mají povahu sociálně angažovaného dokumentu. Fotograf proniká do různých prostředí a prostorů a ukazuje sociální skupiny, jejichž každodennost je úzce spojena s krajinou, která je určuje, a s proměňující se podobou průmyslu. Tyto obrazy nejsou záznamem jednotlivých událostí, ale pokusem zachytit dlouhodobé procesy ovlivňující identitu a životní podmínky obyvatel regionu[72].

Titulní „hraniční stavy" odkazují k situacím, v nichž se odhalují napětí vepsaná do lidské existence a sociálních vztahů. Fotografie se věnují obtížným a nejednoznačným tématům a kladou otázky po hranicích současného humanismu i po hodnotách připisovaných práci, společenství a jednotlivci. V centru autorova zájmu zůstává člověk – nahlížený prostřednictvím vykonávané práce, životního prostoru a sociálního kontextu, v němž se pohybuje[73].

Arkadiusz Gola (**nar. 1972 v Rudě Śląské**) – polský fotograf a fotoreportér, absolvent a pedagog Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě, kde v roce 2020 získal doktorský titul. Fotografii se profesionálně věnuje od roku 1991; od poloviny devadesátých let je spojen s redakcí deníku „Dziennik Zachodni" v Katovicích. Ve své praxi se soustředí na dokumentární a reportážní fotografii a zaznamenává společenské proměny v Horním Slezsku po roce 1989, se zvláštním důrazem na vztah člověka, práce a průmyslové krajiny. Je autorem řady fotografických cyklů, knih a alb, mimo jiné *Ludzie z węgla*, *Nie muszę wracać…*, *Stany graniczne*. Jeho práce byly prezentovány na samostatných i kolektivních výstavách v Polsku i v zahraničí a jsou zastoupeny v muzejních sbírkách. Je členem Związku Polskich Artystów Fotografików a laureátem řady ocenění za novinářskou fotografii, včetně Grand Press Photo; žije a pracuje v Zabrze[74].

Studio Rolke – Tadeusz Rolke

Vernisáž: 5. října 2013, 17.00
Muzeum Śląska Opolskiego
3. ročník OFF

Fotografická praxe Tadeusze Rolkeho zahrnovala různé oblasti práce s obrazem – od reportážní a módní fotografie až po dokumentaci performativních akcí. Rolke zaznamenával happeningy v galerii Foksal a realizoval módní fotografování pro časopis „Przekrój". Na výstavě byly představeny fotografie, které – se souhlasem autora – z fotografova archivu vybral Witek Orski, umělec a kurátor spojený s varšavskou galerií Czułość[75].

72 Wystawa „Stany graniczne" Arkadiusza Goli w Katowicach, Fotopolis, online, přístup: 28. 4. 2026, fotopolis.pl/newsy-sprzetowe/wydarzenia/11097-wystawa-stany-graniczne-arkadiusza-goli-w-katowicach

73 Stany graniczne – wystawa fotografii Arkadiusza Goli, Świat Obrazu, online, přístup: 28. 4. 2026, swiatobrazu.pl/stany-graniczne-wystawa-fotografii-arkadiusza-goli-25691.html

74 Arkadiusz Gola, Wikipedia, wolna encyklopedia, online, přístup: 28. 4. 2026, pl.wikipedia.org/wiki/Arkadiusz_Gola

75 Ciało niewyobrażone. III Opolski Festiwal Fotografii, katalog festiwalu, Opole 2013.

Díky tomuto setkání dvou fotografů bylo možné nahlédnout do zákulisí Rolkeho práce s modelkami. Podobně jako v albu *Us and Them* Helmuta Newtona získává divák přístup nejen k výsledkům fotografovy práce, ale také k jeho přítomnosti v záběru – ve vztahu k modelkám. Namísto kontemplace ženského těla se pozornost přesouvá k procesu vytváření vztahu mezi fotografem a portrétovanými osobami. Móda období Polské lidové republiky tvoří pozadí vyprávění – místo rozvinutého módního průmyslu vidíme komorní setkání a prosté oděvy domácí výroby[76].

Tadeusz Rolke (**nar. 1929 ve Varšavě, zemř. 2025 ve Varšavě**) – jeden z nejvýznamnějších představitelů polské reportážní fotografie. Debutoval v padesátých letech 20. století a v následujících desetiletích spolupracoval mimo jiné s časopisy „Ty i Ja“, „Przekrój“,



Zdroj: artmuseum.pl.

„Stolica“ a „Świat“. Jeho tvorba zahrnuje reportážní, módní a dokumentární fotografii i záznamy uměleckého a kulturního života poválečného Polska. V sedmdesátých letech emigroval do Spolkové republiky Německo, kde v Hamburku vytvořil cyklus *Fischmarkt*. Po návratu do Polska vydal v osmdesátých letech tři autorská fotografická alba. Po celou kariéru důsledně chápal fotografii jako nástroj zaznamenávání skutečnosti a „zachycování okamžiků“ a zůstal aktivním tvůrcem téměř do konce života[77].

76 Studio Rolke, MOCAK, online, přístup: 28. 4. 2026, mocak.pl/tadeusz-rolke

77 Tadeusz Rolke, Culture.pl, online, přístup: 28. 4. 2026, culture.pl/pl/tworca/tadeusz-rolke

6 metrów przed Paryżem – Eustachy Kossakowski

Vernisáž: 8. října 2014, 18.00
Galeria WuBePe – Wojewódzka Biblioteka Publiczna
4. ročník OFF

Prezentovaný cyklus *6 metrów przed Paryżem* Eustachyho Kossakowského je důsledně koncipovaným projektem na pomezí dokumentární a konceptuální fotografie. Tvoří jej 159 černobílých snímků tabulí s nápisem „PARIS" na administrativní hranici města. Autor je fotografoval vždy ze vzdálenosti šesti metrů, ze stejného úhlu a s centrální kompozicí. Přísné formální pravidlo nahrazuje ikonické centrum Paříže jejími periferiemi a hranicemi[78].



Zdroj: culture.pl.

Kossakowski opouští humanistickou naraci i ustálené obrazy Paříže jako symbolického města. Místo metropole kultury a modernity zachycuje monotónní, každodenní a antiikonická místa. Opakování tabulí přitom odhaluje drobné rozdíly a stopy nahodilého života; projekt tak Paříž demytizuje a odsouvá do pozadí její zažité obrazy.

Důležitý je i biografický kontext cyklu. Kossakowski jej vytvořil po emigraci do Francie, když se jako emigrant snažil stát plnoprávným obyvatelem města. Zaznamenávání jeho hranic se tak stává metaforou sounáležitosti, cizosti a vyjednávání vlastní pozice; zdánlivě odtažitý dokument zároveň zachycuje osobní zkušenost autora[79].

78 4 OFF, Opolski Festiwal Fotografii, online, přístup: 28. 4. 2026, offoto.pl/historia/4-off/

79 Eustachy Kossakowski. 6 m przed Paryżem, Culture.pl, online, přístup: 28. 4. 2026, culture.pl/pl/dzielo/eustachy-kossakowski-6-m-przed-paryzem

Eustachy Kossakowski (**nar. 1925 ve Varšavě, zemř. 2001 v Paříži**) – jeden z nejvýznamnějších polských fotografů 20. století, zpočátku spojený s proudem humanistického dokumentu. Studoval architekturu na Politechnice Warszawské a v padesátých a šedesátých letech pracoval jako fotoreportér pro přední ilustrované časopisy, mimo jiné „Stolica", „Zwierciadło", „Ty i Ja" a „Polska". Dokumentoval společenský a kulturní život poválečného Polska i prostředí umělecké avantgardy; fotografoval mimo jiné akce Tadeusze Kantora, Jerzyho Grotowského a umělců spojených s galerií Foksal.

Po emigraci do Francie v roce 1970 se Kossakowského fotografická praxe výrazně proměnila: od narativní humanistické reportáže se posunula ke strategiím založeným na analýze struktury obrazu, systematičnosti a konceptuálním myšlení. Fotografii začal chápat nejen jako nástroj vyprávění příběhů, ale také jako analytické médium schopné zkoumat vizuální řád a mechanismy reprezentace. Tento vývoj jeho postoje jej zařadil na pomezí fotografie a konceptuálního umění a učinil z jeho tvorby důležitý referenční bod pro dějiny polské i evropské poválečné fotografie[80].

Boiko – Jan Brykczyński

Vernisáž: 3. října 2015, v 17.00
Muzeum Śląska Opolskiego
5. ročník OFF

Boiko je dlouhodobý fotografický projekt realizovaný v letech 2009–2012 ve vesnici Karpatske ve Lvovské oblasti v ukrajinských Karpatech, obývané Bojky – horskou komunitou žijící na pomezí Ukrajiny a Polska. Brykczyński se tam v průběhu několika let opakovaně vracel, postupně si získával důvěru obyvatel a zaznamenával jejich každodennost: rituály, práci, vztahy ke zvířatům a přírodě. Z těchto pozorování vytvořil obraz světa, v němž se tradice, lidová imaginace a religiozita prolínají s tvrdou realitou života v horách. Výstava byla uvedena během 5. ročníku OFF, pořádaného pod heslem „Źródła" („Prameny"), vedle dalších projektů věnovaných paměti, původu a osobnímu zakořenění[81].



Zdroj: culture.pl.

Cyklus je fotografickým dokumentem, který získává podobu poetického vyprávění o izolované horské komunitě. Každodenní události v něm nabývají charakteru mytické paraboly a zaname-

80 Eustachy Kossakowski, Culture.pl, online, přístup: 28. 4. 2026, culture.pl/en/artist/eustachy-kossakowski

81 5 OFF, Opolski Festiwal Fotografii, online, přístup: 28. 4. 2026, offoto.pl/historia/5-off/

nané situace jako by existovaly mimo současný rytmus času. Důležitou součástí projektu byla také kniha *Boiko*, kterou autor vydal v roce 2014 s textem Tarase Prochaśky a grafickou úpravou Ani Nałęcké. Publikace tvoří integrální součást cyklu a uspořádává fotografie do vyprávění o komunitě existující na hranici dokumentu, paměti a mýtu[82].

Jan Brykczyński (**nar. 1979 ve Varšavě**) – dokumentární fotograf, který se zajímá o periferie současné civilizace a o místa, kde se člověk snaží žít v těsném vztahu s přírodou. Je spoluzakladatelem kolektivu Sputnik Photos, s nímž realizoval projekty věnované proměnám ve východní Evropě a postsovětských zemích. Jeho individuální projekty, mimo jiné *Boiko*, *Arnes* a *The Gardener*, rozvíjejí zájem o vztah mezi člověkem, krajinou, prací a místními formami pospolitosti[83].

Fotografii studoval na škole Państwowa Wyższa Szkoła Filmowa, Telewizyjna i Teatralna w Łodzi, na pražské FAMU a na Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě. Jeho práce byly vystavovány v Polsku i v zahraničí, mimo jiné v Deichtorhallen v Hamburku, Noorderlicht Gallery, Musée de l'Elysée v Lausanne a Leica Gallery ve Varšavě. Je laureátem a finalistou mezinárodních soutěží a stipendijních programů, například Syngenta Photography Award, European Photo Exhibition Award, Grand Press Photo a Sony World Photography Awards[84].

Postrzyżyny – Tomasz Liboska a Michał Solarski

Vernisáž: 1. října 2016, v 16.00
Aneks – Galeria Sztuki Współczesnej
6. ročník OFF

Postrzyżyny jsou společným autobiografickým projektem Tomasze Libosky a Michała Solarského, v němž se autoři po dvaceti letech vracejí do Goleszowa – místa svého dětství – a s pomocí dvou dospívajících chlapců rekonstruují vybrané scény z období dospívání. Název cyklu odkazuje na slovanský iniciační obřad rituálního ostříhání chlapce, který tím symbolicky přecházel z péče matky do péče otce; v projektu se stává metaforou vstupu do dospělosti a překročení hranice mezi bezstarostností a odpovědností. Fotografie zachycují situace na pomezí hry a rizika – toulání, rvačky, první experimenty s alkoholem a prázdninová dobrodružství – nejsou však dokumentem minulých událostí, nýbrž současnou inscenací založenou na paměti a společných vzpomínkách obou autorů[85].

Projekt vědomě balancuje mezi dokumentem a fikcí: fotografie zaznamenávají něco, co se skutečně stalo, avšak v rekonstruované podobě, filtrované odstupem času a představivostí tvůrců. *Postrzyżyny* jsou proto zároveň vyrovnáváním se s vlastní minulostí,

82 Jan Brykczyński. Boiko, Culture.pl, online, přístup: 28. 4. 2026, culture.pl/pl/dzielo/jan-brykczynski-boiko

83 Jan Brykczyński, Culture.pl, online, přístup: 28. 4. 2026, culture.pl/pl/tworca/jan-brykczynski

84 Bio, Jan Brykczyński, online, přístup: 28. 4. 2026, janbrykczynski.com/bio/

85 6 OFF – Przenikanie/Zanikanie, online, přístup: 11. 7. 2026, offoto.pl/historia/6-off/; Cut It Short, online, přístup: 11. 7. 2026, lensculture.com/articles/michal-solarski-cut-it-short

oslavou přátelství, které obstálo ve zkoušce času, i pokusem dát osobním zkušenostem rozměr univerzálního vyprávění o dospívání v malém polském městě na přelomu osmdesátých a devadesátých let. Cyklus byl prezentován na mnoha festivalech a v galeriích doma i v zahraničí a získal také knižní podobu – album *Cut It Short*, které uzavírá dlouholetou práci na projektu; získalo mimo jiné hlavní cenu v soutěži LensCulture Visual Storytelling Awards 2014 a dostalo se do finále přehlídek Critical Mass, Leica Oskar Barnack Award a dalších mezinárodních soutěží[86].

Tomasz Liboska (**nar. 1976 v Cieszyně**) – dokumentární fotograf spojený s Horním Slezskem, absolvent etnologie na Uniwersytet Śląski w Katowicach a Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě, autor dlouhodobých projektů zaměřených na paměť, mezilidské vztahy a každodennost obyvatel Slezska a menších měst. Jeho práce byly prezentovány na řadě fotografických festivalů v Polsku i v zahraničí, mimo jiné na Miesiąc



Zdroj: fotopolis.pl.

Fotografii w Krakowie, Athens Photo Festival a New York Photo Festival, a publikovány v polském i zahraničním tisku. Významnou část jeho tvorby představují projekty realizované v rodném kraji, v nichž spojuje dokumentární perspektivu s reflexí vlastní biografie[87].

86 Visual Storytelling Awards 2014, online, přístup: 11. 7. 2026, lensculture.com/explore/award-winners/visual-storytelling-awards-2014;

87 Tomasz Liboska i Michał Solarski – Postrzyżyny, online, přístup: 11. 7. 2026, zpaf.pl/aktualnosci/zpafgallery-postrzyzyny/

Michał Solarski (**nar. 1975 v Cieszyně**) – polský fotograf žijící v Londýně, absolvent studia v Polsku a magisterského programu dokumentární fotografie na London College of Communication. Jeho autorské projekty se věnují především paměti, nostalgii a krajinám střední a východní Evropy. Série jako *Hungarian Sea*, *Rest Behind the Curtain* nebo *Postrzyżyny* vznikají především na místech spojených s dětstvím a mládím a vyznačují se propojováním dokumentu s inscenací. Solarského práce byly opakovaně oceněny v prestižních soutěžích, mimo jiné Leica Oskar Barnack Award a LensCulture Awards, a prezentovány na mnoha výstavách i v mezinárodním tisku[88].

Portret prowincji (Portrét provincie) – Jacenty Dędek

Vernisáž: 7. října 2017, v 17.30
Muzeum Śląska Opolskiego
7. ročník OFF



Zdroj: portretprowincji.pl.

portretprowincji.pl je rozsáhlý dokumentární projekt věnovaný maloměstskému Polsku, který Jacenty Dędek realizoval od začátku roku 2011 do poloviny roku 2017. Společně s Katarzynou Dędek, odpovědnou za texty a záznamy rozhovorů doprovázející fotografie, cestoval po malých městech a vesnicích a vytvářel mnohovrstevnaté vyprávění o lidech žijících mimo největší městská centra. Východiskem byly otázky, jak obyvatelé provincie vnímají sami sebe, své místo, možnosti a budoucnost v rychle se proměňující skutečnosti[89].

88 About, online, přístup: 11. 7. 2026, mishasolarski.com/about.html

89 7 OFF: Wystawy, online, přístup: 11. 7. 2026, offoto.pl/historia/7-off/7-off-wystawy/

Hlavní část projektu tvoří černobílé portréty obyvatel malých obcí. Doplňují je fotografie domů, pracovišť a míst odpočinku, místních slavností i běžných každodenních situací. Portréty spolu s doprovodnými obrazy vytvářejí rozsáhlý sociální dokument zachycující životní podmínky, mezilidské vztahy a každodennost polské provincie. Dędek nevyhledává efektní události, ale soustředí se na konkrétní lidi a jejich bezprostřední okolí.

Práce na projektu trvala šest a půl roku a zahrnula všechna vojvodství. Fotografie vznikly ve 421 obcích s nejvýše 30 tisíci obyvateli. Byly pořizovány na černobílý analogový materiál velkoformátovým fotoaparátem 4 × 5 palců v případě portrétů a kinofilmovým fotoaparátem. Takto rozsáhlá terénní práce autorovi umožnila překročit rámec jednotlivých pozorování a vytvořit kolektivní portrét polské provincie – rozmanité, plné protikladů a jen zřídka přítomné v dominantních vizuálních sděleních.

Výstava během 7. ročníku Opolského festivalu fotografie představila výběr materiálu shromážděného v průběhu realizace projektu. Cyklus tehdy ještě nebyl uzavřen v konečné vydavatelské podobě; jeho shrnutím se stalo album *portretprowincji.pl*, vydané v roce 2020, které spojuje fotografie Jacentého Dędka s příběhy shromážděnými a zpracovanými Katarzynou Dędek[90].

Jacenty Dędek (**nar. 1966 v Częstochowě**) – nezávislý fotograf a dokumentarista, který se věnuje především portrétu a dlouhodobé dokumentární fotografii. Publikoval mimo jiné v polském vydání časopisu „National Geographic", v „Duży Format", „Tygodnik Powszechny", „Polityka", „Przekrój", „Newsweek" a „Die Zeit". Ve své tvorbě se zaměřuje na běžné situace a lidi stojící mimo centrum hlavních událostí, přičemž zůstává blízko individuální zkušenosti fotografovaných osob. Třikrát získal stipendium polského ministra kultury a národního dědictví – v letech 2011, 2016 a 2022. Je rovněž laureátem soutěží novinářské fotografie, například Grand Press Photo, BZ WBK Press Foto a Śląska Fotografia Prasowa. Album *portretprowincji.pl* získalo první místo v kategorii „Fotografická publikace roku 2020" v anketě Fotopolis a Digital Camera Polska[91].

f/5.6 – Bogdan Dziworski

Vernisáž: 29. září 2018, v 17.00
Muzeum Śląska Opolskiego
8. ročník OFF

f/5.6 je průřezovou prezentací fotografické tvorby Bogdana Dziworského, zahrnující černobílé snímky pořizované v průběhu několika desetiletí. Významnou část výstavy tvoří fotografie vzniklé v šedesátých letech v Lodži – v ulicích, na dvorech činžovních domů, v parcích a zábavních areálech. Doplňují je snímky pořízené v jiných městech a v zahra-

90 portretprowincji.pl – Informacje, online, přístup: 11. 7. 2026, portretprowincji.pl/informacje/

91 Bio, online, přístup: 11. 7. 2026, jacentydedek.pl/bio/

ničí, mimo jiné v New Yorku. Hrdiny Dziworského prací jsou obyčejní lidé různého věku, zachycení při práci, hře, odpočinku a každodenních setkáních[92].

Dziworského způsob fotografování lze zasadit do tradice pouliční fotografie spojené s myšlenkou „rozhodujícího okamžiku" Henriho Cartiera-Bressona. Podobně jako francouzský fotograf Dziworski pozoruje skutečnost a reaguje ve chvíli, kdy gesta, pohledy, pohyb postav a uspořádání prvků v obraze na okamžik vytvoří významový celek. Situace neinscenuje, ale zachycuje krátké, neopakovatelné události, často založené na humoru, překvapivém spojení postav nebo napětí mezi každodenností a absurditou. Odkaz na Cartiera-Bressona však neznamená prosté napodobování jeho stylu – Dziworského fotografie si zachovávají vlastní, dynamičtější a filmovější charakter.



Zdroj: fotopolis.pl.

Zkušenost kameramana a režiséra je patrná ve způsobu výstavby kompozice, citu pro pohyb a vedení divákova pohledu uvnitř obrazu. Každá fotografie funguje jako samostatná uzavřená scéna, jejíž smysl se odhaluje ve vztazích mezi aktéry a v přesně zachyceném okamžiku.

Název výstavy odkazuje k hodnotě clony 5.6, kterou Dziworski často používal při fotografování fotoaparátem Leica s objektivem 50 mm. Expozice zahrnovala známé práce i dosud nepublikované snímky vybrané z rozsáhlého autorova archivu. Projekt byl dříve prezentován v 6×7 Leica Gallery ve Varšavě a výstavu doprovázelo stejnojmenné album obsahující fotografie, filmová políčka, kritické texty a ukázky korespondence umělce s Andrzejem Wajdou[93].

92 8 OFF: Wystawy, online, přístup: 11. 7. 2026, offoto.pl/historia/8off/8off_wystawy/

93 Bogdan Dziworski „f/5.6" w 6×7 Leica Gallery, online, přístup: 11. 7. 2026, zpaf.pl/aktualnosci/b-dziworski-f56-6x7lgw/;
Bogdan Dziworski, online, přístup: 11. 7. 2026, culture.pl/pl/dzielo/bogdan-dziworski-flirt-na-trzepaku

Bogdan Dziworski (**nar. 1941 v Krynici**) – polský kameraman, režisér dokumentárních filmů, fotograf a pedagog. V roce 1965 absolvoval kameramanskou na škole katedru Państwowa Wyższa Szkoła Filmowa, Telewizyjna i Teatralna w Łodzi a v roce 1967 získal kameramanský diplom. Spolupracoval s Polska Kronika Filmowa a Wytwórnia Filmów Oświatowych w Łodzi. Je autorem kamery hraných filmů, mimo jiné *Na wylot* a *Wieczne pretensje* Grzegorze Królikiewicze, a režisérem dokumentárních filmů, jako jsou *Hokej*, *Kilka opowieści o człowieku* a *Wdech–Wydech*. Po mnoho let se věnoval také pedagogické činnosti, mimo jiné na institucích Uniwersytet Śląski w Katowicach a ve Warszawska Szkoła Filmowa. V roce 2002 získal titul profesora filmového umění a v roce 2014 mu byla udělena Zlatá medaile „Zasłużony Kulturze – Gloria Artis"[94].

Hotel – Krzysztof Gołuch

Vernisáž: 19. října 2019, v 17.00
Muzeum Śląska Opolskiego
9. ročník OFF

Hotel Krzysztofa Gołucha je dlouhodobý fotografický projekt realizovaný v letech 2015–2020 v Zakładzie Aktywności Zawodowej św. Marcina Caritas Archidiecezji Katowickiej v Katovicích, kde pracují lidé s mentálním postižením. Autor několik let doprovázel protagonisty při jejich každodenních povinnostech, sledoval jejich práci, vztahy a opakující se denní rituály a budoval s nimi vztah založený na důvěře, blízkosti a vzájemném přijetí. Fotografie z cyklu *Hotel* zachycují lidi s postižením a současně se stávají úvahou o lidském osudu, místě člověka ve světě a o důstojnosti a subjektivitě osob, které bývají v každodenním životě vytlačovány na okraj společenské viditelnosti. Statické postavy na snímcích působí dojmem zastavení v čase; nikdo zde neběží ani nespěchá, a pozornost diváka se proto soustředí na detaily gest, vztahy mezi protagonisty a specifickou, klidnou atmosféru pracovního prostředí[95].

Ve svých záběrech Gołuch pracuje s úspornou, jasnou kompozicí, měkkým světlem a tlumenou barevností. Rezignuje na efektnost ve prospěch soustředění na člověka a jeho každodennost. Titulní „hotel" je zde konkrétním pracovištěm i metaforou dočasnosti, pozastavení a bytí „mezi" – mezi domovem a institucí, soukromím a kolektivním životem. V rámci 9. ročníku Opolského festivalu fotografie byl cyklus představen jako jedna z klíčových výstav programu a ukázal důslednou, empatickou praxi autora, pro něhož se fotografie stává nástrojem narušování stereotypů o lidech s postižením. Projekt získal rovněž podobu fotografické knihy *Hotel* a byl opakovaně vystavován v Polsku, čímž se upevnilo jeho postavení v oblasti dokumentární fotografie[96].

94 Bogdan Dziworski – Życie i twórczość, online, přístup: 11. 7. 2026, culture.pl/pl/tworca/bogdan-dziworski

95 9 OFF: Wystawy, online, přístup: 11. 7. 2026, offoto.pl/historia/9off/9off_wystawy/

96 Krzysztof Gołuch: Hotel, přístup: 11. 7. 2026, zpaf.pl/aktualnosci/stara-galeria/krzysztof-goluch-hotel-sg/

Krzysztof Gołuch (**nar. 1966 v Rudě Śląské**) – polský fotograf a pedagog spojený se slezským fotografickým prostředím, žijící a pracující v Knurówě. Absolvoval Fakultu pedagogiky a psychologie Slezské univerzity v Katovicích a Institut tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě. Je doktorem umění; titul získal v roce 2023 na Institutu tvůrčí fotografie pod vedením Vladimíra Birguse. Je řádným členem slezské pobočky Związku Polskich Artystów Fotografików a dlouhodobě propojuje uměleckou praxi s prací s lidmi s postižením v zařízení Caritas, což se přímo promítá do témat jeho projektů.

Ve své tvorbě se soustředí na dokumentární a reportážní fotografii, z velké části věnovanou životu lidí s postižením a v širším smyslu otázkám lidské existence. Je autorem dlouhodobých cyklů a fotografických alb, mimo jiné *Co siódmy*, *Hotel* a *Smak życia*, v nichž mu empatické a dlouhodobé budování vztahů s protagonisty umožňuje překračovat stereotypní zobrazování postižení. Je laureátem řady fotografických soutěží a trojná-



Zdroj: zpaf.pl.

sobným držitelem ocenění Grand Press Photo – v roce 2018 za soubor *Hotel*, v roce 2021 za jednotlivý snímek v kategorii „Každodenní život" a v roce 2022 za dlouhodobý projekt *Smak życia*. Za svou činnost byl v roce 2017 vyznamenán medailí Pro Ecclesia et Pontifice udělenou papežem Františkem a jeho fotografie byly prezentovány na mnoha výstavách doma i v zahraničí[97].

97 „Hotel" Krzysztofa Gołucha, přístup: 11. 7. 2026, kwartalnikfotografia.pl/en/hotel-krzysztofa-golucha/; Spotkanie z Krzysztofem Gołuchem w Galerii Katowice ZPAF, online, přístup: 11. 7. 2026, zpaf.pl/aktualnosci/gK-ce-porozmawiajmy-K-Goluch-nie-zapomnienie/

Mechanizm – Mariusz Forecki

Vernisáž: 2. října 2020, v 17.30
Miejska Biblioteka Publiczna w Opolu
10. ročník OFF

Mechanizm Mariusze Foreckého je dlouhodobý fotografický projekt realizovaný v Polsku v letech 1988–2019, který zahrnuje období pozdní Polské lidové republiky, společenské transformace a prvních desetiletí postsocialistické reality. Autor, jenž důsledně pracuje v oblasti dokumentární fotografie, zaznamenává každodenní situace „z ulice" i scény z politického a náboženského života. Zajímá ho, jak se systémové změny promítají do gest, chování a způsobů života jednotlivců. Jednotlivé fotografie vytvářejí vizuální esej



Zdroj: fotopolis.pl.

o zemi, která se ze socialistického státu stává součástí kapitalistického Západu – o nadšení, chaosu, nových formách spotřeby a práce, ale také o sociálním rozvrstvení a napětí. Metaforický název projektu odkazuje k chápání Polska jako „mechanismu" složeného z překrývajících se historických, ekonomických a kulturních procesů, jejichž důsledky Forecki sleduje z perspektivy pozorného pozorovatele každodennosti[98].

Projekt existuje paralelně jako výstava a fotografická kniha *Mechanizm. Polska 1989–2019*, kterou vydala nadace Pix.House a v níž více než stovku fotografií doprovázejí texty strukturující vyprávění o třech desetiletích proměn. V rámci 10. ročníku Opolského festivalu fotografie byl *Mechanizm* představen jako jedna z hlavních expozic programu

98 10 OFF: Wystawy, online, přístup: 11. 7. 2026, offoto.pl/10off/10-off-wystawy/

„Etapy“ a umožnil divákům sledovat proces společenské transformace a její důsledky prostřednictvím subjektivní, avšak důsledně budované perspektivy dokumentárního fotografa[99].

Mariusz Forecki (**nar. 1962 v Poznani**) – polský fotograf a dokumentarista, jeden z významných představitelů současné polské dokumentární fotografie. Absolvoval Institut tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě, kde v roce 2024 získal doktorský titul. Je členem Związku Polskich Artystów Fotografików, pedagogem a spolutvůrcem řady iniciativ spojených s dokumentární fotografií. S Poznaní je spojen jako autor a organizátor fotografického života. Je iniciátorem, spoluzakladatelem a předsedou nadace Pix.House – místa věnovaného dokumentární fotografii, fotografické knize a vizuálnímu vzdělávání.

Věnuje se především sociální a dokumentární fotografii. Soustředí se na zachycování proměn probíhajících v Polsku po roce 1989 a na každodenní život na území bývalého Sovětského svazu, mimo jiné v Arménii, Čečensku, Litvě, na Ukrajině a v Rusku. Je autorem mnoha dlouhodobých projektů, knih a výstav, například *Człowiek w ciemnych okularach* a *Mechanizm. Polska 1989–2019*, v nichž spojuje sociální citlivost s kritickým, ale empatickým pohledem na protagonisty svých fotografií. Je laureátem mnoha ocenění v soutěžích novinářské fotografie, držitelem Medaile mladého umění a Umělecké ceny města Poznaně, stipendistou ministra kultury a národního dědictví a získal rovněž ocenění za knižní publikace na mezinárodních fotografických festivalech[100].

Koniunkcja – Michał Konrad

Vernisáž: 9. října 2021, v 17.00
Muzeum Śląska Opolskiego
11. ročník OFF

Výstava Michała Konrada vznikla jako cena v soutěži debutů *Pokaż się* během 11. ročníku Opolského festivalu fotografie. Východiskem projektu se stala velká konjunkce Jupitera a Saturnu z prosince 2020, kterou autor interpretuje jako symbolický okamžik přechodu, změny epochy a nejistoty ohledně směru dalších proměn. Tento jev převádí do jazyka osobního fotografického vyprávění, v němž se kosmická metafora setkává se zkušeností provinční každodennosti[101].

Cyklus tvoří inscenované autoportréty realizované v noci v zapomenutých, okrajových prostorech. Konrad využívá baterky, blesky a světla automobilů a vytváří hutné, divadelně působící světelné scény. Světlo nejen vyděluje fragmenty skutečnosti z temnoty,

99 Mechanizm | Mariusz Forecki, online, přístup: 11. 7. 2026, pix.house/mechanizm_wystawa/

100 Mariusz Forecki – Życie i twórczość, online, přístup: 11. 7. 2026, culture.pl/pl/tworca/mariusz-forecki; Státní doktorské zkoušky na ITF, online, přístup: 11. 7. 2026, itf.cz/index.php?text=2308-statni-doktorske-zkousky-na-itf

101 11 OFF / „Pokaż się” – Michał Konrad, online, přístup: 11. 7. 2026, offoto.pl/2021/07/29/11-pokaz-sie-michal-konrad/

ale také deformuje proporce, narušuje perspektivu a vnáší do obrazu prvek znepokojivé neobvyklosti. Tělo umělce se v těchto záběrech stává jakýmsi znakem – přítomností zavěšenou mezi soukromým prožitkem a většími, „planetárními" pohyby.

Fotografie jsou prezentovány ve formě diptychů, jejichž struktura připomíná obraz dvou planet ve zvláštní konfiguraci. Obrazy sestavené do dvojic vytvářejí napětí a vzájemně se doplňují mezi intimitou a odcizením, dokumentem a tvorbou, snem a bdělostí. *Koniunkcja* je současně záznamem osobního stavu přechodu i pokusem zachytit širší pocit neklidu a změny. Projekt ukazuje vyzrálé využití inscenace, světla a autoportrétu jako nástrojů pro budování otevřeného, poetického vyprávění[102].



Zdroj: kwartalnikfotografia.pl.

Michał Konrad, vlastním jménem Michał Smuda (nar. 1983 ve Wodzisławi Śląském) – polský fotograf spojený s Horním Slezskem. Již řadu let realizuje především inscenované autoportréty, v nichž využívá vlastní přítomnost v obraze k vyprávění o mezilidských vztazích, lidské kondici, emocích a vztahu jednotlivce k místu. Jeho fotografie balancují mezi snem a skutečností, často získávají surrealistický charakter a otevírají psychologická a filozofická témata.

Absolvoval bakalářské studium na Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě, kde pokračuje v magisterském studiu. Je řádným členem slezské pobočky Związku Polskich Artystów Fotografików. Jeho práce byly prezentovány na samostatných i skupinových výstavách v Polsku a zahraničí a publikovány v tisku a fotografických časopisech. Díky důsledně rozvíjenému, výraznému vizuálnímu jazyku patří dnes k rozpoznatelným představitelům své generace v polské fotografii[103].

102 Michał Konrad „Koniunkcja" w Galerii Korytarz, online, přístup: 11. 7. 2026, zpaf.pl/aktualnosci/m-konrad-koniunkcja-korytarz/

103 Michał Smuda, online, přístup: 11. 7. 2026, zpaf.pl/o-zwiazku/czlonkowie/michal-smuda-konrad/

Ruch Polski wokół Słońca – Andrzej Tobis

Vernisáž: 2. prosince 2022, v 18.00
Galeria Sztuki Współczesnej w Opolu
12. ročník OFF

Ruch Polski wokół Słońca byl opolskou verzí dlouhodobého projektu Andrzeje Tobise *A–Z (Gabloty edukacyjne)*, který autor realizuje od roku 2006 na základě obrazového slovníku *Bildwörterbuch Deutsch und Polnisch* vydaného v Německé demokratické republice v roce 1954. V rámci tohoto projektu vyhledává na území Polska současné protějšky hesel





Zdroj: zpaf.pl.

obsažených ve slovníku a fotografuje je tak, aby vznikal rozsáhlý vizuální katalog dnešní skutečnosti. Jednotlivé snímky doplňuje původním německým a polským pojmenováním a číselným označením, čímž zachovává encyklopedickou strukturu předlohy a zároveň odhaluje rozpory, posuny významu a absurditu každodennosti[104].

Výstava prezentovaná během 12. ročníku OFF byla koncipována jako prostorová instalace založená na výběru fotografií z projektu, které vstupovaly do vztahu s architekturou Galerie Sztuki Współczesnej w Opolu. Expozice využívala členění galerie a byla uspořádána způsobem, který posiloval konceptuální charakter projektu. Nepředstavovala jej jako jednoduchý soubor jednotlivých fotografií, ale jako rozsáhlou a důsledně budovanou významovou strukturu[105].

104 A–Z (Gabloty edukacyjne), online, přístup: 11. 7. 2026, beczmiana.pl/a-z-gabloty-edukacyjne/

105 12 OFF Andrzej Tobis, online, přístup: 11. 7. 2026, offoto.pl/2022/12/04/12-andrzej-tobis/

Andrzej Tobis (**nar. 1970 ve Wieluni**) je vizuální umělec spojený s Katovicemi, který se věnuje především malbě a fotografii. Absolvoval Fakultu grafiky Akademie výtvarných umění v Krakově, pobočku v Katovicích, kde získal diplom v roce 1995. Od roku 1996 zde působí jako pedagog a v současnosti vede jeden z diplomových ateliérů malby na Akademii výtvarných umění v Katovicích. Jeho tvorba byla představena na mnoha samostatných i skupinových výstavách v Polsku a zahraničí, mimo jiné v Berlíně, Římě, Düsseldorfu, Madridu a Praze. Projekt *A–Z (Gabloty edukacyjne)* patří k nejvýznamnějším a nejznámějším dílům jeho tvorby; byl opakovaně vystavován a publikován a jeho části se dostaly také do významných sbírek současného umění[106].

Albinosi – Michał Szalast

Vernisáž: 30. září 2023, v 18.30
Muzeum Śląska Opolskiego
13. ročník OFF

Projekt *Albinosi* je věnován lidem s albinismem žijícím na tanzanském ostrově Ukerewe ve Viktoriině jezeře. Cyklus vznikl během pobytů Michała Szalasta v Tanzanii a soustředí se na každodenní život protagonistů – doma, mezi příbuznými, při práci, odpočinku a běžných činnostech.

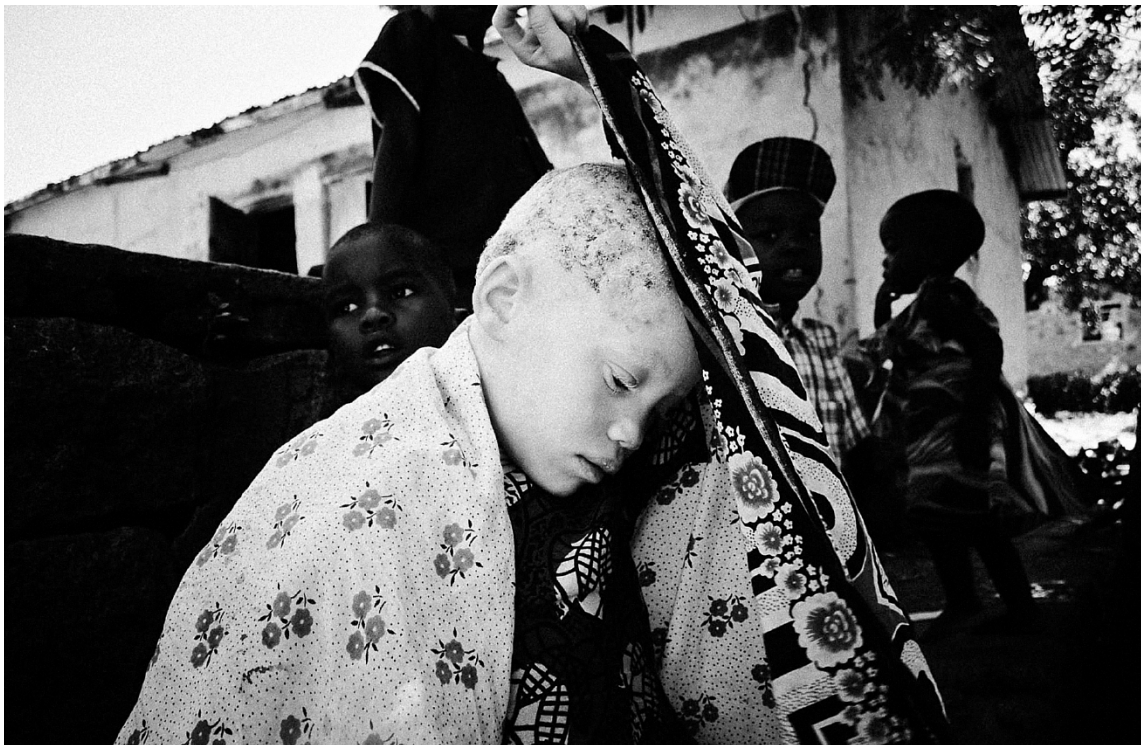

Zdroj: offoto.pl.

106 Andrzej Tobis, online, přístup: 11. 7. 2026, asp.katowice.pl/uczelnia/kadra-akademicka/andrzej-tobis.html; A–Z (Gabloty edukacyjne), online, přístup: 11. 7. 2026, artmuseum.pl/artysci/andrzej-tobis;

Autor se nezaměřuje pouze na dramatickou či senzační rovinu tématu, ale představuje své protagonisty především jako členy místního společenství a účastníky každodenních sociálních vztahů. Jak zdůrazňovaly materiály doprovázející výstavu, projekt vznikal postupně, na základě rozhovorů a získávání důvěry fotografovaných osob, což ovlivnilo pozorovatelský charakter snímků[107].

Výstava prezentovaná během 13. ročníku Opolského festivalu fotografie zapadala do dokumentárního profilu OFF, založeného na projektech věnovaných důležitým společenským tématům a vznikajících dlouhodobou prací s protagonisty. Cyklus *Albinosi* byl dříve vystaven také na jiných místech, mimo jiné v Muzeu historie Katovic, v pražské galerii 400 ASA, v Bratislavě během Měsíce fotografie a v Opavě[108].

Michał Szalast (**nar. 1979 v Bytomi**) je fotograf, dokumentarista, kurátor, publicista a pedagog spojený s Horním Slezskem. Studoval historii na Slezské univerzitě v Katovicích a poté absolvoval Institut tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě, s nímž je nadále spojen také jako pedagog. Vyučuje zde dějiny filmu a základy práce s videem.

Dříve pracoval jako fotoreportér mimo jiné pro deníky „Dziennik Zachodni" a „Super Express", agenturu East News, Forum Fotografów a Polskou tiskovou agenturu. Současně se věnuje dokumentárnímu filmu, publicistické a kurátorské činnosti; připravoval a spoluvytvářel výstavy spojené mimo jiné s prostředím ITF v Opavě a prezentacemi polské fotografie v zahraničí. Fotografii vyučuje rovněž na Ekonomické univerzitě v Katovicích[109].

Słownik polsko-polski – Wojciech Wilczyk

Vernisáž: 14. září 2024, v 18.30
Muzeum Śląska Opolskiego
14. ročník OFF

Projekt *Słownik polsko-polski (Polsko-polský slovník)* je věnován masovému fenoménu vlasteneckých nástěnných maleb, které zobrazují především takzvané „prokleté vojáky" – příslušníky poválečného protikomunistického odboje. Tyto malby se začaly ve zvlášť velkém počtu objevovat v ulicích polských měst v první polovině druhého desetiletí 21. století. Wojciech Wilczyk několik let systematicky dokumentoval podobné realizace po celém Polsku a vytvořil katalog zahrnující přibližně pět set nástěnných maleb.

Jádrem projektu je jeho společensko-politický obsah – analýza způsobu, jakým se politika paměti a symbolika nezávislosti zapisují do polské městské krajiny, často z iniciativy samospráv, veřejných institucí, veteránských organizací nebo fotbalových fanoušků. Impulsem ke vzniku *Słownika polsko-polskiego* byly dvě sousedící malby na Kijowské třídě v Krakově, které Wilczyk fotografoval 19. března 2013: jedna s podobiznou Jana

107 Michał Szalast – Albinosi, online, přístup: 11. 7. 2026, kwartalnikfotografia.pl/michal-szalast-albinosi/

108 13 OFF / Michał Szalast „Albinosi", online, přístup: 11. 7. 2026, offoto.pl/2023/11/20/13-michal-szalast/;

109 MgA. Mgr. Michał Szalast, online, přístup: 11. 7. 2026, itf.cz/index.php?clanek=39;

Pavla II., druhá věnovaná generálu Augustu Emilu Fieldorfovi „Nilovi“. Wilczyk používá důslednou typologickou metodu dokumentace: nástěnné malby fotografuje frontálně a zachovává analytický odstup, který umožňuje zachytit jev bez vnucování jednoznačného hodnocení[110].

Výstava prezentovaná během 14. ročníku Opolského festivalu fotografie představila vybranou část projektu, který v roce 2019 doprovodila kniha vydaná nakladatelstvím Karakter. OFF, realizovaný pod heslem „Nie/Codzienność“, vytvořil pro Wilczykovy práce přirozený kontext – nástěnné malby jsou na jedné straně součástí každodenní krajiny polských měst, na straně druhé výrazem neobvyklého, masového společensko-politického jevu[111].



Zdroj: offoto.pl.

Wojciech Wilczyk (**nar. 1961 v Krakově**) je fotograf, básník, esejista, autor kritických textů o umění a kurátor výstav. V roce 1986 absolvoval polonistiku na Jagellonské univerzitě a od roku 1988 se věnuje fotografii. Vytváří především dlouhodobé dokumentární projekty s výrazným společenským, historickým a politickým charakterem.

Jeho práce byly prezentovány na mnoha samostatných i skupinových výstavách v Polsku a zahraničí. Je autorem fotografických knih, mezi něž patří mimo jiné Niewinne oko nie istnieje, Pożegnanie z Afryką, Święta Wojna a Słownik polsko-polski. Ve svých projektech důsledně zkoumá způsob, jakým se historie, kolektivní paměť, ideologie a společenské proměny projevují v krajině a veřejném prostoru[112].

110 Słownik polsko-polski, online, přístup: 11. 7. 2026, karakter.pl/product-pol-461-Slownik-polsko-polski.html

111 Słownik polsko-polski – rozmowa z Wojciechem Wilczykiem, online, přístup: 11. 7. 2026, przekroj.org/sztuka-opowiesci/slownik-polsko-polski-rozmowa-z-wojciechem-wilczykiem/

112 Wojciech Wilczyk, online, přístup: 11. 7. 2026, culture.pl/pl/tworca/wojciech-wilczyk

Tu jest wojna – Wojciech Grzędziński

Vernisáž: 27. června 2025, v 19.00
Muzeum Śląska Opolskiego
15. ročník OFF

Výstava Tu jest wojna představila fotografie Wojciecha Grzędzińského doplněné texty novináře a válečného zpravodaje Pawła Reszky. Soubor zachycoval jednotlivé etapy ruské agrese proti Ukrajině – od anexe Krymu a války v Donbasu až po rozsáhlou invazi zahájenou v únoru 2022. Fotografie vznikaly jak na frontové linii, tak v zázemí a zobrazovaly vojáky, zraněné, civilní obyvatelstvo, zničená města i pokusy zachovat běžný život v realitě podřízené válce.



Zdroj: offoto.pl.

Grzędziński nevytváří pouze kroniku válečných operací, ale soustředí se především na člověka, jeho emoce a dlouhodobé následky konfliktu. Příběhy konkrétních lidí a míst – od ostřelovaného Trojického a Kramatorsku po Bachmut a Časiv Jar – ukazují, jak fronta proniká do soukromého prostoru a stírá hranici mezi civilním a vojenským životem. Vedle scén násilí se objevují okamžiky čekání, vyčerpání, smutku a zdánlivé normality. Reszkovy texty doplňují fotografie o kontext událostí a osobní příběhy jejich protagonistů. Výstava tak válku nepředstavovala jako vzdálenou událost zprostředkovanou médii, ale jako dlouhodobou realitu, která se stala součástí každodennosti[113].

Wojciech Grzędziński (nar. 1980 ve Varšavě) – fotoreportér a dokumentární fotograf. Dlouhodobě dokumentoval ozbrojené konflikty a jejich následky v Libanonu, Iráku, Afghánistánu, Jižním Súdánu, Gruzii a na Ukrajině, kde rovněž spolupracoval jako fotograf s deníkem „The Washington Post“. V letech 2011–2015 vedl tým fotografů v instituci Kancelaria Prezydenta RP a působil jako osobní fotograf polského prezidenta. Jeho práce byly oceněny mimo jiné v soutěžích World Press Photo, Visa d'Or, Sony World Photography Awards, Pictures of the Year, Siena Awards a Grand Press Photo. Je autorem Snímku roku 2009 a Snímku desetiletí 2014 v soutěži BZ WBK Press Foto a čtyřnásobným držitelem titulu Snímek roku v soutěži Grand Press Photo. Působil také v porotách polských i mezinárodních fotografických soutěží. Je stipendistou ministra kultury a národního dědictví a členem Związku Polskich Artystów Fotografików. Od února 2022 soustavně dokumentuje rozsáhlou ruskou invazi na Ukrajinu[114].

113 15 OFF: Wystawy, online, přístup: 21. 7. 2026, offoto.pl/15-off/15-off-warsztaty/

114 Bio & Contact, Wojciech Grzędziński, online, přístup: 21. 7. 2026, wojciechgrzedzinski.pl/bio-contact

6. Závěr

Historie šestnácti ročníků Opolského festivalu fotografie ukazuje, že se OFF vyvinul z místní iniciativy fotografického prostředí v trvalou součást celostátního fotografického dění. Jeho význam nevyplývá pouze z počtu prezentovaných výstav, ale především z důsledně rozvíjeného modelu fungování. Hlavní expozice, soutěž *Pokaż się*, setkání s autory, vzdělávací aktivity a prezentace fotografických knih daly festivalu rozpoznatelnou strukturu a umožňovaly uvádět do programu nová témata a další autory.

Základem rozvoje OFF se stala trvalá spolupráce s opolskými institucemi. Muzeum Śląska Opolskiego umožnilo realizaci nejdůležitějších výstav a začleňování místních fotografických archivů do programu. Galeria Sztuki Współczesnej a další městské prostory rozšiřovaly rozsah prezentací, zatímco Miejska Biblioteka Publiczna se stala místem setkávání, výstav a rozvoje Opolské kolekce polských fotografických knih. Kolekce proměnila dočasnou festivalovou aktivitu ve veřejně přístupnou a systematicky rozšiřovanou sbírku.

Spolupráce s Wydziałem Sztuki Uniwersytetu Opolskiego, Filmovou školou v Lodži a Institutem tvůrčí fotografie v Opavě vnesla do festivalu vzdělávací rozměr a vytvořila prostor pro setkávání studentů, pedagogů, absolventů a veřejnosti. Zvláštní význam měl 16. ročník OFF, v němž se dlouholetý vztah s ITF rozvinul v rozsáhlou prezentaci současné tvorby opavské fotografické školy.

OFF rovněž přispěl k opětovnému uvedení archivů a díla autorů spojených s Opolím a Opolským Slezskem do veřejného oběhu. Díky výstavám, publikacím, filmům a dokumentačním aktivitám se tyto materiály staly součástí širšího vyprávění o dějinách fotografie v regionu. Vliv festivalu na celostátní scénu vychází právě ze spojení místního zakotvení s přítomností uznávaných autorů, kurátorů a institucí a z důsledné podpory debutů, vzdělávání a fotografické knihy.



Zdroj: profil FB OFF.

7. Přehled výstav Opolského festivalu fotografie 2011–2026

1. ročník OFF **2011**

OJCZYZNA

individuální výstavy	Sadowski Bartek, Grzędziński Wojciech	*Międzynarodowy Konkurs Pianistyczny im. F. Chopina*	Miejska Biblioteka Publiczna	7. 10.
	Springer Filip	*Nie ma jeziora*	Muzeum Śląska Opolskiego	7. 10.
	Sienkiewicz Wojciech	*Plaże*	Muzeum Śląska Opolskiego	7. 10.
	Biederman Łukasz	*21 rooms*	Muzeum Śląska Opolskiego	7. 10.
	Szlaga Michał	*Pikselowe prostytutki*	Atelier Bolesława Polnara	8. 10.
	Wiech Tomasz	*Polska*	Wojewódzka Biblioteka Publiczna	8. 10.
	Dąbrowska Renata	*RD*	Wojewódzka Biblioteka Publiczna	8. 10.
	Szyryk Marek	*Tu i teraz*	Wojewódzka Biblioteka Publiczna	8. 10.
	Kaczmarczyk Bogusław	*Cyganie*	Kofeina Art Cafe	9. 10.
skupinová výstava	Pracownia reportażu		Pub Ostrówek	6. 10.

2. ročník OFF **2012**

ZMIANY

individuální výstavy	Kowalski Kacper	*Powódź z nieba*	Miejska Biblioteka Publiczna	12. 10.
	Niedenthal Chris	*NN Niedenthal Nieznany*	Muzeum Śląska Opolskiego	13. 10.
	Pokrycki Przemysław	*Rytuały przejścia*	Muzeum Śląska Opolskiego	13. 10.
	Gola Arkadiusz	*Stany graniczne*	Muzeum Śląska Opolskiego	13. 10.
	Ćwik Filip	*12 Twarzy*	Muzeum Śląska Opolskiego	13. 10.
	Jędrzejowski Michał, Liboska Tomasz	*Don't mess with Texas*	Muzeum Śląska Opolskiego	13. 10.
	Pogoda Silvia, Pogoda Bart	*As if there was no tomorrow*	Atelier Bolesława Polnara	14. 10.
	Mach Katarzyna, Anczakowski Maciej	*Simple Levitation Project*	Pub Szara Willa	15. 10.
	Hęciak Paweł	*Strzelnica*	Miejska Biblioteka Publiczna	19. 10.
	Dubiel Sławoj	*Historia naturalna*	Centralne Muzeum Jeńców Wojennych	19. 10.
	Czarska Karolina	*Przemiany*	Kofeina Art Cafe	19. 10.
	Mielnik Sławomir	*Polska*	ul. Krakowska	20. 10.
	Krause Katarzyna, Żołędź Magdalena	-	Studenckie Centrum Kultury UO	20. 10.
	Bochyńska Nina	*Fokarium*	Studenckie Centrum Kultury UO	20. 10.
	Chojnacki Witold	*Urząd jakiego nie znacie*	Opolski Urząd Wojewódzki	29. 10.
skupinové výstavy	Szkoła Filmowa w Łodzi	Historie obecności	Wojewódzka Biblioteka Publiczna	14. 10.
	Instytut Sztuki UO	Výstava diplomových prací	Studenckie Centrum Kultury UO	20. 10.

3. ročník OFF **2013**

CIAŁO NIEWYOBRAŻONE

individuální výstavy	Tarabański Dominik	*Fotografie*	Miejska Biblioteka Publiczna	4. 10.
	Branicki Arkadiusz	*Zodiak*	Muzeum Śląska Opolskiego*	5. 10.
	Ostroróg Stanisław Julian Ignacy (Walery)	*Heliograwiury. Akty z lat 20. XX wieku*	Muzeum Śląska Opolskiego*	5. 10.
	Rolke Tadeusz	*Studio Rolke*	Muzeum Śląska Opolskiego	5. 10.
	Poremba Jacek	*13*	Muzeum Śląska Opolskiego	5. 10.
	Wantuch Wacław	*Akt*	Muzeum Śląska Opolskiego	5. 10.
	Grzelewska Anna	*Julia Wanabe*	Muzeum Śląska Opolskiego	5. 10.
skupinové výstavy	Joanna Kinowska (kurátorka)	*Fotoikony w Polsce.* Poszukiwanie. Głosowanie	Miejska Biblioteka Publiczna	4. 10.
	Studenti Instytutu Sztuki UO	*Ciało*	Instytut Sztuki UO	5. 10.
	Účastníci Pleneru Analogowego w Michałowicach		Muzeum Śląska Opolskiego	5. 10.
	Opolskie Towarzystwo Fot.	*Ciało niewyobrażone*	Studenckie Centrum Kultury UO	8. 10.
	Opolski Klub Fotografii	*Ciało*	Klubokawiarnia AlterEgo	9. 10.

* Galeria im. Jana Cybisa

4. ročník OFF **2014**

BEZ GRANIC

individuální výstavy	Kossakowski Eustachy	*6 metrów przed Paryżem*	Wojewódzka Biblioteka Publiczna	8. 10.
	Arcimowicz Marek	*Tramén Tepui*	Miejska Biblioteka Publiczna	10. 10.
	Zatoka Slav	*Bohaterowie*	Miejska Biblioteka Publiczna	10. 10.
	Grzędziński Wojciech	*Pustka*	Centralne Muzeum Jeńców Wojennych	10. 10.
	Pańczuk Adam	*Karczeby*	Muzeum Śląska Opolskiego*	11. 10.
	Tomaszewski Tomasz	*Sugar Town*	Muzeum Śląska Opolskiego	11. 10.
	Wełnicki Grzegorz	*Eli, Eli*	Muzeum Śląska Opolskiego	11. 10.
	Rigamonti Maksymilian	*Afganistan jest w nas*	Muzeum Śląska Opolskiego	11. 10.
	Zbierski Piotr	*White Elephants*	Muzeum Śląska Opolskiego	11. 10.
	Zbierski Piotr	*Love has to be reinvented*	Muzeum Śląska Opolskiego	11. 10.
soutěž Pokaž se	Danieluk Robert	*Światła północy*	Muzeum Śląska Opolskiego	11. 10.
skupinové výstavy	Studenti Instytutu Sztuki UO	*Bez granic*	Galeria Pierwsze Piętro	11. 10.
	Opolskie Towarzystwo Fot.		Studenckie Centrum Kultury UO	22. 10.

* Galeria im. Jana Cybisa

5. ročník OFF **2015**

ŹRÓDŁA

individuální výstavy	Glauer Max	*Przyjaźni i sztuce*	Muzeum Śląska Opolskiego	1. 10.
	Andrzejewska Anita	*Niespiesznie*	Muzeum Śląska Opolskiego*	3. 10.
	Miller Krzysztof	*Niedecydujący moment*	Muzeum Śląska Opolskiego	3. 10.
	Brykczyński Jan	*Boiko*	Muzeum Śląska Opolskiego	3. 10.
	Małecki Piotr	*Disco Polo*	Muzeum Śląska Opolskiego	3. 10.
	Niesłony Maciej	*Godzina W*	Centralne Muzeum Jeńców Wojennych	6. 10.
	Chrobak Piotr	*0,9*	Miejska Biblioteka Publiczna	6. 10.
	Wiech Tomasz	*Paragwaj*	Galeria Sztuki Współczesnej – Aneks	8. 10.
	Świątecka Olga	*Nie ma takiego miejsca dom*	Teatr im. Jana Kochanowskiego	10. 10.
	Franczuk Magdalena	*Motylarium*	Filharmonia Opolska	10. 10.
soutěž Pokaž se	Jabłońska Marlena	*Rewind, Chapter I*	Miejska Biblioteka Publiczna	2. 10.
skupinové výstavy	Szkoła Filmowa w Łodzi	*Moja 25 letnia*	Rynek w Opolu	1. 10.
	Skupinová výstava	*Debuts*	Miejska Biblioteka Publiczna	2. 10.
	Studenti Instytutu Sztuki UO	*Źródła*	Opolski Teatr Lalki i Aktora	3. 10.
	Skupinová výstava**	*Prezydentura w obiektywie*	Muzeum Śląska Opolskiego	3. 10.
	Opolskie Towarzystwo Fot.	*#źródła*	Galeria A-Kwadrat	9. 10.
	Doprovodná výstava***	*Strój i ubiór ludowy na Śląsku Opolskim*	Muzeum Wsi Opolskiej	10. 10.
	MONAR Zbicko	*Boskie odcienie szarości*	Studenckie Centrum Kultury UO	15. 10.

* Galeria im. Jana Cybisa
** Grzędziński Wojciech, Kamiński Łukasz, Molęcki Piotr, Olkuśnik Wojciech, Radzikowska-Białobrzewska Eliza
*** Dubiel Sławoj, Mielnik Sławomir, Grocholski Michał

6. ročník OFF **2016**

PRZENIKANIE/ZANIKANIE

individuální výstavy	Dubiel Sławoj, Mielnik Sławomir	*Miasto żyje. Magia ruchomej fotografii*	Rynek w Opolu	29. 9.
	Frenczak Paweł	*#noir*	Miejska Biblioteka Publiczna	30. 9.
	Liboska Tomasz, Solarski Michał	*Postrzyżyny*	Galeria Sztuki Współczesnej – Aneks	1. 10.
	Rydet Zofia	*Zapis socjologiczny*	Muzeum Śląska Opolskiego	1. 10.
	Jonderko Karolina	*Zaginieni*	Muzeum Śląska Opolskiego	1. 10.
	Wysocki Tomasz	*Exodus 2064*	Muzeum Śląska Opolskiego	1. 10.
	Rigamonti Maksymilian	*Miejsca, których nie ma*	Muzeum Śląska Opolskiego	1. 10.
	Mokrzycki Mirosław	*Rykoszet*	Filharmonia Opolska	6. 10.
	Sajur Małgorzata	*Moje niepokoje*	Biblioteka Obcojęzyczna WBP	17. 10.
	Moskwa Maciej	*Wiosna, która nie zakwitła*	Galeria Sztuki Współczesnej – Aneks	26. 10.

soutěž Pokaž się	Pardiak Piotr	*Dziedzictwo*	Miejska Biblioteka Publiczna	30. 9.
skupinové výstavy	Szkoła Filmowa w Łodzi	*Momenty*	Rynek w Opolu	29. 9.
	Opolskie Towarzystwo Fot.	*#zanikanie*	Filharmonia Opolska	6. 10.
	Studenti Instytutu Sztuki UO	*Przenikanie/Zanikanie*	Opolski Teatr Lalki i Aktora	14. 10.
	Skupinová výstava*	*Opole w 24 godziny*	Teatr im. Jana Kochanowskiego	15. 10.
	Skupinová výstava	*Na pierwszy rzut oka. Czeska fotografia XX i XXI wieku – wybór*	Muzeum Śląska Opolskiego	29. 10.

* Nobis Marek, Sobolewska Karolina, Madaliński Grzegorz, Szpala Paweł, Michalik Łukasz

7. ročník OFF **2017**

SPOJRZENIE

individuální výstavy	Baranowski Jacek	*Pierwsze spojrzenie*	Miejska Biblioteka Publiczna	6. 10.
	Stachowiak Mariusz	*W zasięgu ręki...*	Kawiarnia Kawka*	7. 10.
	Gęsicka Dominika	*This is not real life*	Galeria Sztuki Współczesnej – Aneks	7. 10.
	Gierałtowski Krzysztof	*Ring Gierałtowskiego*	Muzeum Śląska Opolskiego	7. 10.
	Zbierski Piotr	*Push the Sky Away*	Muzeum Śląska Opolskiego	7. 10.
	Markowski Tymon	*Flow*	Muzeum Śląska Opolskiego	7. 10.
	Dędek Jacenty	*portretprowincji.pl*	Muzeum Śląska Opolskiego	7. 10.
	Kordys Zbyszek	*Palimpsest*	Muzeum Śląska Opolskiego	7. 10.
	Śmietański Adam	*Fotografie*	Muzeum Śląska Opolskiego	28. 10.
soutěž Pokaž się	Piotrowski Paweł	*Dobre życie*	Miejska Biblioteka Publiczna	6. 10.
skupinové výstavy	Fotoklub Opole	*Spojrzenie*	Dworzec Główny PKP	4. 10.
	Szkoła Filmowa w Łodzi	*Subiektywnie*	Rynek w Opolu	5. 10.
	Studenti Wydziału Sztuki UO	*Spojrzenie*	Opolski Teatr Lalki i Aktora	13. 10.
	Opolskie Towarzystwo Fot.	*Spojrzenie*	Filharmonia Opolska	13. 10.

* Miejska Biblioteka Publiczna

8. ročník OFF **2018**

WOLNOŚĆ WIDZENIA

individuální výstavy	Kremser Fryderyk	*Odkrywanie świata Fryderyka Kremsera*	Muzeum Wsi Opolskiej	14. 9.
	Synowiecki Marek	*Obloty*	Miejska Biblioteka Publiczna	28. 9.
	Baran Roman	*Odosobnienie*	Miejska Biblioteka Publiczna	28. 9.
	Michałowski Tomasz	*Pejzaż wewnętrzny*	Centralne Muzeum Jeńców Wojennych	28. 9.
	Dziworski Bogdan	*f/5.6*	Muzeum Śląska Opolskiego	29. 9.

	Andrzejewska Ewa, Zawadzki Wojciech	*Miejsca*	Muzeum Śląska Opolskiego	29. 9.
	Grzybowska Agata	*9 bram z powrotem ani jednej*	Muzeum Śląska Opolskiego	29. 9.
	Nowina Konopka Konstancja	*1001 złych uczynków*	Muzeum Śląska Opolskiego	29. 9.
	Adamski Michał	*Nie mogę przebrnąć przez chaos*	Muzeum Śląska Opolskiego	29. 9.
soutěž Pokaž se	Wawrzak Jakub	*Pseudologia Fantastica*	Miejska Biblioteka Publiczna	28. 9.
skupinové výstavy	Opolskie Towarzystwo Fot.	*Wolność widzenia*	Filharmonia Opolska	27. 9.
	Účastníci Fotomarat[h]onu	*Równe prawa to podstawa*	Miejska Biblioteka Publiczna	28. 9.
	Skupinová výstava**	*Wobec Józefa R*	Galeria Sztuki Współczesnej – Aneks	29. 9.
	Fotoklub Opole	*Wolność wyboru*	Dworzec Główny PKP	4. 10.
	Szkoła Filmowa w Łodzi	*Moja, Twoja.Pl*	Rynek w Opolu	9. 10.
	Studenti Wydziału Sztuki UO	*Wolność widzenia*	Opolski Teatr Lalki i Aktora	12. 10.

** Chrobot Justyna, Orlewicz-Zakrzewska Sonia, Mariańska Agata, Mańka Robert, Cimarosti Giovanni, Laube Jacek, Okrzesik Karolina, Komorowski Tomasz

9. ročník OFF **2019**

CZAS UTRWALONY

individuální výstavy	Mielnik Sławomir	*20*	Miejska Biblioteka Publiczna	4. 10.
	Rybicka Marta	*Under*	Galeria Sztuki Współczesnej – Aneks	5. 10.
	Walczak Tomasz	*Aury śladów*	Centralne Muzeum Jeńców Wojennych	18. 10.
	Łuczak Michał	*11.41*	Galeria Sztuki Współczesnej – Aneks	19. 10.
	Miller Krzysztof	*Rok 1989*	Muzeum Śląska Opolskiego	19. 10.
	Tuchliński Adam	*I Love You All the Time*	Muzeum Śląska Opolskiego	19. 10.
	Gołuch Krzysztof	*Hotel*	Muzeum Śląska Opolskiego	19. 10.
	Siarek Michał	*Alexander*	Muzeum Śląska Opolskiego	19. 10.
	Humka Hubert	*Death Landscapes*	Muzeum Śląska Opolskiego	19. 10.
	Grodzicki Tytus	*Deglet Nour*	Muzeum Śląska Opolskiego	19. 10.
soutěž Pokaž se	Żądło Adam	*Opuszczona wieś*	Miejska Biblioteka Publiczna	4. 10.
kolekce fotoknih	Kosmala Grzegorz (kurátor)		Miejska Biblioteka Publiczna	18. 10.
skupinové výstavy	Szkoła Filmowa w Łodzi	*Twarze, Znaki, Maski*	Rynek w Opolu	2. 10.
	Skupinová výstava	*Kobiety FOTONU*	Miejska Biblioteka Publiczna	4. 10.
	Fotoklub Opole	*Czas utrwalony*	Dworzec Główny PKP	10. 10.
	Studenti Wydziału Sztuki UO	*Czas utrwalony*	Galeria M	17. 10.
	Opolskie Towarzystwo Fot.	*Czas utrwalony*	Filharmonia Opolska	21. 10.
	Artur Janowski Narodowe Archiwum Cyfrowe	*Tego Opola już nie ma*	Rynek w Opolu	22. 10.
	Účastníci Fotomarat[h]onu	*Fotomarat[h]on*	Miejska Biblioteka Publiczna	28. 10.

10. ročník OFF **2020**

ETAPY

individuální výstavy	Krassowski Witold	*Love krowe*	Rynek w Opolu	1. 10.
	Forecki Mariusz	*Mechanizm*	Miejska Biblioteka Publiczna	2. 10.
	Berezowski Marek	*To nie jest czarny łabędź*	Centralne Muzeum Jeńców Wojennych	2. 10.
	Gudzowaty Tomasz	*Skaters*	Muzeum Śląska Opolskiego	3. 10.
	Prażmowski Wojciech	*Ogrody polskie*	Muzeum Śląska Opolskiego	3. 10.
	Szyryk Marek	*O pięknie życia*	Muzeum Śląska Opolskiego	3. 10.
	Mielnikiewicz Justyna	*W Ukrainie*	Muzeum Śląska Opolskiego	3. 10.
	Zbierski Piotr	*Echoes Shades*	Muzeum Śląska Opolskiego	3. 10.
	Lazar Tomasz	*Fashionphilosophy*	Muzeum Śląska Opolskiego	3. 10.
	Pawłowska Joanna	*Fixation*	Galeria Sztuki Współczesnej – Aneks	3. 10.
	Okrzesik Karolina	*Na styku*	Galeria Pierwsze Piętro	3. 10.
soutěž Pokaż się	Matuszczak Mateusz	*Gadhimai – not just blood*	Miejska Biblioteka Publiczna	2. 10.
kolekce fotoknih	Forecki Mariusz (kurátor)	*Wydawnictwo PIX House*	Miejska Biblioteka Publiczna	2. 10.
skupinové výstavy	Fotoklub Opole	*Etapy*	Dworzec Główny PKP	6. 10.
	Opolskie Towarzystwo Fot.	*Etapy*	Filharmonia Opolska	9. 10.

11. ročník OFF **2021**

OBECNOŚĆ

individuální výstavy	Lepich Franciszek	*Sąsiedzi. Od narodzin aż po śmierć. Fotografie Franciszka Lepicha z Oleszki*	Muzeum Wsi Opolskiej	17. 9.
	Mirczak Katarzyna	*Tło*	Miejska Biblioteka Publiczna	8. 10.
	Chrobak Piotr	*Pomiędzy światami. Izrael odnaleziony*	Miejska Biblioteka Publiczna	8. 10.
	Stanik Maciej	*Jeden Miliard*	Centralne Muzeum Jeńców Wojennych	8. 10.
	Bułhak Patryk	*Zamknięte*	Muzeum Śląska Opolskiego*	9. 10.
	Żak Paweł	*Smuga*	Muzeum Śląska Opolskiego*	9. 10.
	Niedenthal Chris	*Tu i Teraz*	Muzeum Śląska Opolskiego	9. 10.
	Kamiński Jakub	*Szeptuchy*	Muzeum Śląska Opolskiego	9. 10.
	Hartman-Ksycińska Anna	*To jest rzecz wtórna*	Muzeum Śląska Opolskiego	9. 10.
	Szarek Zuzanna Magnason Andri Snær	*W poszukiwaniu straconego czasu*	Galeria Pierwsze Piętro	9. 10.
	Sadowska Dominika	*Styczność*	Galeria A4, Wydział Sztuki UO	26. 10.
	Hueckel Magda	*Menady*	Galeria Sztuki Współczesnej – Aneks	5. 11.

soutěž Pokaž se	Konrad Michał	*Koniunkcja*	Muzeum Śląska Opolskiego	9. 10.
kolekce fotoknih	Sagatowska Katarzyna - kurátorka	*Źródło*	Miejska Biblioteka Publiczna	8. 10.
skupinové výstavy	Výstava soutěžních prací	*Fujifilm Moment Street Photo Awards 2020*	Miejska Biblioteka Publiczna	8. 10.
	Artur Janowski NAC	*Tego Opola już nie ma*	Miejska Biblioteka Publiczna	8. 10.
	Skupinová výstava	*Kolekcja „W ramach Sopotu"*	Muzeum Śląska Opolskiego	9. 10.
	Fotoklub Opole	*Obecność*	Dworzec Główny PKP	12. 10.
	Opolskie Towarzystwo Fot.	*Obecność*	Filharmonia Opolska	15. 10.
	Institut tvůrčí fotografie v Opavě	*Opawska szkoła fotografii*	Galeria Sztuki Współczesnej	29. 10.
	Wydział Sztuki UO	*Obecność*	Galeria M	3. 11.

* Galeria im. Jana Cybisa

12. ročník OFF **2022**

UTOPIA

individuální výstavy	Pankiewicz Agata, Przybyłko Marcin	*Nieswojość*	Miejska Biblioteka Publiczna	30. 9.
	Gadomska Anna	*Siedem dań głównych*	Miejska Biblioteka Publiczna	30. 9.
	Dubiel Sławoj	*Test na obecność*	Centralne Muzeum Jeńców Wojennych	30. 9.
	Klewaniec Julia	*Cichy rasizm*	Galeria Sztuki Współczesnej – Aneks	1. 10.
	Zaborowska Aleksandra	*Rysopis z pamięci*	Galeria Sztuki Współczesnej – Aneks	1. 10.
	Talaga Bartłomiej	*Spacer po lesie*	Muzeum Śląska Opolskiego*	1. 10.
	Sikora Tomasz	*Minął rok; Obrazy odkryte na nowo*	Muzeum Śląska Opolskiego	1. 10.
	Giba Marcin	*Podniebne obrazy*	Muzeum Śląska Opolskiego	1. 10.
	Rusznica Łukasz (kurátor)	*Gdy spojrzysz mi w oczy dwa razy, rozchylę usta lub zacisnę pięści*	Muzeum Śląska Opolskiego	1. 10.
	Klimala Wojciech	*Township*	Muzeum Śląska Opolskiego	1. 10.
	Tobis Andrzej	*Ruch Polski wokół Słońca*	Galeria Sztuki Współczesnej	2. 12.
soutěž Pokaž se	Kouzmitcheva Katerina	*Moja chata jest z skraju*	Muzeum Śląska Opolskiego	1. 10.
kolekce fotoknih	Kinowska Joanna (kurátorka)	*Zdjęć nie wyrzuca się*	Miejska Biblioteka Publiczna	30. 9.
skupinové výstavy	skupinová výstava**	*Gradienty: Wydobycie*	Filharmonia Opolska	30. 9.
	Výstava soutěžních prací	*Fujifilm Moment Street Photo Awards 2021*	Miejska Biblioteka Publiczna	30. 9.
	Fotoklub Opole	*Utopia*	Dworzec Główny PKP	4. 10.
	Wydział Sztuki UO	*Utopia*	Galeria M	19. 10.

* Galeria im. Jana Cybisa
** Gramsz Magda, Krośniak Aleksandra, Olubińska-Charuba Jola, Smołka Joanna, Szwarc Katarzyna

ECHA

individuální výstavy	Mielech Tomasz	*Śladami pamięci*	Miejska Biblioteka Publiczna	29. 9.
	Raczyńska Dorota	*Wãsorë*	Miejska Biblioteka Publiczna	29. 9.
	Górski Leszek	*Acid*	Galeria Pierwsze Piętro	30. 9.
	Bielatowicz Krystian	*Behind the mask*	Muzeum Śląska Opolskiego	30. 9.
	Szalast Michał	*Albinosi*	Muzeum Śląska Opolskiego	30. 9.
	Nowacki Mikołaj	*Odra*	Muzeum Śląska Opolskiego	30. 9.
	Kuran Marcin	*Terra Innominata*	Muzeum Śląska Opolskiego	30. 9.
	Bernaś Maciek	*Veni, vidi, share*	Galeria Sztuki Współczesnej – Aneks	30. 9.
	Byczek Paulina, Kopczyńska Klaudia	*Słoneczka*	Rynek w Opolu	21. 10.
	Wojtas Karolina	*Wystawa przedśmiertna*	Galeria Sztuki Współczesnej	8. 12.
soutěž Pokaż się	Łoś Katarzyna	*Krok w przód, krok w tył*	Muzeum Śląska Opolskiego	30. 9.
kolekce fotoknih	Mielech Joanna (kurátorka)		Miejska Biblioteka Publiczna	29. 9.
skupinové výstavy	Výstava soutěžních prací	*Fujifilm Moment Street Photo Awards 2021*	Miejska Biblioteka Publiczna	29. 9.
	Szkoła Filmowa w Łodzi	*#NOW*	Muzeum Śląska Opolskiego	30. 9.
	Fotoklub Opole	*Echa*	Dworzec Główny PKP	3. 10.
	Wydział Sztuki UO	*Echa*	Galeria M	19. 10.

* Gramsz Magda, Krośniak Aleksandra, Olubińska-Charuba Jola, Smołka Joanna, Szwarc Katarzyna

14. ročník OFF 2024

NIE/CODZIENNOŚĆ

individuální výstavy	Nowak Kacper	*Droga do nieba*	Miejska Biblioteka Publiczna	13. 9.
	Sadowska Agnieszka	*Ujawnienie / Exposure*	Centralne Muzeum Jeńców Wojennych	13. 9.
	Hlawacz Roman	*Jagoda*	Galeria Pierwsze Piętro	14. 9.
	Plewiński Wojciech	*Pozowane, podpatrzone. Fotografie Wojciecha Plewińskiego*	Muzeum Śląska Opolskiego	14. 9.
	Gola Arkadiusz	*Inny nie obcy*	Muzeum Śląska Opolskiego	14. 9.
	Wilczyk Wojciech	*Słownik polsko-polski*	Muzeum Śląska Opolskiego	14. 9.
	Lewandowski Tomasz	*Domy z betonu*	Muzeum Śląska Opolskiego	14. 9.
	Szpryngiel Krzysztof	*Czarna skrzynka*	Galeria Sztuki Współczesnej – Aneks	14. 9.
	Hlawacz Roman	*Living room*	Galeria Format*	24. 9.
	Baranowski Jacek	*Bałtyk – Zatoka Grzybowska*	Galeria Format*	24. 9.
	Bober Stanisław	*Stanisław Bober. Fotografie*	Muzeum Śląska Opolskiego	14. 11.
soutěž Pokaż się	Figarska Joanna	*Karol lizał zdjęcia*	Muzeum Śląska Opolskiego	14. 9.
kolekce fotoknih	Śliwczyński Waldemar (kurátor)		Miejska Biblioteka Publiczna	13. 9.

skupinové výstavy	Výstava soutěžních prací	*Europejskie Opolskie*	Rynek w Opolu	13. 9.
	Výstava soutěžních prací	*Fujifilm Moment Street Photo Awards 2023*	Miejska Biblioteka Publiczna	13. 9.
	KRON Tyski Klub Fotograficzny**		Muzeum Śląska Opolskiego	14. 9.
	Fotoklub Opole	*nie/codzienność*	Dworzec Główny PKP	17. 9.
	Wydział Sztuki UO	*nie/codzienność*	Galeria M	17. 10.
	Výstava pro děti	*Fotografia jest wszędzie*	Galeria Sztuki Współczesnej	6. 12.

* Centrum Aktywizacji Społecznej
** Cała Michał, Kluba Tadeusz, Pilecki Krzysztof, Rączkowski Henryk, Wielomski Mieczysław, Zalewski Zbigniew

15. ročník OFF 2025

PRZESILENIE

individuální výstavy	Bijoś Kacper	*Negative Space*	Galeria Sztuki Współczesnej – Aneks	27. 6.
	Grzędziński Wojciech	*Tu jest wojna*	Muzeum Śląska Opolskiego	27. 6.
	Rubinstein Ewa	*Elegie. Fotografie z lat 1967–1990*	Muzeum Śląska Opolskiego	27. 6.
	Siderski Rafał	*Powidoki, pieśni*	Muzeum Śląska Opolskiego	27. 6.
	Swosiński Rafał	*Wambierzyce – zatrzymując się po drodze u Macieja H.*	Muzeum Śląska Opolskiego	27. 6.
	Hussak Grzegorz	*Milczący olbrzym*	Centrum Aktywizacji Społecznej	2. 7.
	Baranowski Jacek	*Skala Szarości*	Centrum Aktywizacji Społecznej	2. 7.
soutěž Pokaž se	Rogala Benedykt	*Tu kiedyś była nasza łąka*	Miejska Biblioteka Publiczna	28. 6.
kolekce fotoknih	Siderski Rafał (kurátor)		Miejska Biblioteka Publiczna	28. 6.
skupinové výstavy	Kolekcja Wrzesińska*	*Przesilenia*	Plac Wolności	27. 6.
	Výstava soutěžních prací	*Fujifilm Moment Street Photo Awards 2024*	Miejska Biblioteka Publiczna	28. 6.
	Fotoklub Opole	*Przesilenie*	Dworzec Główny PKP	1. 7.
	Fotoklub Opole	*Portret*	Wojewódzka Biblioteka Publiczna	5. 8.
	Wydział Sztuki UO	*Przesilenie*	Galeria M	16. 10.

* Grospierre Nicolas, Hueckel Magdalena, Jeziorek Maciej, Jonderko Karolina, Krajewska Zuza, Lach Adam, Majak Katarzyna, Milach Rafał, Rigamonti Maksymilian

DRUGA STRONA

individuální výstavy	Śliwa Marcin	*Druga strona*	Centrum Aktywizacji Społecznej	26. 6.
	Hussak Grzegorz	*Inne Światy. Ontologia Obrazu i Geometria Percepcji*	Centrum Aktywizacji Społecznej	26. 6.
	Nabrdalik Maciek	*Nieodwracalne*	Galeria Pierwsze Piętro	26. 6.
	Siemianowicz Eryk	*Nauka patrzenia w górę*	Galeria Pierwsze Piętro	26. 6.
	Jaxa Piotr	*Cinematographers*	Miejska Biblioteka Publiczna	27. 6.
soutěž Pokaž se	Kowalczyk Agnieszka	*zanim pójdziesz dalej… najpierw należy się pożegnać*	Miejska Biblioteka Publiczna	27. 6.
kolekce fotoknih	Gola Arkadiusz (kurátor)		Miejska Biblioteka Publiczna	27. 6.
skupinové výstavy	Institut tvůrčí fotografie v Opavě	*35 lat Opawskiej Szkoły Fotografii cz. 2*	Plac Wolności	26. 6.
	Institut tvůrčí fotografie v Opavě	*35 lat Opawskiej Szkoły Fotografii cz. 1*	Muzeum Śląska Opolskiego	26. 6.
	Fotoklub Opole	*Druga strona*	Dworzec Główny PKP	27. 6.
	Wydział Sztuki UO	*Druga strona*	Galeria M	15. 10.

8. Prameny a literatura

8.1. Tištěné a textové prameny

Ciało niewyobrażone. III Opolski Festiwal Fotografii, festivalový katalog, Opole 2013.

Czas utrwalony, OFF Gazeta, první vydání, Opole 2019.

Opolski Festiwal Fotografii, katalogy a festivalové noviny OFF, Opole 2011–2026.

Sienkiewicz, Wojciech, *Jeleniogórska grupa fotograficzna,* bakalářská práce, ITF, SU v Opavě, 2010.

Śliwczyński, Waldemar, *Zawsze chcieliśmy pokazywać dobrą fotografię,* „Kwartalnik Fotografia“, autorská verze textu připravená po 13. ročníku OFF, strojopis v autorově archivu.

Szyryk, Marek, *Druga strona,* katalog 16. ročníku Opolského festivalu fotografie, Opole 2026.

Podpisy do wystawy *35 lat Opawskiej Szkoły Fotografii*, Muzeum Śląska Opolskiego, Opole 2026.

8.2. Autorské rozhovory a nepublikované prameny

Sławoj Dubiel, rozhovor vedený Bogusławem Kaczmarczykem, Opolí, 19. 4. 2026, strojopis v autorově archivu.

Grzegorz Gajos, rozhovor vedený Bogusławem Kaczmarczykem, Opolí, 16. 3. 2026, strojopis v autorově archivu.

Roman Hlawacz, *Fotoklub Opole,* informační materiál ve formátu PDF poskytnutý autorovi, Opolí, 2026.

Vlastní účast autora na tiskové konferenci 16. ročníku Opolského festivalu fotografie, Opolí, 25. 6. 2026.

8.3. Elektronické zdroje

adamsmietanski.pl
arekgola.com
artmuseum.pl
asp.katowice.pl
beczmiana.pl
blog.cyfrowe.pl
culture.pl
czasnaopole.pl
dladziedzictwa.org
doxa.fm
dwaosiem.blogspot.com
dwaosiem.pl
facebook.com – OFF
facebook.com – V. Birgus
fotocamp.pl
fotopolis.pl
franciszeklepich.pl
fundacja.filmschool.lodz.pl
itf.cz
jacentydedek.pl
janbrykczynski.com
karakter.pl
kwartalnikfotografia.pl
lensculture.com
michalgrocholski.com
mishasolarski.com
mocak.pl
muzeum.opole.pl
nto.pl
offoto.pl
opole.pl
opole.wyborcza.pl
opowiecie.info
otf.opole.pl
pix.house
pl.wikipedia.org
portretprowincji.pl
przekroj.org
renatarusnak.com
slawekmielnik.com
swiatobrazu.pl
wbp.opole.pl
wojciechgrzedzinski.pl
zpaf.pl
zpafopole.wordpress.com

9. Jmenný rejstřík

A

Adamski Michał str. 32, 81
Anczakowski Maciej str. 77
Andrzejewska Anita str. 79
Andrzejewska Ewa str. 18, 81
Arcimowicz Marek str. 78
Augustis Bolesław str. 32

B

Baran Roman str. 80
Baranowski Jacek str. 14, 80, 84, 85
Bartecka Beata str. 33
Berezowski Marek str. 82
Bernaś Maciek str. 84
Biederman Łukasz str. 77
Bielatowicz Krystian str. 84
Bieleszová Štěpánka str. 39
Bijoś Kacper str. 85
Birgus Vladimír str. 39, 40, 41, 42, 44, 46, 47, 49, 50, 52, 65
Bober Stanisław str. 13, 15, 28, 84
Bochyńska Nina str. 77
Bogdańska Marta str. 33
Branicki Arkadiusz str. 78
Brykczyński Jan str. 58, 59, 79
Bułhak Patryk str. 82
Byczek Paulina str. 84

C

Cała Michał str. 85
Cartier-Bresson Henri str. 63
Chojnacki Witold str. 14, 77
Chomętowska Zofia str. 32
Chrobak Piotr str. 79, 82
Chrobot Justyna str. 81
Cimarosti Giovanni str. 81
Ćwik Filip str. 77
Czarska Karolina str. 77

D

Dąbrowska Renata str. 53, 54, 77
Danieluk Robert str. 78
Dędek Jacenty str. 22, 61, 62, 80
Dędek Katarzyna str. 61, 62
Dembiński Grzegorz str. 32
Długosz Mikołaj str. 34
Drtikol František str. 39
Dubiel Sławoj str. 11, 14, 16, 18, 19, 29, 30, 37, 38, 47, 77, 79, 83
Dul Krystyna str. 51
Durczak Ondřej str. 40, 44
Dziworski Bogdan str. 62, 63, 64, 80

F

Fieldorf August Emil str. 72
Figarska Joanna str. 84
Filipczyk Joanna str. 39
Forecki Mariusz str. 31, 32, 33, 51, 66, 67, 82
Frąckowiak Maciej str. 32
Fragner Gabriel str. 39
Franczuk Magdalena str. 79
Frank Robert str. 32
Frenczak Paweł str. 79
Funke Jaromír str. 39

G

Gadomska Anna str. 83
Gajos Grzegorz str. 12, 35
Germanek Iwona str. 44, 48, 51
Gęsicka Dominika str. 80
Gęsicka Weronika str. 34
Giba Marcin str. 83
Gierałtowski Krzysztof str. 80
Glauer Max str. 15, 27, 28, 79
Gola Arkadiusz str. 30, 31, 41, 42, 44, 46, 47, 48, 49, 52, 54, 55, 77, 84, 86
Gołuch Krzysztof str. 51, 64, 65, 81
Górski Leszek str. 52, 84
Gramsz Magda str. 83, 84
Grocholski Michał str. 14, 16, 18, 19, 38, 79
Grodzicki Tytus str. 81
Grospierre Nicolas str. 85
Grotowski Jerzy str. 58
Grzędziński Wojciech str. 73, 77, 78, 79, 85
Grzegorzewicz Jerzy str. 14
Grzelewska Anna str. 78
Grzeszykowska Aneta str. 34
Grzybowska Agata str. 81
Gudzowaty Tomasz str. 48, 82
Gurdová Stefanie str. 32
Gutová Anna str. 39

H

Hartman-Ksycińska Anna str. 82
Hęciak Paweł str. 77
Helander Joanna str. 48, 49
Hlawacz Roman str. 84
Hueckel Magdalena str. 82, 85
Humka Hubert str. 81
Hussak Grzegorz str. 43, 85, 86

J

Jabłońska Marlena str. 79
Janowski Artur str. 27, 81, 83
Jaxa Piotr str. 46, 86
Jędrzejowski Michał str. 77
Jeziorek Maciej str. 49, 52, 85
Jonderko Karolina str. 30, 32, 79, 85

K

Kaczmarczyk Bogusław str. 77
Kamiński Jakub str. 82
Kamiński Łukasz str. 79
Kantor Tadeusz str. 58
Kawecki Tomasz str. 34
Kinowska Joanna str. 20, 21, 30, 31, 32, 33, 78, 83
Klewaniec Julia str. 83
Klimala Wojciech str. 83
Kluba Tadeusz str. 85
Komeda Krzysztof str. 22
Komorowski Tomasz str. 81
Konrad Michał str. 29, 30, 50, 67, 68, 83
Kopczyńska Klaudia str. 84
Kordys Zbyszek str. 51, 80
Kosmala Grzegorz str. 31, 81
Kossakowski Eustachy str. 57, 58, 78
Kossowska Aleksandra str. 51
Kouzmitcheva Katerina str. 29, 30, 51, 83
Kowalczyk Agnieszka str. 30, 44, 46, 47, 48, 86
Kowalski Kacper str. 77
Koźmiński Konrad str. 49
Krajewska Zuza str. 85
Krassowski Witold str. 32, 82
Krause Katarzyna str. 77
Kremser Fryderyk str. 80
Król Agnieszka str. 51
Krośniak Aleksandra str. 83, 84
Kudaszewicz Tomasz str. 51
Kuran Marcin str. 84
Kwaśniewski Roman str. 14
Kwaśniewski Tadeusz str. 14

L

Lach Adam str. 85
Laskowska Ewa str. 51
Laube Jacek str. 81
Lazar Tomasz str. 82
Lepich Berthold str. 28
Lepich Franciszek str. 27, 28, 82
Lewandowski Tomasz str. 84
Liboska Tomasz str. 59, 60, 77, 79
Łoś Katarzyna str. 84
Łuczak Michał str. 48, 81

M

Mach Katarzyna str. 77
Madaliński Grzegorz str. 80
Magnason Andri Snær str. 82
Majak Katarzyna str. 85
Małecki Piotr str. 79
Mańka Robert str. 81
Mára Pavel str. 39
Mariańska Agata str. 81
Markowski Tymon str. 80
Matuszczak Mateusz str. 82
Michalik Łukasz str. 80
Michałowski Tomasz str. 80
Mielech Joanna str. 31, 33, 84
Mielech Tomasz str. 18, 84
Mielnik Rafał str. 14
Mielnik Sławomir str. 14, 16, 18, 19, 29, 35, 77, 79, 81
Mielnikiewicz Justyna str. 82
Milach Rafał str. 34, 85
Miller Krzysztof str. 79, 81
Mirczak Katarzyna str. 82
Mokrzycki Mirosław str. 79
Molęcki Piotr str. 79
Molokanova Anna str. 35
Moskwa Maciej str. 79
Muszański Szymon str. 50

N

Nabrdalik Maciek str. 43, 46, 86
Nałęcka Anna str. 59
Newton Helmut str. 56
Niczewski Jarosław str. 52
Niedenthal Chris str. 25, 77, 82
Niesłony Maciej str. 79
Nobis Marek str. 80
Nowacki Mikołaj str. 84
Nowak Kacper str. 84
Nowina Konopka Konstancja str. 81

O

Okrzesik Karolina str. 81, 82
Olkuśnik Wojciech str. 79
Olubińska-Charuba Jola str. 83, 84
Orlewicz-Zakrzewska Sonia str. 81
Orski Witek str. 55
Ostroróg Stanisław Julian Ignacy (Walery) str. 78

P

Pańczuk Adam str. 78
Pankiewicz Agata str. 83
Pardiak Piotr str. 80
Pawłowska Joanna str. 82
Pepe Dita str. 39
Pilecki Krzysztof str. 85
Piotrowska Joanna str. 32
Piotrowski Paweł str. 29, 30, 80
Plewiński Wojciech str. 22, 84
Podestát Václav str. 39
Pogoda Bart str. 77
Pogoda Silvia str. 77
Pokrycki Przemysław str. 77
Poláček Daniel str. 39
Poremba Jacek str. 78
Prażmowski Wojciech str. 48, 82
Prochaśko Taras str. 59
Przybyłko Marcin str. 83

R

Rączkowski Henryk str. 85
Raczyńska Dorota str. 84
Radzikowska-Białobrzewska Eliza str. 79
Respondek Jarosław str. 47
Reszka Paweł str. 73
Rigamonti Maksymilian str. 78, 79, 85
Rogala Benedykt str. 29, 30, 85
Rolke Tadeusz str. 55, 56, 78
Rubinstein Ewa str. 85
Rusznica Łukasz str. 33, 34, 83
Rybicka Marta str. 81
Rydet Zofia str. 34, 79

S

Sadowska Agnieszka str. 84
Sadowska Dominika str. 82
Sadowski Bartek str. 77
Sagatowska Katarzyna str. 31, 32, 33, 83
Sajur Małgorzata str. 79
Siarek Michał str. 81
Siderski Rafał str. 31, 33, 34, 85
Siemianowicz Eryk str. 44, 86
Sienkiewicz Wojciech str. 77
Sikora Tomasz str. 83
Skrzeczkowski Maks str. 51
Śliwa Marcin str. 43, 86
Śliwczyński Waldemar str. 31, 33, 84
Śmietański Adam str. 27, 28, 80
Śmietański Henryk str. 15
Smołka Joanna str. 83, 84
Smuda Michał str. 68
Sobolewska Karolina str. 80
Solarski Michał str. 59, 61, 79
Springer Filip str. 77
Stachowiak Mariusz str. 80
Stanik Maciej str. 82
Stemplewski Jerzy str. 14
Stibor Miroslav str. 39
Štreit Jindřich str. 39, 40
Sultan Larry str. 32, 34
Świątecka Olga str. 79
Swosiński Rafał str. 85
Synowiecki Marek str. 80
Szalast Michał str. 40, 41, 42, 44, 47, 49, 51, 52, 70, 71, 84
Szarek Zuzanna str. 82
Szlaga Michał str. 77
Szpala Paweł str. 80
Szpryngiel Krzysztof str. 84
Szwarc Katarzyna str. 83, 84
Szypulski Paweł str. 33
Szyryk Marek str. 19, 20, 21, 30, 37, 38, 41, 43, 47, 77, 82

T

Talaga Bartłomiej str. 83
Tarabański Dominik str. 78
Tobis Andrzej str. 69, 70, 83
Tomaszewski Tomasz str. 78
Torbus Mateusz str. 52
Tuchliński Adam str. 81

W

Wajda Andrzej str. 63
Walczak Tomasz str. 81
Wantuch Wacław str. 78
Warzecha Bartłomiej str. 34
Wawrzak Jakub str. 30, 81
Wełnicki Grzegorz str. 78
Wiech Tomasz str. 77, 79
Wielomski Mieczysław str. 85
Wilczyk Wojciech str. 22, 71, 72, 84
Wojtas Karolina str. 84
Wykrota Adrian str. 51
Wysocki Tomasz str. 79

Z

Zaborowska Aleksandra str. 83
Żądło Adam str. 30, 81
Żak Katarzyna Ewa str. 50
Żak Paweł str. 82
Zalewski Zbigniew str. 85
Zatoka Slav str. 78
Zawada Filip str. 32
Zawadzki Wojciech str. 18, 81
Zbierski Piotr str. 32, 78, 80, 82
Zembaczyński Ryszard str. 16
Żołędź Magdalena str. 77